

บทที่ 4

ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

ในการนำเสนอผลการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณี : สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี มีวิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่หนึ่ง เด็กและเยาวชนที่ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ภายในระยะเวลา 2 ปี จำนวน 7 คน โดยกำหนดคุณลักษณะ คือ

1. เป็นเด็กและเยาวชนชายและเด็กและเยาวชนหญิง มีอายุระหว่าง 12-18 ปี
2. เป็นเด็กและเยาวชนที่มีฐานความผิด ได้แก่ ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย บุกรุก มั่วสุมฯ ขับรถประมาท สนับสนุนการแข่งรถในทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต การพนัน และ มียาเสพติดประเภทที่ 5 (กัญชา) ไว้ในครอบครอง ฯ
3. มีผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขการประชุมกลุ่มครอบครัว คือ การรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ ในครั้งที่ 4 เป็นต้นไป

กลุ่มที่สอง คือ บิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 7 คน

กลุ่มที่สาม คือ ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน หรือบุคคลแวดล้อม ได้แก่ ครู อาจารย์ที่ปรึกษากรรมการสงเคราะห์ ที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชน จำนวน 7 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 21 คน ในการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ บิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กและเยาวชน และชุมชนนั้น มีความประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนว่ามีปัจจัยใดบ้างถาม ซึ่งในการสัมภาษณ์ดังกล่าวจะแยกประเด็นคำถามเพื่อเป็นประเด็นในการอภิปรายไว้ดังนี้

ประเด็นคำถามสำหรับเด็กและเยาวชน มี 4 ประเด็น คือ ภูมิหลังของเด็กและเยาวชน พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี ทักษะชีวิตที่มีต่อครอบครัวและชุมชน และ พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

ประเด็นคำถามสำหรับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเด็กและเยาวชน มี 4 ประเด็น คือ ข้อมูลทั่วไป ทักษะชีวิตที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี ทักษะชีวิตที่มีต่อชุมชน และ พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

ประเด็นคำถามสำหรับผู้นำชุมชน หรือบุคคลแวดล้อมเด็กและเยาวชน มี 4 ประเด็น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ทักษะชีวิตที่มีต่อเด็กและเยาวชนและครอบครัวก่อนถูกดำเนินคดี ทักษะชีวิตที่มีต่อครอบครัวเด็กและเยาวชน และพฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 21 คน ผู้ศึกษาจะนำเสนอในรูปแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชน

การที่เด็กและเยาวชนแต่ละคนจะมีพฤติกรรมเหมือนหรือแตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้นการที่จะเข้าใจถึงที่มาของสาเหตุนั้น ต้องเริ่มต้นศึกษาถึงภูมิหลังของเด็กและเยาวชนก่อน เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะข้อมูลเบื้องต้น ที่จะนำมาสู่ภาพรวมของพฤติกรรมของเยาวชนได้ ผู้ศึกษาได้สอบถามถึงข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ ลำดับที่และจำนวนพี่น้อง การพักอาศัย ฐานความผิด จำนวนครั้งที่ไปรายงานตัว คำตอบที่ผู้ศึกษาได้รับจากกลุ่มตัวอย่างมีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชน

กรณีศึกษา	กาย	มีเนาะ	วิน	เดือน	โพล์ค	โคม	แทน
ข้อมูล							
เพศ	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	ชาย	ชาย
อายุ ปัจจุบัน	18	17	17	16	16	19	16
ศาสนา	พุทธ	อิสลาม	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ
สถานภาพ	โสด	โสด	โสด	โสด	โสด	สมรส	โสด
การศึกษา	กศน. ม.ปลาย	กศน. ม.ปลาย	ปริญญา ตรี ปี 1	ม.3	กศน. ม. ปลาย	ป.6	กศน. ม.ต้น
อาชีพ	นักเรียน	รับจ้าง	นักศึกษา	รับจ้าง	รับจ้าง	รับจ้าง	นักเรียน
ลำดับ การเกิด	1	1	1	4	2	2	5
จำนวน พี่น้อง	2	1	1	4	3	2	5
การพัก อาศัย	บิดา มารดา	น้ำสาว	บิดา มารดา	บิดา มารดา	บิดา มารดา	ลำพัง	บิดา มารดา
ฐาน ความผิด	มั่วสุมฯ	ลักทรัพย์	สนับสนุน การแข่ง รถ	ทำร้าย ร่างกาย	ครอบ ครอง กัญชาฯ	บกรุก เคหสถาน ฯ	การพนัน ไฟ้เก้าเก
รายงานตัว	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 8	ครั้งที่ 7	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 7	ครั้งที่ 4

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลภูมิหลังของเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุ 16 ปี จำนวน 3 คน รองลงมา อายุ 17 ปี จำนวน 2 คน อายุ 18 ปี จำนวน 1 คน และอายุ 19 ปี จำนวน 1 คน

ศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 6 คน และนับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 1 คน สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่โสด จำนวน 7 คน และสมรส จำนวน 1 คน

ระดับการศึกษาในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง หรือวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่กำลังศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 คน กำลังศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน จบการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน และจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน

อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 4 คน ยังเป็นนักเรียน จำนวน 2 คน และเป็นนักศึกษา จำนวน 1 คน

จำนวนพี่น้องในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีพี่น้อง 1 คน จำนวน 2 คน มีพี่น้อง 2 คน จำนวน 2 คน มีพี่น้อง 3 คน จำนวน 1 คน มีพี่น้อง 4 คน จำนวน 1 คน และมีพี่น้อง 5 คน จำนวน 1 คน โดยส่วนใหญ่เป็นบุตรคนโต จำนวน 3 คน เป็นบุตรคนที่ 2 จำนวน 2 คน และเป็นบุตรคนสุดท้อง จำนวน 2 คน (เป็นคนที่ 4 และ 5)

ฐานความผิดของกลุ่มตัวอย่าง กรณีศึกษาที่ 1 ฐานความผิดมั่วสุมกันตั้งแต่ 13 คนขึ้นไป กรณีศึกษาที่ 2 ฐานความผิดลักทรัพย์ กรณีศึกษาที่ 3 ฐานความผิดสนับสนุนการแข่งรถในทางสาธารณะฯ กรณีศึกษาที่ 4 ฐานความผิดทำร้ายร่างกาย กรณีศึกษาที่ 5 ฐานความผิดครอบครองกัญชาฯ กรณีศึกษาที่ 6 ฐานความผิดบุกรุกเคสสถานฯ กรณีศึกษาที่ 7 ฐานความผิดเล่นการพนันฯ

จำนวนครั้งที่ไปรายงานตัวตามเงื่อนไขการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่รายงานตัว 6 ครั้ง จำนวน 3 คน รายงานตัวครั้งที่ 7 จำนวน 2 คน รายงานตัวครั้งที่ 8 จำนวน 1 คน และรายงานตัวครั้งที่ 4 จำนวน 1 คน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง

ในการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้สอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ รายได้ สถานภาพในครอบครัว ที่พักอาศัย และระยะเวลาการอยู่อาศัย คำตอบที่ผู้ศึกษาได้รับจากกลุ่มตัวอย่างมีทั้งส่วนที่เหมือนกัน และแตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง

กรณีศึกษา	กาย	มีเนาะ	วิน	เดียน	โพลด์	โคม	แทน
ข้อมูล							
ความเกี่ยวพัน กับเด็ก และเยาวชน	มารดา	น้ำสาว	มารดา	มารดา	บิดา	มารดา	มารดา
อายุ	42 ปี	38 ปี	44 ปี	49 ปี	51 ปี	46 ปี	50 ปี
ศาสนา	พุทธ	อิสลาม	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ
การศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ม.ปลาย	ม.ปลาย	ปริญญาตรี	ป.4	ม.ต้น
อาชีพ	แม่บ้าน	ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้าง	รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว	เกษตรกร	แม่บ้าน
รายได้ต่อเดือน	100000	150000	ไม่แน่นอน	20,000	200,000	ไม่แน่นอน	20,000
สถานภาพ ในครอบครัว	อยู่ร่วมกัน	อยู่ร่วมกัน	อยู่ร่วมกัน	อยู่ร่วมกัน	อยู่ร่วมกัน	คู่สมรส เสียชีวิต	อยู่ร่วมกัน
การพักอาศัย	บ้านตนเอง	บ้านตนเอง	บ้านพัก ข้าราชการ	บ้านตนเอง	บ้านตนเอง	บ้านตนเอง	บ้านตนเอง
ระยะเวลา ที่พักอาศัย	20 ปี	12 ปี	20 ปี	27 ปี	3 ปี	40 ปี	24 ปี

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวพัน โดยเป็นมารดา จำนวน 5 คน เป็นบิดา จำนวน 1 คน และเป็นน้ำสาว จำนวน 1 คน

อายุของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 5 คน (มีอายุ 42 ปี, 44 ปี, 46 ปี, 49 ปี และ 50 ปี) อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 1 คน (อายุ 38 ปี) อายุ 51-60 ปี จำนวน 1 คน (อายุ 51 ปี)

ศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 6 คน และนับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 1 คน สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่สมรสและยังคงอยู่ร่วมกัน จำนวน 7 คน และคู่สมรสเสียชีวิต จำนวน 1 คน

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 คน จบการศึกษาระดับอนุปริญญา จำนวน 1 คน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน และไม่จบประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน (ประถมศึกษาปีที่ 4)

อาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 2 คน ประกอบอาชีพเกษตรกร (ทำนา) จำนวน 1 คน และเป็นแม่บ้าน (ไม่ได้ประกอบอาชีพ) จำนวน 2 คน

รายได้ในครัวเรือนต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง มีรายได้มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป จำนวน 3 คน (รายได้ 100,000 บาท และ 200,000 บาท จำนวน 2 คน) มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 2 คน (รายได้ 20,000 บาท) และมีรายได้ไม่แน่นอน จำนวน 2 คน

บ้านที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เป็นบ้านพักของตนเอง จำนวน 6 คน และเป็นบ้านพักข้าราชการ จำนวน 1 คน

ระยะเวลาการพักอาศัยอยู่ในชุมชน โดยส่วนใหญ่ จำนวน 21-30 ปี จำนวน 4 คน (20 ปี จำนวน 2 คน, 24 ปี จำนวน 1 คน, 27 ปี จำนวน 1 คน) อยู่อาศัยนาน 11-20 ปี จำนวน 1 คน (12 ปี) และอยู่อาศัยนาน 31-40 ปี จำนวน 1 คน (40 ปี)

กลุ่มประชากรที่เป็นผู้นำชุมชน

ในการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้สอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ สถานภาพ การสมรส ชุมชนที่พักอาศัย ระยะเวลาการอยู่อาศัย การรู้จักและความสนิทสนมกับเด็กและเยาวชน คำตอบที่ผู้ศึกษาได้รับจากกลุ่มตัวอย่างมีทั้งส่วนที่เหมือนกัน และแตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน

กรณีศึกษา	กาย	มีเนาะ	วิน	เดือน	โพล์ค	โคม	แทน
ข้อมูล							
ความเกี่ยวพัน กับเด็ก และเยาวชน	ผู้ใหญ่ บ้าน	ผู้ใหญ่ บ้าน	อาจารย์ ที่ปรึกษา	อาจารย์ ประจำชั้น	กรรมการ ชุมชน	ผู้ใหญ่ บ้าน	ผู้ใหญ่ บ้าน
อายุ	54	48	41	52	44	54	50
ศาสนา	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ	พุทธ
สถานภาพ	สมรส	สมรส	สมรส	สมรส	สมรส	สมรส	สมรส
การศึกษา	อนุปริญญา	อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	ปริญญา ตรี	ปริญญา ตรี	ม.ต้น	ปริญญา ตรี
อาชีพ	ค้าขาย	ธุรกิจส่วนตัว	อาจารย์	รับราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	เกษตรกรรม	เกษตรกรรม
ชุมชน	ปากเกร็ด	เวดดี 26	ร.ร. ไทย วิจิตรศิลป์	ร.ร. เบญจมา ราชา นุสรณ์	บางแม่นาง	อ.พล จ.ขอนแก่น	ปากเกร็ด
การพักอาศัย	บ้าน ตนเอง	บ้าน ตนเอง	-	-	บ้าน ตนเอง	บ้าน ตนเอง	บ้าน ตนเอง
ระยะเวลา ที่พักอาศัย	35 ปี	48 ปี	20 ปี	20 ปี	10 ปี	54 ปี	50 ปี
การรู้จัก สนิทสนม	16 ปี	2 ปี	3 ปี	3 ปี	เกือบ 2 ปี	54 ปี	50 ปี

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้นำชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเกี่ยวพัน โดยเป็นผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 คน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 1 คน เป็นอาจารย์ประจำชั้น จำนวน 1 คน และเป็นกรรมการชุมชน จำนวน 1 คน

อายุของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 3 คน (มีอายุ 41 ปี, 44 ปี และ 50 ปี) อายุ 51-60 ปี จำนวน 3 คน (อายุ 52 ปี และ 54 ปี จำนวน 2 คน)

ศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด จำนวน 7 คน และมีสถานภาพสมรส โดยสมรส จำนวน 7 คน

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน จบการศึกษาระดับอนุปริญญา จำนวน 2 คน และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน

อาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 2 คน ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 1 คน รับราชการ จำนวน 1 คน และเป็นอาจารย์ จำนวน 1 คน

ชุมชนที่อาศัยอยู่ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน กรณีศึกษาที่ 1 อาศัยอยู่ในชุมชนย่านปากเกร็ด (บริเวณห้าแยกปากเกร็ด) กรณีศึกษาที่ 2 อาศัยอยู่ในชุมชนย่านซอยเวดดี 26 กรณีศึกษาที่ 3 อยู่ที่โรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ กรณีศึกษาที่ 4 อยู่ที่โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ กรณีศึกษาที่ 5 อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลบางแม่นาง กรณีศึกษาที่ 6 อาศัยอยู่ในชุมชนอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น และกรณีศึกษาที่ 7 อาศัยอยู่ในชุมชนปากเกร็ด (บริเวณท่าเรือข้ามฟาก)

บ้านที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่เป็นบ้านพักของตนเอง จำนวน 5 คน และเป็นสถานที่ทำงาน จำนวน 2 คน

ระยะเวลาการพักอาศัยอยู่ในชุมชน โดยส่วนใหญ่ จำนวน 21-30 ปี จำนวน 2 คน (20 ปี) อยู่อาศัยนาน 41-50 ปี จำนวน 2 คน (48 ปี และ 50 ปี) อยู่อาศัยนาน 51-60 ปี จำนวน 1 คน (54 ปี) อยู่อาศัยนาน 31-40 ปี จำนวน 1 คน (35 ปี) และอยู่อาศัยนาน 1-10 ปี จำนวน 1 คน (10 ปี)

การรู้จักสนิทสนมกับเด็กและเยาวชน รวมถึงครอบครัวที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จะรู้จักสนิทสนมกันมานานกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน (54 ปี และ 50 ปี) รู้จักสนิทสนมกัน นาน 11-20 ปี จำนวน 1 คน (16 ปี) รู้จักสนิทสนมกันน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน (3 ปี จำนวน 2 คน, 2 ปี จำนวน 2 คน และเกือบ 2 ปี จำนวน 1 คน)

กรณีศึกษาที่ 1 “กาย”

ภูมิหลังของเด็กและเยาวชน

นายกาย (นามสมมุติ) อายุ 18 ปี ขณะกระทำผิดครั้งแรก อายุ 16 ปีเศษ นับถือศาสนา พุทธ สถานภาพโสด ความเป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวน 2 คนของบิดามารดา ซึ่งขณะนี้ยังคงอยู่ร่วมกัน และพักอาศัยในบ้านของตนเอง บริเวณถนนเลี้ยวเมือง ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ลักษณะบ้านพักของเยาวชนเป็นบ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ สภาพปานกลาง อยู่ในย่านที่พักอาศัย มีลักษณะยั่วยุให้กระทำผิดโดยง่าย เพราะเป็นแหล่งที่มีวัยรุ่นอยู่มาก มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดบ้าง จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประกอบด้วย บิดา มารดา นางสาว เยาวชน และน้องสาวอายุ 4 ปี ครอบครัวเยาวชนพักอาศัยในชุมชนนี้ เป็นเวลา 20 ปี แล้ว ฐานะครอบครัวปานกลาง บิดา ประกอบธุรกิจส่วนตัว (รับเหมาก่อสร้าง) มีรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละ 50,000-100,000 บาท มารดา เป็นแม่บ้าน ก่อนถูกจับกุมดำเนินคดี กายกำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 แผนกช่างก่อสร้าง ที่สถาบันวิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการเรียนเฉลี่ย 2.36

การถูกจับกุมดำเนินคดี

กายถูกดำเนินคดีด้วยฐานความผิด คือ มั่วสุมตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมืองโดยมีอาวุธ

กายเล่าว่า เมื่อเวลา 17.00 นาฬิกาวันเกิดเหตุ กายเลิกเรียนและกำลังเดินทางกลับบ้าน โดยขึ้นรถประจำทาง สาย 33 พร้อมกับรุ่นพี่ที่สถาบัน จำนวนประมาณ 30 คน ขณะที่รถกำลังจอดรอสัญญาณไฟเขียวบริเวณแยกถนนเลี้ยวเมืองปากเกร็ด กลุ่มนักเรียนโรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ ประมาณ 25-30 คน ได้ลงมาจากรถประจำทาง สาย 367 ซึ่งจอดรอสัญญาณไฟเขียวเช่นเดียวกัน จากนั้นได้มีเสียงปี่ดังขึ้น 1 นัด กระสุนปืนโดนรถแท็กซี่ข้าง ๆ กายกับพวกจึงลงจากรถไปหากกลุ่มตรงข้าม แต่สัญญาณไฟเขียวก่อน รถกำลังจะออกตัว กายกับพวกจึงกลับขึ้นรถเช่นเดิม ซึ่งพอรถขับมาได้ประมาณ 1 กิโลเมตร ตำรวจก็โบกให้รถจอดและขึ้นมาค้นตัวกายกับพวก พบมีดตายหน้า 4 ด้าม และระเบิด 1 ลูก ซึ่งกายยอมรับว่ามีดตายหน้า 1 ในจำนวนนั้น เป็นของกายที่พกไว้ป้องกันตัวจริง กายจึงถูกจับกุมดำเนินคดี และส่งตัวมายังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

กาย ยอมรับสารภาพว่าพกอาวุธ คือ มีดตายหน้าจริง เพราะสถาบันของตน คือ วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง มีเรื่องกับโรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ตลอด จึงมีความจำเป็นต้องเอาไว้ป้องกัน

กันตนเอง และการที่ต้องกลับบ้านเป็นกลุ่มใหญ่ถึง 30 คนนั้นก็เพราะเหตุผลเดียวกัน ซึ่ง การที่กายยอมรับสารภาพ และจากการสืบเสาะประวัติและความประพฤติของกายจากพนักงานคุมประพฤติ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ ทำให้กายได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ทั้งนี้กายคิดว่าสาเหตุของการกระทำผิดในครั้งนี้ของตน เพราะไปอยู่ในสถานที่ไม่เหมาะสม และพกพาอาวุธ

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนถูกจัดขึ้นในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2549 มีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ พนักงานอัยการ ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ) กาย มารดาของกาย (เยาวชนและผู้ปกครอง) ผู้ใหญ่บ้านในอำเภอปากเกร็ด ที่ครอบครัวกายพักอาศัยอยู่ (ชุมชน) อาจารย์ฝ่ายปกครองวิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง และอาจารย์ฝ่ายปกครองโรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ (ผู้เกี่ยวข้อง) ซึ่งผลของการประชุม คือ กายต้องอยู่ในการดูแล ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเป็นเวลา 2 ปี โดยให้มารายงานตัว 3 เดือนต่อครั้ง นอกจากนี้กายต้องไปทำงานบริการสังคมที่สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด (บ้านราชวดีชาย) จำนวน 20 ชั่วโมง และเข้าค่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาศักยภาพเชิงบวกเป็นเวลา 2 วันด้วย

ปัจจุบัน กายมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ที่สถานพินิจและคุมครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี เป็นครั้งที่ 6 แล้ว ทุกครั้งที่มารายงานตัว กายจะมาพร้อมกับมารดาเสมอ

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

กายคิดว่าตนเองเป็นคนเจี๊ยบขี้นม จะสนุกสนานเฉพาะเวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อน มีนิสัยรักเพื่อน ตามใจเพื่อนเสมอไม่เคยคัดค้าน ใจร้อน โมโหง่าย แต่มักจะแสดงออกเฉพาะกับคนในครอบครัว เชื้อฟุ้งผู้ปกครอง ได้เถียงบ้างบางครั้ง กายไปโรงเรียนทุกวัน แต่จะหนีเรียนบ้างในบางวิชาที่ไม่ชอบ ผลการเรียนเฉลี่ย ประมาณ 2.53 คบเพื่อนหลากหลาย มีทั้งกลุ่มเพื่อนที่อยู่ใกล้ละแวกบ้าน และเพื่อนที่โรงเรียน เพื่อนของกายมีอายุไล่เลี่ยกัน และอายุมากกว่าบ้าง กายเคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนต่างโรงเรียน สาเหตุเพราะเพื่อนถูกรุมทำร้าย แต่ไม่มีใครได้รับบาดเจ็บมากนัก เคยมีเพศสัมพันธ์กับคนรักเก่า ป้องกันตนเองโดยการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เวลาว่างหลังจากเลิกเรียน กายมักจะไป เล่นสนุกเกอร์ ไปชมการแข่งขันรถจักรยานยนต์ และนั่งพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนใกล้ ๆ ละแวกบ้าน จึงมักกลับเข้าบ้านหลังเวลา 22.00 นาฬิกา ซึ่งกายมองว่าไม่ใช่พฤติกรรมที่เสียหาย เพราะวัยรุ่นทั่วไป ก็เป็นเช่นเดียวกับตน

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวและชุมชน

กายมีความรู้สึกว่าครอบครัวของตนอบอุ่น ทุกคนในครอบครัวรักใคร่กันดี แม้ว่าบิดาจะไม่ค่อยอยู่บ้าน ต้องไปทำงานที่ต่างจังหวัดเสมอ แต่ก็ยังมีมารดาคอยดูแล เอาใจใส่เสมอ จนบางครั้งกายรู้สึกวามารดาจะเอาใจใส่ตนมากเกินไป เพราะมารดาชอบบ่น จู้จู้จุกจิก และชอบบังคับในเรื่องส่วนตัวของกาย เรื่องการเรียน และการคบเพื่อน ซึ่งกายก็ไม่เคยปฏิบัติตาม และดื้อรั้นกับมารดาในเรื่องนี้ เพราะรู้วามารดาบ่นว่าอย่างเดียว แต่ไม่มีบทลงโทษใด ๆ ส่วนในเรื่องค่าใช้จ่าย กายคิดว่าตนได้รับเพียงพอ เพราะมารดาให้ค่าใช้จ่ายตนวันละ 150 บาท และสามารถขอเพิ่มเติมได้ถ้ามีเหตุผลสนับสนุน กายไม่ค่อยสนิทสนมกับน้องสาวนัก เพราะน้องยังเล็กอยู่

ส่วนความรู้สึกต่อชุมชนนั้นกายเล่าว่า ตนรู้สึกเฉย ๆ แม้ว่าจะพักอาศัยอยู่ในชุมชนนี้มาตั้งแต่ยังเด็ก แต่ก็ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ภายในชุมชน กายไม่ค่อยรู้จักใคร นอกจากเพื่อน ๆ วยใกล้เคียงกันที่อาศัยอยู่ใกล้ ๆ บ้าน

พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน กายไม่ได้พักอาศัยกับบิดามารดา และได้ลาออกจากวิทยาลัยเทคนิคดอนเมืองแล้ว เพราะบิดามารดาไม่ยอมให้กายคบกับเพื่อนกลุ่มเดิม และอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ๆ จึงให้กายไปพักอาศัยกับเพื่อนสนิทของบิดา ซึ่งเป็นครูฝึกสอนกอล์ฟ ที่สโมสร ภูตาสลวง จังหวัดระยอง โดยให้กายไปฝึกทักษะเพิ่มเติม เพราะกายมีพื้นฐานดีอยู่แล้ว และหากกายสามารถพัฒนาฝีมือได้ก็จะได้เป็นนักกีฬาอาชีพมีรายได้เลี้ยงตนเองได้ ควบคู่ไปกับการศึกษาระดับมัธยมปลาย ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนบ้านฉาง จังหวัดระยอง ซึ่งกายจะสามารถกลับมาหาบิดามารดาได้เดือนละ 1-2 ครั้ง

ในระยะแรก กายรู้สึกอึดอัดใจมาก เพราะยังติดเพื่อน และไม่ยอมออกจากโรงเรียนเดิม แต่กายก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามที่บิดามารดาต้องการ แต่ทุกครั้งที่กายได้กลับบ้าน กายก็ยังไปหาเพื่อนกลุ่มเดิม และไปเที่ยวเตร่กับเพื่อนจนกลับบ้านดึกอีก แต่ในระยะต่อมา กายก็สามารถปรับตัวได้ ตอนนี้กายศึกษาใกล้จบระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว และกำลังจะได้เลื่อนชั้นจากการเป็นนักกอล์ฟมือสมัครเล่นเป็นนักกอล์ฟมืออาชีพแล้ว กายได้รับเบี้ยเลี้ยง และมีโอกาสได้ไปแข่งขันตามรายการต่าง ๆ ในหลายจังหวัดภายในประเทศ ทำให้กายต้องซ้อมกอล์ฟหนัก มีเวลาว่างน้อยลง เมื่อกลับบ้าน กายจึงมักพักผ่อนอยู่ที่บ้านตนเอง ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวเตร่กับกลุ่มเพื่อนอีก แต่กายก็รู้สึก

มีความสุขมากกว่าเดิม เพราะรู้สึกว่ามีบิถามารดาภาคภูมิใจในตัวมาก ภายใไม่ยอมทำให้บิถามารดาเสียใจอีก และตั้งใจที่จะศึกษาต่อให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

กาย คิดว่าสาเหตุที่ทำให้กายสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ได้แก่

อันดับที่ 1 คือ ครอบครัว

เพราะบิถามารดาพยายามวางกรอบและแนวทางชีวิตให้กับกาย โดยการให้กายไปฝึกซ้อมกอล์ฟ ควบคู่ไปกับการศึกษาต่อ กศน. แม้ว่าในระยะแรก กายจะไม่พอใจที่จะต้องทำตามที่บิถามารดาต้องการ ทำให้ตนไม่ได้มีเวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนเดิมอีก แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป กายก็รู้สึกว่า สิ่งที่บิถามารดาบังคับ และเคี่ยวเข็ญนั้น เป็นสิ่งที่เหมาะสม และทำให้กายมีความสุขได้จริง ๆ กาย มีเงินใช้จ่ายโดยไม่ต้องพึ่งพาพ่อแม่ กายกำลังจะก้าวสู่การเป็นนักกอล์ฟอาชีพ และกำลังจะศึกษาจบมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว กายเริ่มรู้สึกว่า เพื่อนไม่ใช่สิ่งสำคัญในชีวิตมากมายเช่นเดิมแล้ว และ กายคิดว่าตนสามารถเลือกคบเพื่อนที่ดีเป็นแล้ว

อันดับที่ 2 คือ การมารายงานตัวกับเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไขการประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชน

กายเล่าว่า ทุกครั้งที่กายมารายงานตัว เจ้าหน้าที่จะสอบถามและให้คำแนะนำกับกาย โดยเฉพาะครั้งที่ 3 ที่กายมารายงานตัวกับทั้งบิดาและมารดา ครั้งนั้นกายรู้สึกอดอัดใจ ไม่อยากที่จะทำตามคำสั่งของบิถามารดาแล้ว เพราะมารดาก็เล่าพฤติกรรมที่ไม่ดีของตนให้เจ้าหน้าที่ฟัง เจ้าหน้าที่ก็ช่วยเหลือ โดยการปรับความเข้าใจ และช่วยหาข้อตกลงร่วมกันระหว่างกายกับบิถามารดา ซึ่งบิถามารดาขอรับรองให้กายตั้งใจฝึกฝนกอล์ฟและตั้งใจเรียน ส่วนเรื่องการคบเพื่อนเวลากลับบ้าน ก็จะมาใจกาย ไม่บังคับให้อยู่แต่บ้านอีก ตามข้อตกลงนี้ทั้งกายและบิถามารดาต่างก็พอใจทุกฝ่าย กายเริ่มรู้สึกมีความสุข เพราะไม่มีความรู้สึกว่าตนถูกบังคับในทุก ๆ เรื่องอีก

อันดับที่ 3 คือ ตัวของกายเอง

กายรู้สึกว่าตนเองโตขึ้น มีความคิดเป็นผู้ใหญ่ และรู้จักใช้เหตุผลมากขึ้น ทำให้กายสามารถที่จะเลือกทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมได้ และไม่มีความคิดเช่นเดิมที่เคยยึดติดกับกลุ่มเพื่อน กลัวว่าจะไม่มีใครคบ กายคิดว่า ถ้าเป็นคนดี นิสัยดี อย่งไรก็ต้องมีเพื่อนอยู่แล้ว

อันดับที่ 4 คือ ชุมชน

กายคิดว่าชุมชนเดิมไม่มีบทบาทเกี่ยวข้องเลย เพราะหลังจากประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชนแล้ว กายไม่ได้กลับไปพักอาศัยที่เดิมอีก นาน ๆ จึงจะกลับสักครั้ง ทำให้กายไม่ได้มีการปฏิสัมพันธ์กับใครเลย จะมีก็แต่เพื่อนใกล้ละแวกบ้านที่ในระยะแรกกายยังคบหาและไปเที่ยวเตร่ด้วย ซึ่งต่อมาก็ไม่ค่อยได้เจอกันแล้ว

ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของกาย

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ มารดาของกาย อายุ 42 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นแม่บ้าน สนทนากับเยาวชนพอสมควร เพราะเป็นผู้คอยให้การเอาใจใส่ ดูแลกายเสมอในทุก ๆ เรื่อง ด้วยความที่กายเป็นลูกชายคนเดียว และเป็นคนโตด้วย ทำให้บิดามารดาตั้งความหวังไว้มาก โดยเฉพาะในเรื่องการเล่นกีฬาอล์ฟที่กายมีพรสวรรค์ บิดามารดาจึงมักเคี่ยวเข็ญให้กายฝึกซ้อม ทุกครั้งที่กายมารายงานตัวกับเจ้าหน้าที่ที่สถานพินิจ มารดา จะมากับกายด้วยเสมอ

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

มารดาคิดว่า เมื่อยังเด็ก กายเป็นเด็กเรียบร้อย ช่างพูด เชื่อฟังผู้ปกครองมาก แต่พอโต เป็นวัยรุ่น กายเปลี่ยนไปกลายเป็นคนที่มีนิสัยเย็บแค้น ไม่ค่อยพูด หัวอ่อน ใจร้อน ไร้ใจคนง่ายหงุดหงิดง่าย และมักจะแสดงออกทางสีหน้า โดยเฉพาะกับคนในครอบครัว เชื่อฟังผู้ปกครองดี มีการโต้เถียงบ้าง ดื้อรั้นเสมอในเรื่องการคบเพื่อน และการกลับเข้าบ้านดี บ่นว่าเท่าไรก็ยังมีพฤติกรรมเหมือนเดิม กายเป็นคน ติดเพื่อน กลัวเพื่อนจะไม่รัก เพื่อนชวนไปไหนทำอะไรก็มักจะทำตาม ไม่เคยคัดค้านเพื่อน มารดาคิดว่ากายสนใจความรู้สึกของเพื่อนมากกว่าคนในครอบครัวของตน แต่ความประพฤติโดยทั่วไป นอกเหนือจากการคบเพื่อนและกลับบ้านดี ไม่มีปัญหาใด กายไม่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด นาน ๆ ครั้งจึงจะดื่มเหล้า/เบียร์กับเพื่อนบ้าง กายไปโรงเรียนสม่ำเสมอ แต่ ใจจริงมารดาไม่อยากให้กายเรียนสายอาชีพ เพราะเกรงว่ากายจะไปคบเพื่อนไม่ดี และมีปัญหาเรื่องการทะเลาะวิวาท แต่ก็ยอมให้กายเรียน เพราะเห็นว่าเป็นความต้องการของลูก จึงไม่อยากบังคับ

มารดาของกาย คิดว่า สาเหตุทำให้กายกระทำผิดในครั้งนี้ เป็นเพราะไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม และกลุ่มเพื่อนที่ชักชวน

3. ทัศนคติที่มีต่อชุมชน

มารดาของกาย เล่าว่า ครอบครัวของตนอาศัยอยู่บ้านพักย่านปากเกร็ดมานานกว่า 20 ปี แล้ว สมัยก่อนบริเวณนี้ยังมีบ้านพักอาศัยไม่ค่อยมาก และส่วนใหญ่จะเป็นสวนและที่นา สภาพแวดล้อมดี จึงได้ตัดสินใจซื้อและตั้งใจให้เป็นที่อยู่อาศัยของลูก แต่ในระยะหลัง บริเวณนี้เจริญขึ้นมาก มีบ้านพักอาศัยปลูกสร้างเต็มไปหมด กลายสภาพเป็นชุมชนที่นับวันจะมีความแออัดเพิ่มขึ้น ซึ่งการที่มีคนอาศัยอยู่เยอะ ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมขึ้นเร็ว บางซอยกลายเป็นที่มั่วสุม

ของกลุ่มเด็กวัยรุ่น มีร้านเกมส์ โต๊ะสนุกเกอร์ และมียาบ้าแพร่ระบาดแต่ก็ไม่มากนัก ทำให้ตนค่อนข้างห่วงลูก เพราะกลายเป็นวัยรุ่นแล้ว มีความคิดเป็นของตัวเอง ตนไม่สามารถควบคุมดูแลได้ตลอด

ในด้านสัมพันธภาพกับคนในชุมชนนั้น ไม่ได้สนิทสนมกับใครเป็นพิเศษ มักจะพูดคุย กับเพื่อนบ้านใกล้ ๆ เพราะตนต้องทำงานบ้าน และคอยดูแลลูกสาวคนเล็ก ซึ่งอายุได้เพียง 4 ปี

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

มารดาของกายเล่าว่า หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ในช่วง 6 เดือนแรกยังไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงในตัวกายนัก แม้ว่ากายจะย้ายไปพักอาศัยที่จังหวัดระยอง แล้ว แต่กายก็ยังคงมีพฤติกรรมติดเพื่อน ออกไปเที่ยวเตร่ กลับบ้านดึกทุกครั้งทีกลับมาที่บ้าน แล้ว ครูฝึกสอนกอล์ฟที่ให้กายไปอยู่ด้วยก็บอกว่า กายไม่ค่อยตั้งใจฝึกซ้อม แต่เรื่องเรียนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนไม่มีปัญหาอะไร เพราะเห็นกายไปเรียน และทำงานส่งทุกครั้ง ตนกับสามีรู้สึก กลุ้มใจและเป็นห่วงลูกมาก คิดกันว่าจะไม่อนุญาตให้กายกลับบ้านอีกจนกว่าจะทำตัวดีขึ้น แต่หลังจากที่ตนพากายมารายงานตัวกับเจ้าหน้าที่ในครั้งที่ 3 ทำให้ตนได้มีโอกาสปรับความเข้าใจ และรู้ว่าความต้องการที่แท้จริงของลูกคืออะไร ซึ่งตนก็ยอมรับ ทำให้กายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไป จากเดิมมาก ตอนนี้กายตั้งใจฝึกซ้อมมาก กำลังจะก้าวไปสู่การเป็นนักกอล์ฟมืออาชีพแล้ว กายได้รับเบี้ยเลี้ยง และมีโอกาสได้เดินทางไปแข่งขันตามรายการต่าง ๆ ในประเทศมากกว่า 4 รายการ แล้ว และเรื่องเรียนกายก็ยังไปเรียนสม่ำเสมอเช่นเดิม คิดว่าอีกไม่นานคงจบได้วุฒิการศึกษาแล้ว กายเลิกคบเพื่อนกลุ่มเดิมที่อยู่ใกล้ละแวกบ้าน เวลากลับบ้าน กายก็มักจะอยู่บ้าน ไม่ค่อยออกไปเที่ยวเตร่อีก ซึ่งตนมิได้บังคับเลย ตอนนี้กายมีเพื่อนกลุ่มใหม่ เป็นเพื่อนที่ฝึกซ้อมกอล์ฟด้วยกัน ทำให้กายสนุกสนานกับการฝึกซ้อมมากกว่าเดิม ตนรู้สึกภูมิใจในตัวกายมาก

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

มารดาของกายคิดว่าสาเหตุที่ทำให้กายสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ได้แก่

อันดับที่ 1 คือ ครอบครัว

มารดา มองว่าการที่ตนกับสามีพยายามวางกรอบและแนวทางชีวิตให้กับกาย มาตั้งแต่กาย ยังเล็ก ด้วยการพากายไปฝึกซ้อมกอล์ฟบ่อย ๆ ทำให้มองเห็นวากายมีความสามารถ ในด้านนี้ ซึ่งกาย ก็ชอบ แต่พอเริ่มเป็นวัยรุ่น กายกลับไม่สนใจเหมือนก่อน กายเริ่มติดเพื่อน ทุกครั้งที่พาไปตีกอล์ฟ กายจะชอบบ่นว่าตนกับสามีบังคับ ซึ่งหลังจากที่ประชุมกลุ่มครอบครัว ตนกับสามีก็พยายาม จัดสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้กายไม่กลับไปประพฤติตัวไม่เหมาะสม อีกด้วยการให้กายไป พักอาศัยกับเพื่อนสนิทของสามี เพื่อฝึกซ้อมกอล์ฟ ควบคู่ไปกับการศึกษาต่อ

กคน. ซึ่งผลตอนนี้ ก็เป็นอย่างที่คิดไว้จริง ๆ ภายสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ รู้จักรับผิดชอบตัวเองมากขึ้น ไม่ติดเพื่อน และไม่เที่ยวเตร่แล้ว

อันดับที่ 2 คือ ตัวของกายเอง

มารดาของกายคิดว่า เป็นเพราะกายได้เรียนรู้อะไรมากขึ้นหลังจากการถูกดำเนินคดีในครั้งนี้ ทำให้กายเริ่มจะแยกแยะได้ว่า อะไรเป็นสิ่งที่จำเป็นกับชีวิต และอะไรไม่จำเป็นกับชีวิตเขา ซึ่งความคิดนี้ทำให้กายเปลี่ยนเป็นคนที่มีความตั้งใจเรียน มีความมุ่งมั่น และขยันฝึกซ้อมมากขึ้น

อันดับที่ 3 คือ การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน และมารายงานตัวกับเจ้าหน้าที่

มารดาของกายคิดว่า การที่กายได้เข้าร่วมกระบวนการนี้ ทำให้กายมีความรู้สึกที่ตนโชคดี มีโอกาสมากกว่าเพื่อนคนอื่น ทำให้กายเกิดความเชื่อมั่นว่าจะสามารถแก้ไขพฤติกรรมตนเองได้ และการมารายงานตัวนั้นก็เป็นการช่วยควบคุมความประพฤติของกายอีกทางหนึ่ง

อันดับที่ 4 คือ ชุมชน

มารดาของกายคิดว่าชุมชนเดิมไม่มีบทบาทเกี่ยวข้องต่อการเปลี่ยนแปลงของกายเลย เพราะหลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนแล้ว กายไม่ได้กลับไปพักอาศัยที่เดิมอีกนาน ๆ จึงจะกลับบ้านสักครั้ง

ผลการสัมภาษณ์ผู้นำในชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ใหญ่บ้าน เพศชาย อายุ 54 ปี สถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับอนุปริญญา ประกอบอาชีพค้าขาย (ของชำ) เป็นรายได้เสริม โดยให้ภรรยา เป็นผู้ดูแล อาศัยอยู่ในชุมชนย่านปากเกร็ดนี้มานาน 35 ปีแล้ว และคิดว่าตอนนี้ชุมชนกำลังมีปัญหาในเรื่องการเป็นแหล่งมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น มีร้านเกมส์ มีโต๊ะสนุกเกอร์ และมีการเล่นการพนันมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในเรื่องการแพร่ระบาดของยาเสพติดบ้าง ซึ่งตอนนี้กำลังร่วมมือกับอำเภอแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนอยู่

ผู้ใหญ่บ้านเล่าว่า รู้จักกับครอบครัวกายมานานกว่า 20 ปีแล้ว เพราะว่าบ้านพักของครอบครัวเยาวชนก็อยู่ไม่ไกลบ้านของตน แต่ก็ไม่ได้สนิทสนมด้วยนัก เพราะมารดาของเยาวชนจะ

ออกมาพูดคุยกับเพื่อนบ้านบ้าง นาน ๆ ครั้งจึงจะได้พูดคุยกันเวลาที่มึงงานทำบุญในชุมชน ตนจึงทราบเพียงเรื่องทั่ว ๆ ไป ไม่ได้ทราบรายละเอียดอย่างลึกซึ้ง

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

ผู้ใหญ่บ้าน ทราบว่า กายพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา แต่มักจะอยู่กับมารดามากกว่า เพราะพ่อของกายไปทำงานที่ต่างจังหวัดบ่อย ๆ กายเป็นลูกชายคนโต ซึ่งมารดาก็ให้การเอาใจใส่ดูแลดี ไม่เคยมีการลงโทษหรือตีลูกเช่นเดียวกับบิดามารดาคนอื่น ๆ ในชุมชน และทราบว่า กายกำลังศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคดอนเมืองแต่ไม่ทราบว่าเรียนสาขาใด

ผู้ใหญ่บ้าน คิดว่า กายเป็นเด็กเรียบร้อย ไม่ค่อยพูด รู้จักเคารพผู้ใหญ่ และมีพฤติกรรมเหมือนเด็กวัยรุ่นทั่วไปที่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้ที่มักจะมีพฤติกรรมการนั่งจับกลุ่มพูดคุยและมั่วสุมกัน ตนมักจะเห็นกายนั่งคุยกับกลุ่มเพื่อนใกล้ละแวกบ้าน ประมาณ 6-7 คน ทุกวัน กว่าจะกลับเข้าบ้านก็หลังเวลา 22.00 นาฬิกา เป็นประจำ แต่ก็ยังไม่เคยสังเกตเห็นว่ากายสูบบุหรี่หรือดื่มสุรบ้างหรือไม่

3. ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวเยาวชน

ผู้ใหญ่บ้าน คิดว่า ครอบครัวเยาวชนอบอุ่น ยังไม่เคยเห็นว่ามีทะเลาะเบาะแว้งกันเลย แต่มีความรู้สึกว่าสีหน้ามารดาของกายมักจะดูไม่ค่อยสบายใจบ่อย ๆ ซึ่งก็น่าจะเป็นเรื่องลูกมากกว่าเรื่องสามี เพราะสามีก็เป็นคนดี ตั้งใจทำงาน ไม่เจ้าชู้ แต่กายนั่นกลับบ้านดึกบ่อย ๆ และคบเพื่อนเยอะ คงเป็นเพราะสาเหตุนี้ที่ทำให้มารดาของกายกังวล แต่ก็มองว่าพฤติกรรมของกายนั่นไม่ได้ร้ายแรงอะไร มารดาของกายน่าจะคิดมากจนเครียดทั้ง ๆ ที่จริง ๆ แล้วยังไม่มีปัญหาอะไรเลย แต่ก็เข้าใจว่าเป็นธรรมชาติของคนที่รักลูก เพราะเท่าที่ตนเคยคุยกับมารดาของกายทำให้ทราบว่า ครอบครัวนี้ตั้งความหวังกับลูกไว้เยอะ อยากให้ลูกเป็นนักกีฬาโอลิมปิกระดับโลก ซึ่งตนก็รู้ว่ากาย มีความสามารถมากน้อยแค่ไหน แต่คิดว่าความคิดเช่นนี้คงจะกดดันกายมาก

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

ผู้ใหญ่บ้านเล่าว่า หลังจากที่ดินไปเข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนแล้ว ตนสังเกตเห็นว่ากายก็ยังเป็นเด็กเงียบ ๆ เรียบร้อยเช่นเดิม แต่ก็ไม่ได้ทราบความเป็นไปของกายมากนัก เพราะกายได้ย้ายไปอยู่ที่อื่น จะกลับบ้านนาน ๆ ครั้ง ตนทราบว่ากายไปฝึกซ้อมกอล์ฟและเรียนหนังสือที่จังหวัดระยอง ทุกครั้งที่กายกลับบ้าน ก็ยังเห็นกายไปนั่งเล่นกับกลุ่มเพื่อนกลุ่มเดิม และยังเข้าบ้านดึกตลอด แต่ในช่วงหลัง ๆ ตนก็ไม่ค่อยเห็นกายกับกลุ่มเพื่อนแล้ว อาจเป็นเพราะกายไม่ค่อยได้กลับบ้าน ก็เป็นไปได้ ซึ่งตนคิดว่าอาจเป็นเพราะกายฝึกซ้อมหนักมาก และคงจะไต่ขั้น มีความคิดเป็นผู้ใหญ่ มากขึ้น

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

ผู้ใหญ่บ้านคิดว่าสาเหตุที่ทำให้กายสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ได้แก่
อันดับที่ 1 คือ ครอบครัว

คิดว่าครอบครัวเอาใจใส่ในตัวยากดีมาก ไม่ค่อยปล่อยให้กายทำตามใจชอบมากนัก ก็เลยมีลักษณะคล้าย ๆ กับการพยายามให้กายเดินตามกรอบที่วางไว้ ซึ่งก็เป็นผลดีกับตัวกายในปัจจุบัน

อันดับที่ 2 คือ ตัวของกายเอง

คิดว่า เป็นเพราะกายโตขึ้น ได้เรียนรู้อะไรมากขึ้น คงทำให้กายคิดอะไรได้มากขึ้น

อันดับที่ 3 คือ สภาพแวดล้อม/ชุมชน

คิดว่า การที่กายได้ไปอยู่ในสถานที่ใหม่ ๆ ทำให้กายด้วยกัน คงทำให้กายมีความมุ่งมั่นมากขึ้น จนไม่คิดจะกลับมาคบหากับเพื่อนกลุ่มเดิมที่ไม่ได้ช่วยเหลืออะไรเขาเลย

กรณีศึกษาที่ 2 “มีเนาะ”

ภูมิหลังของเด็กและเยาวชน

นางสาวมีเนาะ (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี ขณะกระทำผิดครั้งแรก อายุ 15 ปีเศษ นับถือศาสนาอิสลาม สถานภาพโสด ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่จังหวัดนราธิวาส มีเนาะเป็นบุตรคนเดียวของบิดามารดา บิดามารดาเลิกร้างกันตั้งแต่มีเนาะอายุ 3 ปี มีเนาะจึงอยู่ในการดูแลของตาและยาย ซึ่งมีเนาะเรียกว่าพ่อและแม่ ส่วนมารดามีครอบครัวใหม่และย้ายไปอยู่ที่ประเทศมาเลเซีย ส่วนบิดานั้นเยาวชนไม่เคยพบหน้าเลย ต่อมาน้ำสาวได้รับตัวมีเนาะมาอาศัยอยู่ด้วย มีเนาะจึงอยู่ในความปกครองดูแลของ น้ำสาวมาตั้งแต่นั้น จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 2 ปีเศษแล้ว ครอบครัวพักอาศัยอยู่ในชุมชนซอยเรวดี 26 อำเภอเมือง จังหวัดนันทบุรี ลักษณะบ้านพักของเป็นบ้านสองชั้น ก่อสร้างด้วยปูน อยู่ในย่านที่พักอาศัย ไม่มีลักษณะยุ่งยากให้กระทำผิดได้โดยง่าย จำนวนสมาชิกในครอบครัวประกอบด้วย น้ำสาว สามีของน้ำสาวและมีเนาะ ครอบครัวมีเนาะพักอาศัยในชุมชนนี้ เป็นเวลา 12 ปี แล้ว ฐานะครอบครัวปานกลาง น้ำสาวประกอบธุรกิจส่วนตัว (ค้าขายเครื่องประดับเพชรพลอย) มีรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละ 150,000 บาท ก่อนถูกจับกุมดำเนินคดี มีเนาะจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่ได้เรียนหนังสือต่อ จึงทำงานเป็นพนักงานประจำร้านกาแฟ มีรายได้เดือนละ 6,000 บาท

การถูกจับกุมดำเนินคดี

มีเนาะถูกดำเนินคดีด้วยฐานความผิด คือ ลักทรัพย์หรือลักของโจร โดยเล่าว่า เมื่อวันเกิดเหตุได้ออกไปทำงานตามปกติ แต่ในวันนั้นมีเนาะอยู่ในร้านคนเดียว จากนั้นมีลูกค้าชื่อ แป้ง ซึ่งเป็นลูกค้าที่มาประจำเข้ามาในร้านและทักทายมีเนาะ และสั่งกาแฟดื่ม แป้งได้เปิดกระเป๋าสะพาย และหยิบโทรศัพท์มือถือยี่ห้อ โนเกีย N 72 ออกมา เพื่อนำเครื่องสำอางมาแต่งหน้า มีเนาะจึงแอบหยิบโทรศัพท์มือถือของแป้ง แล้วนำไปเก็บไว้ที่ตู้เก็บของภายในร้าน หลังจากนั้น 20 นาที มีเนาะและแป้งได้เดินไปหาห้องน้ำภายในห้างแกรนด์พลาซ่าด้วยกัน จากนั้นมีเนาะกลับเข้ามาในร้าน ส่วนแป้งเดินไปด้านหลังห้างฯ เพื่อขึ้นรถตู้กลับบ้าน แต่ประมาณ 30 นาทีต่อมา แป้งได้กลับเข้ามาในร้านกาแฟอีกครั้งหนึ่ง และสอบถามมีเนาะว่าเห็นโทรศัพท์มือถือบ้างหรือไม่ เพราะมันหายไป มีเนาะแสดงท่าทางไม่รู้เรื่อง จากนั้นไม่นานมีผู้ชายซึ่งเป็นญาติของแป้ง 1 คน มาพร้อมกับตำรวจ เพื่อขอตรวจค้น และพบโทรศัพท์มือถือของแป้งในลิ้นชักตู้เก็บของในร้าน มีเนาะจึงถูกจับกุมดำเนินคดี และส่งตัว มายังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

มีเนาะยอมรับสารภาพกับพนักงานคุมประพฤติในสถานพินิจฯ ว่าเป็นคนหยิบโทรศัพท์ของแป้งมาจริง เพราะเห็นโทรศัพท์ของแป้งเป็นรุ่นใหม่ที่กำลังนิยมอยู่ จึงเกิดความอยากได้ ซึ่งภายหลังจากที่ถูกจับกุมดำเนินคดีแล้ว มีโอกาสได้เจอกับแป้งอีก แต่แป้งไม่พูดคุยด้วยเหมือนเดิม มีเนาะจึงรู้สึกผิดและเสียใจมาก พนักงานคุมประพฤติได้สอบถามผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายให้อภัยและไม่ติดใจเอาความกับมีเนาะอีก และจากการสืบเสาะประวัติและความประพฤติพบว่า ความประพฤติโดยทั่วไปของมีเนาะไม่มีข้อเสียหายมากนัก ทำให้มีเนาะได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชน

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนถูกจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2549 มีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ พนักงานอัยการ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ) มีเนาะ นางสาวของมีเนาะ (เยาวชนและผู้ปกครอง) ผู้ใหญ่บ้านในตำบลตลาดขวัญ ที่ครอบครัวมีเนาะพักอาศัยอยู่ (ชุมชน) แป้งและบิดาของแป้ง (ผู้เสียหายและผู้ปกครอง) ซึ่งผลของการประชุม คือ มีเนาะต้องอยู่ในการดูแล ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเป็นเวลา 2 ปี โดยให้มารายงานตัว 3 เดือนต่อครั้ง นอกจากนี้มีเนาะต้องไปทำงานบริการสังคมที่สถานีนามัย ตำบลตลาดขวัญ จำนวน 15 ชั่วโมง

ปัจจุบัน มีเนาะมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี เป็นครั้งที่ 6 แล้ว โดยเยาวชนมารายงานตัวพร้อมกับนางสาวใน 3 ครั้งแรก และใน 3 ครั้งต่อมาเยาวชนมารายงานตัวเอง เพราะนางสาวต้องทำงาน ไม่ค่อยมีเวลาวาง

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

มีเนาะเล่าว่าตนเองเป็นคนร่าเริง พูดคุยเก่ง มีน้ำใจ เชื้อฟังผู้ปกครอง และเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ชอบช่วยเหลืองานบ้าน มีเพื่อนสนิท 2 คน อายุไล่เลี่ยกัน ส่วนมากจะโทรศัพท์พูดคุย ไปเที่ยวตามห้างสรรพสินค้านาน ๆ ครั้ง เคยสูบบุหรี่ และดื่มสุราตั้งแต่เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่เลิกเสพนาน 4 ปีแล้ว มีเนาะยังไม่มีคนรักและไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ ไม่เคยกลับบ้านดึก ไม่เคยเล่นการพนัน ขณะนี้มีเนาะไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว เพราะเกียจคร้านที่จะเรียน จึงทำงานประจำ เป็นพนักงานประจำร้านกาแฟ ชื่อ “ร้านติดกาแฟ” อยู่ภายในห้างแกรนด์พลาซ่า เดอะมอลล์งามวงศ์วาน

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวและชุมชน

มีเนาะมีความรู้สึกว่าครอบครัวตนเองไม่อบอุ่น แตกแยก ตนไม่เคยได้พบหน้าบิดาเลย ส่วนมารดานั้น 3-4 ปีจะมามีเนาะสักครั้ง เพราะมารดาย้ายไปอยู่ประเทศมาเลเซีย ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการโทรศัพท์พูดคุยกันมากกว่า แต่หลังจากมีเนาะมาอยู่ในครอบครัวของน้ำสาวซึ่งกลายเป็นผู้ปกครองของมีเนาะแล้ว มีเนาะรู้สึกดีขึ้น น้ำสาวกับสามีของน้ำสาวดูแลมีเนาะเหมือนเป็นลูกของตนเอง แม้ว่าบ่อยครั้งจะมีเรื่องไม่เข้าใจกันบ้าง แต่ก็ไม่มีปัญหาอะไร น้ำสาวจะให้ค่าใช้จ่ายส่วนตัวมีเนาะ เดือนละ 3,000 บาท แต่ระยะหลังที่มีเนาะมีรายได้จากการทำงานแล้ว ก็ไม่ได้ให้อีก ในเวลาว่างมีเนาะจะช่วยเหลืองานบ้านทุกอย่าง เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณน้ำสาว

ส่วนความรู้สึกต่อชุมชนนั้นมีเนาะเล่าว่า อาศัยอยู่ในชุมชนนี้ได้เพียง 2 ปีเศษ แต่ก็รู้จักคนในซอยเกือบทุกคน เพราะมีเนาะเป็นคนคุยเก่ง หากมีเวลาว่างก็จะไปนั่งคุยกับเพื่อนบ้านเป็นประจำ มีเนาะสนิทกับเพื่อนที่อยู่ใกล้เคียงเวกบ้าน 2 คน มักจะไปมาหาสู่กันเสมอ แต่ในระยะหลังที่มีเนาะทำงาน ทำให้มีเวลาว่างน้อยลง จึงไม่ค่อยได้ไปหาแล้ว นาน ๆ ครั้งจึงจะไปเที่ยวเตร่ตามห้างสรรพสินค้าด้วยกัน

พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน มีเนาะยังคงพักอาศัยอยู่กับน้ำสาวเช่นเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการงาน คือ มีเนาะไม่ได้ไปทำงานที่เดิมแล้ว เพราะน้ำสาวต้องการให้มีเนาะมาช่วยทำงานของครอบครัว จึงให้ช่วยทำงานตำแหน่งทั่วไป ที่ หจก.ฟาริดา จิวเวอรี่

ให้ค่าจ้างเดือนละ 5,000 บาท ต่อมาได้เลื่อนตำแหน่งให้เป็นพนักงานขายหน้าร้าน และประสานงานกับลูกค้า นอกจากนี้ในวันเสาร์ ก็ให้มีเนาะไปช่วยขายของที่ร้านฟารีดา จิวเวอรี่ ซึ่งตั้งอยู่ที่จัตุจักรพลาซ่า โดยให้ค่าจ้างเพิ่มขึ้นอีก 2,000 บาท นอกจากนี้มีเนาะยังศึกษาต่อการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนศรีบุญยานนท์ด้วย

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

มีเนาะ คิดว่าตนเองมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในเรื่องของความขยัน รับผิดชอบ ทั้งในเรื่องการเรียนและการทำงานมากขึ้น รวมทั้งรู้จักคิดก่อนทำมากขึ้น ไม่ใช่แต่อารมณ์เหมือนเมื่อก่อนด้วย ซึ่งสาเหตุที่ทำให้มีเนาะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ คิดว่า

อันดับที่ 1 คือ ครอบครัว

หลังจากที่มีเนาะถูกจับกุมดำเนินคดี มีเนาะได้รับรู้ว่าน้ำสาวซึ่งเป็นผู้ปกครองตนเอง นั้นรู้สึกเสียใจในการกระทำของตนมาก แต่ก็ยังให้ออกาสมีเนาะ ไม่เคยกล่าวว่าร้ายมีเนาะเลย มีแค่การซักถามและตักเตือน นอกจากนั้นหลังจากที่ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนแล้ว ยังได้ให้ออกาส มีเนาะมาช่วยทำงานของครอบครัวอีก โดยไม่กลัวว่าจะลักษณะเหมือนที่เคยทำผิดไป เพราะเพชรพลอยนั้นมีราคาแพงมากกว่าโทรศัพท์มาก มีเนาะรู้ว่าน้ำสาวไว้วางใจตน ดังนั้นตนจะต้องพยายามทำดี ไม่ทำให้น้ำสาวเสียใจอีก

อันดับที่ 2 คือ ตัวของมีเนาะเอง

หลังจากที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น ทำให้มีเนาะได้คิดว่า การกระทำของตนที่ผ่านมา นั้นไม่ดีอย่างไร โดยเฉพาะเรื่องเรียน ที่มีเนาะไม่ยอมเรียนต่อ เพราะเกียจคร้าน ตอนนั้นก็ไปเรียนต่อแล้ว และเรื่องการทำงาน มีเนาะคิดว่าตอนนี้อายุก็ใกล้จะ 18 ปี แล้ว ควรจะตั้งใจทำงานให้เป็นกิจจะลักษณะ และมีความรับผิดชอบต่อให้มากขึ้น ให้สมกับที่ทุกคนให้ออกาส มีเนาะจึงพยายามปรับปรุงตัวเองใหม่

อันดับที่ 3 คือ การมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไข

แม้ว่ามีเนาะจะรู้ว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติไปตามหน้าที่ แต่ก็ยังมีความรู้สึกดีทุกครั้งที่มารายงานตัว เพราะมีเนาะรู้สึกว่ายังมีคนที่เอาใจใส่ คอยสอบถามความเป็นอยู่ และให้กำลังใจตนเองเสมอ

อันดับที่ 4 คือ ชุมชน

มีเนาะคิดว่าชุมชนไม่มีบทบาทอะไรมากนัก เพราะหลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนแล้ว มีเนาะก็ต้องทำงาน และเรียนหนังสือ ไม่ค่อยมีเวลาได้พูดคุยกับใคร แต่บางครั้งก็เจอผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านก็มักจะสอบถามเรื่องการทำงานกับการเรียนของตนบ้าง

ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการของมีเนาะ

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ นางสาวของมีเนาะอายุ 38 ปี นัศือศาสนาอิสลาม จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี ประกอบธุรกิจส่วนตัว (หจก.ฟารีดา จิวเวอรี่) มีรายได้ประมาณเดือนละ 150,000 บาทเป็นผู้ปกครองและคอยดูแลมีเนาะจนถึงปัจจุบันประมาณ 4 ปีแล้ว นางสาวดูแลมีเนาะเหมือนลูก เพราะตนเองกับสามีไม่สามารถมีลูกได้ การเลี้ยงดูส่วนใหญ่จะเป็นการดูแลทั่ว ๆ ไป บ่นว่าบ้างถ้ามีเนาะประพฤติตัวไม่เหมาะสม แต่ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกันมากนัก เนื่องจากต้องทำงาน นางสาวให้ค่าใช้จ่ยมีเนาะเดือนละ 3,000 บาท

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

นางสาวคิดว่ามีเนาะเป็นเด็กน่ารัก ช่างพูด ช่างเอาใจ เอาแต่ใจตนเองบ้าง และเชื่อฟังผู้ปกครองดี ตนจึงได้ไปรับมีเนาะมาอยู่ด้วย โดยคิดที่จะเลี้ยงดูเหมือนลูกของตัวเอง ซึ่งตนก็ดูแล มีเนาะมานานกว่า 4 ปีแล้ว ตนก็ไม่ค่อยมีเวลาให้กับมีเนาะมากนัก แต่ก็สนิทสนมกันดี มีเนาะมักจะมาพูดคุยปรึกษาในเรื่องที่ไม่สบายใจอยู่เสมอ

นางสาวคิดว่ามีเนาะเป็นเด็กดี ไม่เคยมีความประพฤติเสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง การคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ แม้มีเนาะจะเป็นคนดื้อรั้น เอาแต่ใจตนเองบ้าง แต่ก็อยู่ในวิสัยที่พอรับได้ ตนจะเป็นห่วงมีเนาะในเรื่องความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ความขยันขันแข็งในเรื่องการทำงานมากกว่า

นางสาวคิดว่า สาเหตุทำให้มีเนาะกระทำผิดในครั้งนี้ เป็นเพราะเกิดความละโมภอยากได้ของผู้อื่น และมีโอกาสเหมาะ ซึ่งการกระทำของมีเนาะในครั้งนี้ทำให้ตนรู้สึกเสียใจ และผิดหวังมาก เพราะไม่เคยคิดมาก่อนว่ามีเนาะจะมีพฤติกรรมเช่นนี้

3. ทัศนคติที่มีต่อชุมชน

นางสาวของมีเนาะ เล่าว่า ครอบครัวอยู่ในชุมชนซอยเวรดีมานาน 12 ปี แล้ว เดิมตนอาศัย อยู่จังหวัดนราธิวาสกับพ่อแม่และมีเนาะ แต่เมื่อแต่งงาน สามีเป็นคนจังหวัดนนทบุรี ตนจึงได้ซื้อบ้านหลังนี้และย้ายมาอาศัยอยู่ด้วยกัน ต่อมาตนและสามีได้ไปรับมีเนาะมาอาศัยอยู่ด้วย ตนมองว่าสภาพแวดล้อมในชุมชนนี้ดี เพราะเป็นแหล่งที่พักอาศัย ไม่ค่อยมีแหล่งอบายมุข จะมีบ้างก็เพียงแคร์รานเกมส์ คนส่วนมากที่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้ก็ทำงานนอกบ้านทั้งสิ้น มีวัยรุ่นอยู่บ้างไม่มากนัก จึงมีลักษณะต่างคนต่างอยู่มากกว่า ตนจะพูดคุยกับเพื่อนบ้านในละแวกใกล้ ๆ บ้านบ้าง แต่ก็ไม่ได้นสนิทสนมกับใครเป็นพิเศษ และไม่ค่อยมีปัญหากับใคร แต่มีเนาะจะสนิทสนมกับเพื่อนที่อายุไล่เลี่ยกัน อยู่บ้านใกล้ ๆ อีก 2 คน และมักจะไปพูดคุยกันหน้าบ้านเพื่อนทั้ง 2 คนบ่อย ๆ

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

นางสาวของมีเนาะเล่าว่า หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนแล้ว รู้สึกว่ามีเนาะ จะพยายามปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ไม่ค่อยเอาแต่ใจตนเอง รู้จักวางแผนชีวิตตนเองมากขึ้น และที่ทำให้ตนรู้สึกภาคภูมิใจในตัวมีเนาะมากขึ้น ก็คือ เรื่องความขยัน และความรับผิดชอบ เมื่อก่อนมีเนาะเป็นเด็กที่ไม่ค่อยมีความอดทน ถ้าลองทำอะไรแล้วรู้สึกยากรู้สึกลำบากก็จะท้อถอยและเลิกทำง่าย ๆ เช่น เรื่องเรียน ตนอยากให้มีเนาะเรียนต่อแต่มีเนาะก็ไม่ยอมไปเรียน อ้างแต่ว่าเรียนไม่ไหว แต่ตอนนี้มีเนาะกำลังเรียนต่อมัธยมต้นแล้ว แม้ว่าจะเป็นการเรียนการศึกษานอกระบบก็ตาม มีเนาะได้แสดงให้เห็นความตั้งใจในการทำงานที่ตนมอบหมายให้ช่วยงานที่ร้าน จนกระทั่งตอนนี้สามารถไว้วางใจให้ มีเนาะเป็นคนคอยประสานงานกับลูกค้า และขายของหน้าร้าน ที่ต้องใช้ความรับผิดชอบมากได้ โดย ที่นางสาวไม่ต้องทำเองเหมือนก่อนแล้ว ซึ่งตนคิดว่าจะฝึกฝนงานให้มีเนาะหลาย ๆ ด้าน เพราะในอนาคตก็อยากจะให้มีเนาะเป็นผู้รับช่วงดูแลกิจการต่อ

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

นางสาวของมีเนาะคิดว่า ภายหลังจากที่ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน มีเนาะมีพฤติกรรมดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องเรียน และเรื่องการทำงาน สาเหตุที่คิดว่าทำให้มีเนาะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ได้แก่

อันดับแรก คือ ครอบครัว คิดว่า การที่ตนและสามีให้โอกาสมีเนาะ หลังจากที่ทำความผิด โดยการไม่ดูว่า และยังให้โอกาสมีเนาะในการทำงานของครอบครัวซึ่งตนเองรักมากนั้น ทำให้มีเนาะรู้สึกได้ว่า ตนรักและหวังดีกับเขามากเพียงใด และโอกาสที่ให้นั้น ทำให้มีเนาะได้ค้นพบตัวเองว่าชอบงานแบบใด ตอนนี้มีเนาะรู้ตัวแล้วว่าถนัดงานด้านการติดต่อ และพบปะผู้คน เพราะเขาสามารถทำได้ดี จนมีลูกค้าสั่งของเข้ามาที่ร้านมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งตนแสดงความชื่นชมบ่อยครั้ง และมอบหมายงานอื่นให้เพิ่ม โดยเพิ่มค่าจ้างให้ด้วย นางสาวคิดว่าการกระทำเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ มีเนาะรู้สึกว่าคุณค่า พฤติกรรมของมีเนาะจึงดีขึ้นตามลำดับ

อันดับที่ 2 คือ ตัวของมีเนาะเอง นางสาวคิดว่า มีเนาะโตขึ้น และได้เรียนรู้อะไรมากขึ้น ทำให้ มีเนาะมีแรงจูงใจที่จะปรับปรุงตนเอง

อันดับที่ 3 คือ การที่มีเนาะมีโอกาสเข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ทำให้มีเนาะได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการปฏิบัติตัว และการวางแผนชีวิต รวมถึงนางสาวเอง ก็ได้รับคำแนะนำ และการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมีเนาะ ซึ่งตนเองก็คาดไม่ถึง ทำให้มีเทคนิคในการดูแล และกระตุ้นให้มีเนาะอยากเปลี่ยนแปลงตนเอง

อันดับที่ 4 คือ ชุมชน นางสาวคิดว่า การที่สภาพแวดล้อมในชุมชนดี ไม่มีแหล่งอบายมุข มีส่วนให้พฤติกรรมของมีเนาะไม่เสียหาย เพราะแม้ว่าตนจะดูแลมีเนาะได้ดีเพียงใด แต่ก็ไม่สามารถจะติดตามดูแลได้ตลอดเวลาที่มีเนาะออกจากบ้านไปหาเพื่อน ดังนั้นตนจึงไม่รู้สึกกังวลใจว่าเพื่อน หรือคนในชุมชนจะทำให้มีเนาะมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมได้

ผลการสัมภาษณ์ผู้นำในชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ใหญ่บ้าน เพศหญิง อายุ 48 ปี สถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับอนุปริญญา ประกอบธุรกิจส่วนตัวเป็นอาชีพเสริม แต่ให้ลูกสาวเป็นผู้สืบทอดกิจการต่อ อาศัยอยู่ในชุมชนซอยเรวดี 26 มาตั้งแต่เกิด มีความสนิทสนม และรู้จักลูกบ้านดีพอสมควร ผู้ใหญ่บ้านเล่าว่า รู้จักกับครอบครัวมีเนาะมานานกว่า 12 ปีแล้ว เพราะว่าตนมักจะไปพูดคุย สอบถามความเป็นอยู่จากลูกบ้านเสมอ แต่ส่วนใหญ่จะพบมีเนาะมากกว่า เพราะมีเนาะมักจะออกมาพูดคุยกับเพื่อนที่อาศัยอยู่ใกล้ละแวกบ้าน

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

ผู้ใหญ่บ้าน ทราบว่า มีเนาะมาจากต่างจังหวัด และเพิ่งมาอาศัยอยู่กับครอบครัวนี้ได้ไม่เกิน 5 ปี ผู้ปกครองของมีเนาะก็คือนางสาว ผู้ใหญ่บ้าน คิดว่า มีเนาะเป็นเด็กน่ารัก สดใส พุดคุยเก่ง มีสัมมาคารวะ และสามารถเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดี ตลอดเวลาที่ผ่านมา มีเนาะไม่เคยสร้างปัญหาให้กับชุมชน ตนไม่เคยเห็นว่ามีเนาะมีพฤติกรรมใดเสียหาย เพราะมีเนาะก็ทำงาน มีรายได้เป็นของตนเอง ในยามว่างหลังจากเลิกงานและทำงานบ้าน จึงจะเห็นออกมานั่งพูดคุยกับเพื่อนที่อยู่ใกล้ละแวกบ้าน

3. ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวเยาวชน

ผู้ใหญ่บ้าน คิดว่า ครอบครัวเยาวชนไม่มีปัญหาอะไร เพราะรู้จักกับครอบครัวนี้นานแล้ว แต่ไม่เคยสังเกตเห็นว่ามีทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีปากเสียงกัน ทราบแต่ว่าครอบครัวนี้ไม่มีลูก จึงได้ไปรับหลานมาอาศัยอยู่ด้วย โดยทั่วไปตนไม่มีโอกาสจะได้คุยกับนางสาวของมีเนาะและสามี เพราะทราบว่าไปทำงานและกลับบ้านค่ำเสมอ ส่วนมากมักจะพบและพูดคุยกับมีเนาะมากกว่า โดยเรื่องที่พูดคุยกันก็มักเป็นเรื่องทั่วไป หรือคุยกันเรื่องข่าวเด่น ๆ เป็นส่วนใหญ่

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

ผู้ใหญ่บ้านเล่าว่า หลังจากที่ดินไปเข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนแล้ว ตนสังเกตเห็นว่ามีเนาะได้ไปทำงานกับน้ำสาว และจะกลับบ้านพร้อมกันเสมอ จึงไม่ค่อยมีเวลาได้พบเจอและพูดคุยกับมีเนาะเหมือนก่อนนัก ตนสังเกตดูเห็นมีเนาะมีความสุข และว่าเจ็สดีเสเช่นเดิม นอกจากนี้ตนเห็นว่ามีเนาะออกจากบ้านไปกับเพื่อนใกล้ ๆ บ้าน อีก 2 คนทุกวันอาทิตย์ จึงสอบถามได้ความว่าตอนนี้มีเนาะก็กำลังไปเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนนอกโรงเรียนที่โรงเรียนศรีบุญยานนท์

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

ผู้ใหญ่บ้านคิดว่ามีเนาะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ส่วนสาเหตุที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง คิดว่า

อันดับที่ 1 คือ ครอบครัว

ตนคิดว่าครอบครัวเป็นจุดแรกที่จะอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความประพฤติดีหรือไม่ดีก็ได้ ขึ้นอยู่กับการเอาใจใส่และดูแลเป็นสำคัญ ซึ่งเท่าที่สังเกตเห็นก็พบว่ากรณีที่ น้ำสาวพามีเนาะไปทำงานด้วยนั้น เป็นการพยายามที่จะติดตามดูแลความประพฤติให้ใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการช่วยลดเวลาว่างซึ่งอาจจะทำให้เด็กเกิดความฟุ้งซ่าน ด้วยการให้เด็กมีงานทำ มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบนั้น ถือเป็นการวางแผนที่ดีให้กับมีเนาะ

อันดับที่ 2 คือ ตัวของมีเนาะเอง

คิดว่า มีเนาะพยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขตนเอง เพราะมีบทเรียนชีวิตแล้ว และตนสังเกตเห็นว่า มีเนาะมีความเชื่อมั่น และรู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้น ซึ่งอาจเป็นผลจากการให้โอกาสของผู้ปกครองส่วนหนึ่ง

อันดับที่ 3 คือ สภาพแวดล้อม/ชุมชน คิดว่า การที่สภาพแวดล้อมในชุมชนดีจะเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อพฤติกรรมเด็กทุกคนในชุมชนมีโอกาสเสี่ยงในการกระทำผิดน้อยลง ไม่เว้นมีเนาะ และตนเชื่อมั่นว่าการที่ดินคอยสอบถามความเป็นอยู่ และพูดคุยกับมีเนาะทุกครั้งที่มีโอกาส จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยผลักดันให้มีเนาะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

กรณีศึกษาที่ 3 “วิน”

ภูมิหลังของเด็กและเยาวชน

นายวิน (นามสมมติ) อายุ 18 ปีเศษ ขณะกระทำผิดครั้งแรก อายุ 17 ปีเศษ นับถือ ศาสนาพุทธ สถานภาพโสด เป็นบุตรคนเดียวของบิดามารดา ซึ่งอยู่ร่วมกันโดยการจดทะเบียน สมรส ฐานะครอบครัวพอมีพอใช้ บิดาประกอบอาชีพรับราชการในกรมวิชาการเกษตร มีรายได้ เดือนละ 19,210 บาท ส่วนมารดารับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้าที่บ้านของตนเอง มีรายได้ไม่แน่นอน ครอบครัว พักอาศัยอยู่ในบ้านพักข้าราชการของกรมวิชาการเกษตร ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ลักษณะบ้านพักเป็นบ้านสองชั้น ก่อสร้างด้วยไม้ เป็นย่านที่พักอาศัยทั้งหมด ไม่มีลักษณะยั่วยุให้กระทำผิดได้โดยง่าย โดยอาศัยอยู่มานานกว่า 20 ปีแล้ว จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว ประกอบด้วย บิดา มารดา และวิน ขณะกระทำผิด วินกำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ชั้น ปีที่ 3 สาขาจิตรศิลป์ ที่โรงเรียนไทยจิตรศิลป์ กรุงเทพมหานคร ผลการเรียนเฉลี่ย ประเมิน 2.71

การถูกจับกุมดำเนินคดี

วินถูกจับกุมดำเนินคดีด้วยฐานความผิดร่วมกันสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้อื่นแข่งรถใน ทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต วินเล่าว่า ในวันเกิดเหตุ มารดาอนุญาตให้วินไปค้างที่บ้าน นายเป็กเพื่อนสนิทของวินที่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เพราะเป็นวันเสาร์ซึ่งไม่ต้องไปโรงเรียน จากนั้นเวลาประมาณ 22.30 นาฬิกา เป็กรู้สึกหิว จึงได้ชวนกันออกไปรับประทานอาหารที่ร้าน ริมถนนกาญจนาภิเษก วินและเป็กซื้อจักรยานยนต์ออกมาคนละคัน ขณะที่นั่งรับประทานอาหารในร้าน พบเห็นกลุ่มวัยรุ่นกำลังซื้อจักรยานยนต์ประลองความเร็วกัน ดังนั้นเมื่อรับประทานอาหารเสร็จ จึงชวน กันออกมายืนดูการแข่งขัน จนเวลาประมาณ 01.00 นาฬิกา เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ปิดล้อมถนน วินและเป็กจึง ถูกจับกุมดำเนินคดี และส่งตัวมายังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด นนทบุรี

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

วินยอมรับสารภาพว่าตนได้ไปยืนชมการแข่งขันรถจักรยานยนต์กับนายเป็กจริง แต่ตน ไม่ได้ไปร่วมแข่งขันด้วย จึงไม่เข้าใจว่าเพราะเหตุใดตนจึงถูกจับกุมดำเนินคดีมาด้วย ซึ่งหลังจากที่ เจ้าหน้าที่ได้อธิบายให้ทราบถึงเหตุผลเรื่องความเดือดร้อนของผู้อื่น วินก็ยอมรับ และรู้สึกเสียใจ ในการกระทำของตนเอง และจากการสืบเสาะประวัติและความประพฤติพบว่าความประพฤติ โดยทั่วไปของวินไม่มีข้อเสียหายมากนัก ทำให้วินได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนถูกจัดขึ้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 มีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ พนักงานอัยการ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ) วิน มารดาของวิน (เยาวชนและผู้ปกครอง) และ อาจารย์ที่ปรึกษาของวิน (ชุมชน) ซึ่งผลของการประชุม คือ วินต้องอยู่ในการดูแล ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเป็นเวลา 2 ปี โดยให้มารายงานตัว 3 เดือนต่อครั้ง และต้องไปทำงานบริการสังคมที่สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ (บ้านราชวดีหญิง) จำนวน 20 ชั่วโมง

ปัจจุบัน วินมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนนทบุรี เป็นครั้งที่ 8 แล้ว โดยเยาวชนจะมารายงานตัวพร้อมกับมารดาทุกครั้ง

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

วินเล่าว่า ตนกำลังศึกษาอยู่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สาขาจิตรศิลป์ วินเล่าว่าไม่เคยสอบตก แม้ผลการเรียนเฉลี่ยจะไม่สูงนัก วินไม่เคยหนีเรียน แต่ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนในเรื่องของการแต่งกาย และไว้ผมยาวบ้าง วินคิดว่าไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไร เพราะเป็นเรื่องส่วนตัว ที่วินไม่ได้ไปทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

วินคิดว่า ตนเองเป็นคนร่าเริง สนุกสนาน อารมณ์ดี ไม่ค่อยมีเรื่องเครียด เข้ากับคนอื่นได้ง่าย เชื้อฟังกผู้ปกครอง ชอบเข้าสังคม ใจร้อน ไม่ค่อยเก็บอารมณ์ วินคบเพื่อนมาก ส่วนใหญ่จะเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกัน วินจะไปค้างบ้านเพื่อน หรือไปเที่ยวกับเพื่อนบ้าง แต่ก็ขออนุญาตมารดาก่อน ทุกครั้ง วินมีคนรักและมีเพศสัมพันธ์กัน แฟนของวินเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกัน ซึ่งมารดาของวินก็รู้จักและเคยคุยด้วย ในเวลาว่างวินจะช่วยเหลืองานบ้านทุกอย่าง หลังจากเสร็จแล้วจึงพักผ่อนด้วยการวาดรูป เล่นฟุตบอล ร้องเพลง เล่นดนตรี วินชอบเล่นกีตาร์ ซึ่งบิดาสันับสนุนในสิ่งที่วินถนัด ทุกด้าน วินสูบบุหรี่มานาน 1 ปี สูบวันละ 3-5 มวน เคยพยายามเลิก แต่ก็ไม่สามารถเลิกได้ ดื่มสุรามา 1 ปีเช่นกัน จะดื่มเมื่อมีงานสังสรรค์ หรือตามเทศกาลสำคัญเท่านั้น

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวและชุมชน

วินมีความรู้สึก ว่า ครอบครัวของตนเองอบอุ่นดี ทุกคนในครอบครัวไม่มีปัญหาอะไรกัน วินสนิทสนมกับมารดา เพราะมารดาใจดี สามารถพูดคุยด้วยได้ และที่สำคัญมักตามใจวิน แต่ก็รู้สึก เบื่อบ้างเวลาที่มารดาจู้จุกจิก และชอบบ่น ส่วนกับบิดา วินไม่ค่อยสนิทสนมด้วย เพราะบิดาเป็นคนเงียบเฉย และไม่ค่อยพูด วินรู้สึกว่าบิดาดุ ทำให้วินไม่ค่อยกล้าที่จะพูดคุยด้วย ซึ่งการที่

มารดาจู้จี้จุกจิก และชอบบ่น รวมถึงการที่บิดาไม่ค่อยพูดนั้นทำให้วินไม่ค่อยกล้าที่จะปรึกษาในเรื่องที่ไม่สบายใจ วินมักจะคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง บิดามารดาให้ค่าใช้จ่าส่วนตัวกับวินวันละ 150 บาท แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องขอเพิ่ม ต้องมีเหตุผลเพียงพอ โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้

พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน วินยังคงพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานีเช่นเดิม วินจะมาพร้อมกับมารดาทุกครั้งที่มารายงานตัว วินมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการเรียนสม่ำเสมอ เพราะวินจบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพจากโรงเรียน ไทยวิจิตรศิลป์แล้ว ต่อมาก็เข้าเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่วิทยาลัยช่างศิลป์ลาดกระบัง (กรมศิลปากร) ได้มีโอกาสเข้าฝึกงานในกรมศิลปากร ขณะนี้วินกำลังศึกษาต่อ ในระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร ซึ่งอยู่ไกลบ้านมาก บิดามารดาจึงอนุญาตให้วินไปเช่าบ้านอยู่กับเพื่อนอีก 4 คนได้ โดยกำหนดให้วินต้องกลับบ้านทุกวันเสาร์-อาทิตย์ ส่วนในด้านความประพฤติทั่วไป วินเล่าว่า วินก็ยังใช้เวลาว่างเช่นเดิม ด้วยการเล่นฟุตบอล เล่นดนตรี ทำกิจกรรมที่โรงเรียนบ้าง และหารายได้พิเศษเพิ่มเติมด้วยการวาดรูปขาย โดยตนกับเพื่อนจะไปวางขายที่สะพานพุทธ วินยังคงสูบบุหรี่และดื่มสุราเช่นเดิม แต่ลดปริมาณ และความถี่ลง

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

วิน คิดว่าตนเองมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในเรื่องของความตั้งใจเรียน และเรื่องการรับผิดชอบดูแลตัวเอง นอกจากนี้วินยังรู้สึกว่าการที่ตนกับบิดามารดาเข้าใจกันมากขึ้นด้วย ซึ่งสาเหตุที่ทำให้วินสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ วินคิดว่าเกิดจาก

อันดับที่ 1 คือ ครอบครัว

หลังจากที่วินถูกจับกุมดำเนินคดี วินมีโอกาสดูคุย ปรับความเข้าใจกับบิดามารดา วินรับรู้ว่าการกระทำของตนทำให้บิดามารดาเสียใจ และเหตุการณ์นั้นทำให้วินรู้ว่าบิดามารดาโกรธตน พร้อมทั้งจะให้โอกาสปรับปรุงแก้ไข เพราะบิดามารดาไม่ได้กล่าวโทษ หรือ คว้าวินเลย เพียงแค่ตักเตือนและสั่งสอนเท่านั้น และตลอดเวลาที่ผ่านมาทั้งบิดาและมารดาสนับสนุนวินทุกเรื่อง ที่วินถนัดหรือชอบ ทำให้วินรู้สึกอยากแก้ไขสิ่งที่ทำผิดพลาดด้วยการกลับตัวเป็นลูกที่ดีตั้งใจเรียน ไม่ทำให้บิดามารดาเสียใจอีก

อันดับที่ 2 คือ ตัวของวินเอง

วินมีความรู้สึกที่ตัวเองเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ไม่ค่อยใจร้อน และชอบเที่ยวเตร่เหมือนเมื่อก่อน ทั้ง ๆ ที่ตอนนี้วินไม่ต้องคอยขออนุญาตมารดาเช่นเดิมแล้ว เพราะบิดามารดาให้โอกาสวินได้ปกครองตัวเอง หลังจากการถูกจับกุมในครั้งนั้น ทำให้วินได้มีโอกาสคิด และพยายามที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง และพยายามที่จะปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นด้วยการตั้งใจเรียน และหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวด้วยการวาดรูปขาย และรับงานมาทำที่บ้าน

อันดับที่ 3 คือ อาจารย์ที่ปรึกษาของวินที่โรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์

ซึ่งได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนกับวินด้วย หลังจากที่เกิดเหตุการณ์ครั้งนั้น อาจารย์คอยให้กำลังใจ และสอบถามความเป็นไปของวินเสมอ ตลอดจนอาจารย์ยังเป็นผู้แนะนำและสอนในเรื่องการเรียนให้วิน ทำให้วินได้เข้าเรียนที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

อันดับที่ 4 คือ การมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไข

การที่วินต้องมารายงานตัว ทำให้ วินไม่กล้าที่จะประพฤติดนออกนอกกลุ่มนอกทาง นอกจากนี้วินยังได้รับคำแนะนำในเรื่องการวางแผนชีวิต และได้แนะนำให้วินรู้จักกับบุคคลซึ่งช่วยวินหารายได้พิเศษด้วยการส่งงานด้านการเขียนป้าย และวาดรูปให้วินทำเสมอจนถึงปัจจุบัน

ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของวิน

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ มารดาของวิน อายุ 44 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบอาชีพรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า มีรายได้ไม่แน่นอน ครอบครัวพักอาศัยที่บ้านพักข้าราชการกรมวิชาการเกษตร โดยอาศัยอยู่มาประมาณ 20 ปีเศษแล้ว บิดามารดาเลี้ยงดูวินอย่างเข้มงวดในเรื่องการเรียน และการปฏิบัติตัว หากจะไปเที่ยว หรือตัดสินใจเรื่องใดต้องขออนุญาตก่อน แต่จะตามใจวินบ้างในเรื่องที่เห็นว่าสมควร มารดาสนิทสนมกับวิน เพราะมีเวลาอยู่ด้วยกันมากกว่าบิดาของวินที่ต้องทำงานนอกบ้าน และจะกลับเข้าบ้านหลัง 18.00 นาฬิกาทุกวัน

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

มารดาของวินเล่าว่า วินเป็นเด็กดี มีนิสัยร่าเริงช่างพูด ช่างคุย เชื้อฟุ้งผู้ปกครองไม่เคยได้เถียง ชอบช่วยเหลืองานบ้าน ชอบเข้าสังคม ใจร้อน วิตกกังวลง่าย ไม่ค่อยแสดงอารมณ์ เมื่ออยู่ที่บ้าน วินคบเพื่อนมาก เป็นเพื่อนที่เรียนด้วยกัน วินจะขออนุญาตไปค้างบ้านเพื่อน หรือไปเที่ยวกับเพื่อนบ้างนาน ๆ ครั้ง ตั้งใจเรียนดี มีความสามารถทางศิลปะ ซึ่งตนกับสามีก็ให้การสนับสนุนตลอด เพราะกิจกรรมที่วินชอบนั้นมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง วินสูบบุหรี่ แต่ไม่เคยสูบใน

บ้าน เพราะรู้ว่าบิดาไม่ชอบ ดื่มสุร่าบ้างนาน ๆ ครั้ง ในเวลาว่าง วินมักจะชมโทรทัศน์ ฟังเพลง วาดรูป และเล่นกีตาร์

มารดาของวินคิดว่าสาเหตุที่ทำให้วินกระทำผิดในครั้งนี้ เป็นเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม

3. ทัศนคติที่มีต่อชุมชน

มารดาของวินเล่าว่าครอบครัวของตน อาศัยอยู่ที่บ้านพักข้าราชการแห่งนี้นานมาแล้ว สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปดี ไม่มีปัญหาในเรื่องแหล่งอบายมุขใด ๆ สภาพแวดล้อมค่อนข้างเงียบ เพราะเป็นย่านที่พักอาศัย ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะไปทำงานในเวลากลางวันหมด จะกลับเข้าบ้านก็ต่อเมื่อเลิกงานแล้วเท่านั้น มีเด็กอายุสุ่ยราวคราวเดียวกับวินอยู่บ้าง แต่วินไม่ค่อยได้ออกไปพบปะพูดคุยด้วยนัก วินมักจะใช้เวลาอยู่ที่โรงเรียนมากกว่าที่บ้าน เพราะกลุ่มเพื่อนของวินจะเรียนที่นั่นทุกคน

มารดาของวินมีความคิดเห็นต่อโรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ที่วินเรียนอยู่ ว่าเป็นโรงเรียนที่ดีโรงเรียนหนึ่งในการสอนด้านศิลปะ แต่มักจะได้ยินว่ามีปัญหาในเรื่องการทะเลาะวิวาทของเด็กนักเรียนต่างสถาบันกันบ่อยครั้ง ซึ่งในระยะแรก ตนก็กังวลที่อนุญาตให้วินไปเรียน เพราะกลัวจะมีปัญหาดังกล่าว แต่วินก็เรียนมาจนใกล้จบแล้ว ไม่เคยมีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ ก็เลยค่อยสบายใจขึ้น อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาของวินก็ดี คอยดูแลเอาใจใส่ และแนะนำเกี่ยวกับเรื่องที่วินถนัดและสนใจให้เสมอ ซึ่งตนสังเกตเห็นว่าวินมีความสุขทุกครั้งที่ได้พูดถึงโรงเรียน หรืออะไรที่มีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียน

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ในระยะแรกวินยังคงพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา บ้าน จนกระทั่งเรียนจบ ปวช.ที่โรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ และเรียนต่อ ปวส. จนจบที่วิทยาลัยช่างศิลป์ลาดกระบัง (กรมศิลปากร) ตนและสามีได้อนุญาตให้วินไปเข้าบ้านอยู่กับเพื่อนอีก 4 คนได้ โดยกำหนดให้วินต้องกลับบ้านทุกวัน เสาร์-อาทิตย์ เพราะวินได้เข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร ซึ่งอยู่ไกลบ้านมาก ส่วนในด้านความประพฤติทั่วไป มารดามีความรู้สึกว่า วินเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น สามารถดูแลรับผิดชอบตัวเอง และรู้จักวางแผนชีวิตตนเอง วินเคยบอกว่าวินอยากเรียนให้สูงที่สุดเท่าที่บิดามารดาจะสามารถส่งเสียได้ ซึ่งตนรู้สึกภูมิใจในตัววินมาก เพราะนอกจากวินจะตั้งใจเรียนแล้ว เดี๋ยวนี้วินยังฝึกฝนตัวเองจนสามารถรับงานวาดรูป เขียนป้ายได้ หารายได้เลี้ยงตัวเองได้ ซึ่งวินเคยนำเงินมาให้หลายครั้ง แต่

ตนกับสามีไม่รับ และให้ วินไปเปิดบัญชีฝากเงินไว้ในธนาคารเอง ซึ่งวินกับบอกว่า วินจะเอาไว้เป็นทุนการศึกษาหากตั้งใจจะเรียนต่อปริญญาโท

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

มารดาของวินคิดว่า ภายหลังจากที่ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน วินมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องความรู้สึกนึกคิด โดยเห็นว่าปัจจัยที่ช่วยสนับสนุน มีดังนี้

อันดับที่ 1 คือ ตัวของวินเอง

มารดาคิดว่า วินมีความคิด โตเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น รู้จักควบคุมตนเอง ไม่ใจร้อน และไม่วิตกกังวลง่ายเช่นเดิม วินมีความตั้งใจ มีแรงจูงใจ และมีความพยายามมากขึ้น รวมถึงรู้ว่าแผนชีวิตตนเอง ไม่ต้องให้บิดามารดาคอยบอกหรือชี้แนะเช่นเดิม

อันดับที่ 2 คือ ครอบครัว

คิดว่า การที่ตนและสามีให้โอกาสวิน หลังจากที่ทำผิด และพยายามที่จะช่วยเหลือ ประคับประคองไม่ให้วินรู้สึกแย่ ประกอบกับการที่พยายามพูดคุยกับวินมากขึ้น รับฟังความคิดเห็น ไม่บังคับ ปล่อยให้วินตัดสินใจเองบ้าง ทำให้วินเปลี่ยนแปลงนิสัยตนเองได้

อันดับที่ 3 คือ อาจารย์ที่ปรึกษาของวิน

ซึ่งได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนด้วย เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้วินสามารถ เลือกทางเดินของตนเองได้ถูก เพราะเป็นคนคอยแนะนำ ให้ความชี้แนะ และช่วยเหลือจนวินสามารถสอบเข้าเรียนได้ ทั้งนี้เพราะในช่วงแรก ตนและสามีไม่ยอมให้วินเลือกเรียนด้านนี้ เพราะรู้สึกว่าการไปคองงานทำลำบาก จึงคัดค้าน แต่อาจารย์ก็ได้มาอธิบายให้ตนและสามีเข้าใจ จนยอมรับ และอนุญาตให้วินทำตามความต้องการได้ ซึ่งตอนนี้ก็เห็นความสำเร็จของวินบ้างแล้ว

อันดับที่ 4 คือ การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ตลอดจนการรายงานตัว ทำให้วิน ได้มีโอกาสรู้จักกับอาจารย์ที่ช่วยหางานพิเศษตามที่วินถนัดมาให้ทำอยู่สม่ำเสมอ ซึ่งนอกจากจะทำให้วินมีรายได้แล้ว ยังทำให้วินรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองด้วย

ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษาของวิน

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ อาจารย์ที่ปรึกษาของวินที่โรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ เพศชาย อายุ 41 ปี สถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นอาจารย์สอนสาขาวิจิตรศิลป์มานาน 16 ปี มีรายได้ประมาณเดือนละ 18,000 บาท รู้จักวินมานาน 3 ปี แต่รับหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของวินขณะที่วินเรียนชั้นปีที่ 3 สนับสนุนกับวินพอสมควร เพราะวินเป็นเด็กมีความสามารถ จึงเรียกมาช่วยงานบ่อยครั้ง นอกจากนี้วินยังชอบมาปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ด้วยเสมอ

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

อาจารย์ที่ปรึกษาของวินเล่าว่า วินเป็นเด็กมีความสามารถ โดยเฉพาะในเรื่องการวาดรูป และการออกแบบ เป็นเด็กที่เข้ากับคนอื่นได้ง่าย วินเป็นที่รักของเพื่อน ๆ เพราะเวลาอยู่ในกลุ่มเพื่อน ตนสังเกตเห็น วินเป็นคนสนุกสนาน เฮฮา ชอบทำให้เพื่อน ๆ หัวเราะ มีน้ำใจกับเพื่อน ๆ ทำให้ วินมีเพื่อนเยอะ แต่เวลาที่วินอยู่ตามลำพัง วินจะเปลี่ยนไปเป็นคนละคน เงียบขรึม ชอบเก็บตัว และมีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวถ้าต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด วินเคยมาขอคำปรึกษาจากตนบ่อย ๆ ในหลาย ๆ เรื่อง

3. ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวเยาวชน

อาจารย์ที่ปรึกษาของวินเคยพบบิดามารดาของวินประมาณ 2 ครั้ง และจากการสังเกตความสัมพันธ์ของวินกับบิดามารดา ประกอบการบอกเล่าของวินที่เคยเล่าให้ฟังเวลามาขอคำปรึกษานั้น ตนคิดว่า ครอบครัวของวินเป็นครอบครัวที่อบอุ่นครอบครัวหนึ่ง บิดามารดาให้ความรักและดูแลเอาใจใส่วินดี แต่อาจเป็นเพราะวินเป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว ทำให้บิดามารดาเลี้ยงดูเยาวชนอย่างเข้มงวดและกดดันในเรื่องการประพฤติตัว มีการวางกฎระเบียบที่ชัดเจนในครอบครัว จะตามใจบ้างเฉพาะบางเรื่อง ประกอบกับการที่บุคลิกของบิดาเป็นคนเงียบ ๆ ไม่ค่อยพูดคุย ทำให้วินรู้สึกกลัวและไม่กล้าพูดคุยด้วยนัก ส่วนกับมารดา แม้ว่าวินจะสนิทสนมและพูดเล่นกับมารดาเป็นประจำ แต่การที่มารดามีนิสัยชอบบ่น และจู้จี้จุกจิก ทำให้วินไม่ค่อยกล้าที่จะปรึกษาในเรื่องใดก็ตามที่วิน มีปัญหา เพราะเกรงว่าจะทำให้เรื่องยาวมากขึ้นไปอีก ลักษณะการเลี้ยงดูแบบนี้ ส่งผลให้วินมีความรู้สึกเก็บกด เพราะเวลาอยู่บ้านไม่สามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างเต็มที่ จะแสดงออกเมื่ออยู่ที่โรงเรียน เมื่ออยู่กับกลุ่มเพื่อนเท่านั้น ซึ่งจะไม่เป็นผลดีในระยะยาวหากความสัมพันธ์ในครอบครัวยังคงเป็นแบบนี้ไปเรื่อย ๆ เพราะบิดามารดาก็จะไม่มีทางรู้ได้เลยว่าแท้จริงแล้ววินมีข้อดีข้อเด่น และข้อบกพร่องอะไร

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

อาจารย์ที่ปรึกษาของวินเล่าว่า หลังจากที่ได้เข้าไปเข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนแล้ว ระยะเวลาหนึ่ง ตนสังเกตเห็นว่าวินมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการควบคุมอารมณ์ตนเองมากขึ้น ตลอดจนดูว่าเรใจ ไม่เครียด และคิดมากเหมือนเดิม วินมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในทุกเรื่องที่คาดหวังไว้ แม้ว่าวินจะเรียนจบจากโรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์แล้ว แต่วินก็ยังโทรศัพท์มาพูดคุย และมาหาที่บ้านของตนบ่อย ๆ วินมีพัฒนาการในด้านการวาดรูปดีขึ้นมาก และมีความคิดที่เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากการพูดคุย วินเริ่มมีความรู้สึกใส่ใจในความรู้สึกของบิดามารดา ไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เหมือนก่อน วินมีความพยายามที่จะไม่ทำให้บิดามารดาผิดหวังในตัววินอีก ด้วยการตั้งใจเรียน และรับงานพิเศษ เพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในครอบครัว

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

อาจารย์ที่ปรึกษาคิดว่าการที่วินสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองและมีพัฒนาการที่ดีขึ้นนั้น เป็นเพราะสาเหตุ ดังนี้

อันดับที่ 1 คือ ครอบครัว

ตนคิดว่า การที่บิดามารดาให้ความสนใจในตัววินมากขึ้น รวมถึงการแสดงออกของบิดามารดาต่อการถูกจับดำเนินคดีในครั้งนี้ ทำให้วินได้รับรู้ว่าบิดามารดารัก ห่วงใย และให้อภัยวินได้เสมอ ทำให้วินรู้สึกสำนึกผิด และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าสำหรับบิดามารดา ทำให้วินมีความรู้สึกอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง

อันดับที่ 2 คือ ตัวของวินเอง

ตนคิดว่า ภายในระยะเวลาไม่นานหลังจากเกิดเหตุขึ้น ทำให้ วินได้เรียนรู้ได้สะท้อนภาพอะไรหลาย ๆ อย่างให้วินเห็นข้อบกพร่องของตนเอง วินจึงพยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งการที่วินพยายามที่จะแก้ไขตัวเอwnั้น ทำให้วินค้นพบตัวเองว่าแท้จริงแล้ว ตนต้องการอะไร ทำให้วินรู้จักวางแผนชีวิต และพยายามจะไปให้ถึงในจุดนั้นด้วยการเริ่มต้นตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

อันดับที่ 3 คือ การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

การที่สถานพินิจฯ จังหวัดนนทบุรี ให้โอกาสวินได้ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ทำให้วินและผู้ปกครองได้ปรับความเข้าใจกันมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อความสัมพันธ์และพฤติกรรมของวิน ที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

อันดับที่ 4 คือ การดูแลเอาใจใส่ที่ตนมีให้กับวิน อาจารย์ที่ปรึกษาของวินคิดว่า ปัจจัยนี้มีผลน้อยที่สุด เพราะตนก็เพียงให้คำปรึกษาและชี้แนะในสิ่งที่คิดว่าเหมาะสมกับวินเท่านั้น ส่วนวินจะเชื่อและปฏิบัติตามหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับตัววินเอง

กรณีศึกษาที่ 4 “เดือน”

ภูมิหลังของเด็กและเยาวชน

นางสาวเดือน (นามสมมุติ) อายุ 17 ปีเศษ ขณะกระทำผิดครั้งแรก อายุ 15 ปีเศษ นับถือ ศาสนาพุทธ สถานภาพโสด เป็นบุตรคนที่ 4 ในจำนวนบุตร 4 คนของบิดามารดา ซึ่งอยู่ร่วมกัน โดยการจดทะเบียนสมรส ฐานะครอบครัวพอมือพอใช้ บิดาประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ ในหน่วยงานการเคหะแห่งชาติ (ประชานิเวศน์ 1) มีรายได้เดือนละประมาณ 6,000 บาท ส่วนมารดาประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง ที่ซอยสามัคคี มีรายได้เฉลี่ยวันละ 300-500 บาท ครอบครัวเดือนพักอาศัยอยู่ที่บ้านไม้ชั้นเดียว ปลูกเป็นเพิง อยู่ติดริมคลองซึ่งเป็นที่ดินของกรมชลประทาน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี อยู่ในย่านที่พักอาศัย ไม่มีแหล่งยาเสพติดให้โทษ แต่มีร้านเกมส์ และโต๊ะสนุกเกอร์บ้าง ครอบครัวอาศัยอยู่ที่ชุมชนนี้นานประมาณ 27 ปีแล้ว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประกอบด้วย บิดา มารดา พี่ชาย 3 คน และเดือน แต่พี่ชาย 2 คนมีครอบครัวแล้วและแยกออกไปพักอาศัยที่อื่น ส่วนพี่ชายคนก่อนหน้าเดือน ตอนนั้นบรรพชาเป็นพระภิกษุที่วัดบัวขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี บุคคลในครอบครัว คือมารดาของเดือน เคยต้องโทษคดีครอบครองยาบ้า ½ เม็ด เมื่อปี 2539 ศาลอาญากรุงเทพใต้พิพากษาลงโทษจำคุก 4 ปี ขณะกระทำผิด เดือนกำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนเบญจมราชา นุสรณ์ จังหวัดนนทบุรี

การถูกจับกุมดำเนินคดี

เดือนถูกจับกุมดำเนินคดีด้วยฐานความผิดทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตราย แก่กายและจิตใจ คดีของเดือนเป็นคดีกรักโครมที่ลงในหน้า 1 หนังสือพิมพ์หลายฉบับ เกี่ยวกับคลิปวิดีโอภาพการตบตีกันของนักเรียนโรงเรียนมีชื่อในจังหวัดนนทบุรี

เดือนเล่าว่า ในวันเกิดเหตุ เดือนได้พบกับนางสาวบ๊อง เพื่อนรุ่นพี่ ซึ่งทราบว่าเดือนไม่ชอบนางสาวฝนผู้เสียหายอยู่แล้ว ได้เข้ามาพูดคุยยั่วให้เดือนตบตีกับผู้เสียหายแทน เพราะนางสาวบ๊องเคยทำผู้เสียหายแล้ว แต่ถูกปฏิเสธ นางสาวบ๊องบอกกับเดือนว่าถ้าอยากพบผู้เสียหายให้ตามไปที่ โรงอาหาร หลังเลิกเรียนเดือนจึงไปที่โรงอาหารและพบว่าผู้เสียหายกับเพื่อนรออยู่ก่อนแล้ว จึงได้หา ที่ต่อสู้กันจนกระทั่งไปถึงสนามโรงเรียนอนุบาลสุวัจจรา เดือน นางสาวบ๊องกับเพื่อนรวม 3 คน และกลุ่มของผู้เสียหาย รวม 7 คน แต่มีเพียงเดือนกับผู้เสียหายที่ตบตีกัน มีเพื่อน ๆ มุงดูและส่งเสียงยั่ว เดือนได้จิกศีรษะผู้เสียหายล้มลง และตบตีผู้เสียหายหลายครั้ง ส่วนผู้เสียหายได้ตบหน้าเดือน แต่เดือนสามารถหลบได้ทัน ต่อมาเมื่อเสียงตะโกนว่าตำรวจมา เดือนกับผู้เสียหาย

จึงแยกย้ายกันกลับบ้าน วันรุ่งขึ้นมีภาพวิดีโอซึ่งเดือนตบตีกับผู้เสียหายส่งตามโทรศัพท์มือถือทั่วโรงเรียน ทำให้อาจารย์เรียกตัวเดือนและผู้เสียหายไปสอบถาม ซึ่งทางโรงเรียนได้ทำทัณฑ์บนกับเดือน และให้มาเรียนหนังสือต่อ หลายวันต่อมา ตำรวจเรียกเดือนไปสอบถ้อยคำ เดือนจึงยอมมอบตัว ถูกดำเนินคดี และส่งตัว มาয়้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

เดือนยอมรับว่าได้ทำร้ายร่างกายผู้เสียหายจริง สาเหตุที่กระทำ เพราะถูกยั่วเย้าจากเพื่อนรุ่นพี่ และขาดสติ ไม่ได้คิดคำนึงถึงผลที่จะตามมา ซึ่งหลังจากวันเกิดเหตุ เดือนได้โทรศัพท์ไปขอโทษผู้เสียหายประมาณ 2 ครั้ง เพราะผู้เสียหายไม่ได้มาเรียนในวันรุ่งขึ้น จึงทราบว่าคงบาดเจ็บมาก เดือนรู้สึกเสียใจในการกระทำของตนเอง และสำนึกผิด พนักงานคุมประพฤติได้พูดคุยกับผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายไม่ติดใจจะเอาความใดกับเดือนอีก เพราะเดือนก็ได้โทรศัพท์มาขอโทษแล้ว ในครั้งแรก ที่มารดาแจ้งความก็เพราะเห็นว่าลูกบาดเจ็บมาก มีอาการปวดเข้าตา และเส้นเลือดฝอยในตาแตก ซึ่งมารดาเกรงว่าเดือนจะไปทำร้ายลูกอีก จึงแจ้งความเป็นหลักฐานไว้ก่อน หลังจากได้สืบเสาะประวัติและความประพฤติพบว่าความประพฤติโดยทั่วไปของเดือนมีพฤติกรรมเสียหายอยู่บ้าง แต่ไม่มากนัก ทำให้เดือนได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนถูกจัดขึ้นในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 มีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ พนักงานอัยการ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ) เดือน มารดาของเดือน (เยาวชนและผู้ปกครอง) นางสาวฝน มารดาของนางสาวฝน (ผู้เสียหายและผู้ปกครองผู้เสียหาย) และ อาจารย์ประจำชั้นของเดือน (ชุมชน) ซึ่งผลของการประชุม คือ เดือนต้องอยู่ในการดูแล ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเป็นเวลา 2 ปี โดยให้มารายงานตัว 3 เดือนต่อครั้ง และต้องไปทำงานบริการสังคมที่สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด จำนวน 15 ชั่วโมง นอกจากนี้มารดาของเดือนได้ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลผู้เสียหาย เป็นจำนวนเงิน 5,000 บาท

ปัจจุบัน เดือนมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนนทบุรี เป็นครั้งที่ 7 แล้ว ใน 3 ครั้งแรก มารดาเป็นผู้พาเดือนมารายงานตัว แต่หลังจากนั้น เดือนจะมารายงานตัวเอง เพราะมารดาต้องเลี้ยงหลาน ไม่มีเวลาพาเดือนมารายงานตัว

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

เดือนกำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ จังหวัดนนทบุรี ผลการเรียนเฉลี่ยไม่ค่อยดีนัก ต้องสอบซ่อมหลายวิชา เพราะเดือนนี้เรียนบ่อย ไม่ค่อยตั้งใจเรียน

เดือนแล้วว่า ตนเองมักถูกอาจารย์ฝ่ายปกครองเตือนเรื่องการแต่งกายผิดระเบียบ ใส่กระโปรงสั้น และตัดผมชอย

เดือน คิดว่า ตนเองเป็นคนร่าเริง พูดคุยเก่ง แต่ใจร้อน วู่วาม เชื่อคนง่าย หงุดหงิดและโมโหง่าย เดือนคบเพื่อนมาก กลุ่มเพื่อนเรียนที่โรงเรียนเดียวกันและมีอายุไล่เลี่ยกัน เดือนมักจะหนีเรียนไปเที่ยวที่ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์งามวงศ์วาน เดือนมีคนรักและมีเพศสัมพันธ์กัน ป้อนกันตนเองโดยการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เดือนเคยมีเรื่องทะเลาะกับเพื่อนร่วมโรงเรียนแต่ไม่ได้ทำร้ายร่างกายกัน เดือนเชื่อฟังผู้ปกครองดี ช่วยเหลืองานบ้านทุกอย่างตามที่มารดาให้ทำ

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวและชุมชน

เดือนมีความรู้สึก ว่า ครอบครัวของตนเองอบอุ่นดี ทุกคนในครอบครัวไม่มีปัญหาอะไรกัน เดือนสนิทสนมกับบิดามากกว่ามารดา เพราะบิดาใจดี ห่วงใย และตามใจเดือนเสมอเพราะเดือนเป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัว ไม่เหมือนมารดาที่ชอบเสียงดัง ชอบบ่น และจู้จี้จุกจิกกับเดือนในทุก ๆ เรื่อง เดือนมีความรู้สึก ว่ามารดาเป็นหัวหน้าครอบครัว เพราะทุกคนในบ้าน แม้แต่บิดาก็ยกอำนาจในการตัดสินใจ และดูแลลูกให้กับมารดา เดือนไม่สนิทสนมกับพี่ชายทั้ง 3 คน เพราะอายุห่างกันหลายปี ทำให้เดือนไม่รู้จักพูดคุยเรื่องอะไรด้วย จึงไม่ค่อยได้พูดคุยกัน

เดือนมีความรู้สึกเฉย ๆ กับชุมชนที่อาศัยอยู่ เพราะเดือนไม่ค่อยได้ออกไปพบปะพูดคุยกับใคร เวลาส่วนมาก เดือนจะอยู่ที่โรงเรียน หลังเลิกเรียน เดือนนั่งคุยกับเพื่อนที่โรงเรียน จะออกจากโรงเรียนประมาณ 17.00 นาฬิกา และเมื่อกลับถึงบ้านแล้ว เดือนก็ไม่ค่อยได้ออกไปนอกบ้าน

พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน เดือนยังคงพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่บ้านเดิม และเรียนหนังสือที่โรงเรียนเบญจมราชาลัยต่อ ซึ่งหลังจากเลิกเรียน เดือนก็ยังคงกลับบ้านในเวลาเดิม แต่เมื่อกลับถึงบ้านแล้ว เดือนจะมาผลัดเปลี่ยนกับมารดา เพื่อไปขับรถจักรยานยนต์แทน ในช่วงเวลา 18.00-21.00 นาฬิกา หลังจากที่ได้จบการศึกษา มารดาได้พาเดือนไปสมัครเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่โรงเรียนสยามบริหารธุรกิจ เดือนเรียนได้ประมาณ 6 เดือน ก็ไม่ได้ไปเรียนอีก สาเหตุเพราะรู้สึกไม่ชอบวิชาที่เรียน และคิดว่าตนเองเรียนไม่ได้ หลังจากออกจากโรงเรียน เดือนช่วยเหลืองานผู้ปกครอง โดยการขับรถจักรยานยนต์รับจ้างแทนมารดาบ้าง

และช่วยดูแลหลานชาย อายุ 1 ปี สลับกับมารดา เดือนทำเช่นนี้อยู่ประมาณ 2 เดือนก็รู้สึกเบื่อ อยากกลับไปเรียนใหม่ แต่มารดาไม่อนุญาตและไม่พาเดือนไปสมัครเรียน เพราะไม่เชื่อว่าเดือนจะ ตั้งใจเรียนจริง เก่งว่าจะไม่ไปเรียนเช่นเดิมอีก ซึ่งในครั้งที่เดือนมารายงานตัวในครั้งที่ 6 เดือนได้ แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้โทรศัพท์ไปพูดคุยและสอบถามมารดา ขณะนี้มารดาของ เดือนอนุญาตให้เรียนต่อที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเป็นการพิสูจน์ความตั้งใจจริง หาก เดือนไปเรียนครบทุกครั้ง และไม่เลิกเรียนกลางคันอีก ก็จะส่งเสียให้เรียนต่อตามที่เดือนต้องการ หลังจากที่ได้รับวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

เดือน คิดว่าตนเองมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในเรื่องของความรู้สึกนึกคิด และการใส่ใจความรู้สึกของมารดามากขึ้น เดือนพยายามช่วยเหลือแบ่งเบาภาระการทำงานของมารดาเท่าที่จะสามารถทำได้ เดือนคิดว่าสาเหตุที่ทำให้เดือนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของตนเองได้ มี 2 สาเหตุ ได้แก่

อันดับที่ 1 คือ ครอบครัว

หลังจากที่เดือนถูกจับกุมดำเนินคดี เดือนได้รับรู้ความรู้สึกของบิดามารดา ว่า การกระทำของตนทำให้บิดามารดาเสียใจ และรู้สึกอับอายเพื่อนบ้านและคนรู้จัก เพราะเรื่องของ ตนเป็นข่าวในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์หลายฉบับ และก็มีหลายคนสอบถามบิดามารดาในเรื่องเหล่านี้ แต่บิดามารดาก็ไม่ได้ว่ากล่าวเดือนมากมายนัก ทั้งที่ปกติมารดาจะต้องดุว่า และลงโทษอย่าง หนัก บิดามารดา ยังบอกว่าให้อภัยในเรื่องที่ผ่านมา ๆ มา และขอให้เดือนปรับปรุงแก้ไขตนเอง ในเรื่อง นิสัยใจร้อน ไม่มีเหตุผล และทำอะไรโดยไม่ยั้งคิด

อันดับที่ 2 คือ ตัวของเดือนเอง

เดือนมีความรู้สึกว่าจะอยากปรับเปลี่ยนนิสัยใจคอตนเองตามคำขอร้องของบิดา มารดา เพราะเห็นผลจากการกระทำในครั้งที่ผ่านมาแล้ว ว่าความใจร้อน และไม่คิดก่อนทำทำให้ เดือน บิดามารดา ตลอดจนผู้เสียหายเดือดร้อนอย่างไร

ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็ก

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ มารดาของเด็ก เดือน อายุ 49 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบอาชีพรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า ขับรถจักรยานยนต์รับจ้างในซอย สามัคคีมีรายได้เฉลี่ย 300-500 บาทต่อวัน ครอบครัวพักอาศัยที่บ้านของตนเองซึ่งปลูกสร้างเป็น

บ้านไม้ชั้นเดียว ลักษณะเป็นเพิง โดยอาศัยอยู่มาประมาณ 27 ปีแล้ว บิดามารดาเลี้ยงดูเดือนอย่างตามใจ เพราะเห็นว่าเดือนเป็นลูกสาวคนเดียว และเป็นคนเล็กด้วย แต่มารดาจะบ่นว่า และลงโทษ หากเดือนไม่เชื่อฟัง ได้เถียง หรือประพฤติตนไม่เหมาะสม

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

มารดาของเดือนคิดว่า เดือนเป็นรำเริง พุดคุยเก่ง เชื้อฟุ้งผู้ปกครอง ดื้อรั้นบ้างในบางครั้ง มีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง ใจร้อน วู่วาม ไม่ค่อยยอมรับฟังเหตุผล ทั้งนี้เพราะในช่วงที่ตนอยู่ในเรือนจำบิดาเป็นคนดูแลเดือน ซึ่งก็ดูแลเดือนอย่างตามใจ ปรคบประหม่มาก เพราะเป็นลูกสาวคนเดียว ทำให้เดือนติดนิสัยเหล่านี้มาจนกระทั่งโต เดือนมักมีปากเสียงกับมารดาบ่อยครั้ง แต่ก็เป็นเรื่องเล็กน้อย มารดาของเดือนคิดว่าเดือนไม่มีปัญหาในเรื่องพฤติกรรม การคบเพื่อน และการเที่ยวเตร่ แต่มักมีปัญหในเรื่องของการฝ่าฝืนกฎระเบียบ และหนีเรียนบ่อย ซึ่งทางโรงเรียนเชิญมารดาไปพบ 2 ครั้งแล้ว นอกจากนี้ยังทราบว่าเดือนเคยมีปัญหทะเลาะวิวาทกับเพื่อนในโรงเรียนด้วย

มารดาของเดือนคิดว่าสาเหตุที่ทำให้เดือนกระทำผิดในครั้งนี้ เป็นเพราะความใจร้อน วู่วาม ซึ่งเป็นนิสัยที่แท้จริงของเดือน เกิดจากคึกคะนอง และถูกยั่วเย้าจากกลุ่มเพื่อน

3. ทัศนคติที่มีต่อชุมชน

มารดาของเดือนเล่าว่า ครอบครัวของตน อาศัยอยู่ที่บ้านหลังนี้นานกว่า 27 ปีแล้ว และมีความรู้สึกดีกับชุมชน เพราะเป็นคนรู้จักสนิทสนมกันมาเป็นเวลานาน สภาพแวดล้อมในชุมชนเป็นแหล่งที่พักอาศัย ไม่ค่อยมีสิ่งยั่วยุให้กระทำผิด แม้ว่าจะมีร้านเกมส์ โต๊ะสนุกเกอร์ และการตั้งวงเล่นการพนันบ้างก็ตาม

มารดาของเดือนมีความคิดเห็นต่อโรงเรียนเบญจมราชาานุสรณ์ที่เดือนเรียนอยู่ว่าเป็นโรงเรียนที่ดี อาจารย์ประจำชั้นของเดือนก็ให้ความเอาใจใส่ ดูแลดี

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน เดือนยังคงพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่บ้านเดิม มารดาคิดว่าเดือนไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรมมากมายนัก เดือนยังคงมีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง และยังคงมีปากเสียงกับตนเช่นเดิม แต่เดือนพยายามช่วยเหลือ ด้วยการช่วยตนขับรถจักรยานยนต์รับจ้างแทนบ้างในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน หลังจากที่เดือนเรียนจบชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 จากโรงเรียนเบญจมราชาานุสรณ์ เดือนบอกกับตนว่าอยากเรียนต่อสายอาชีพมากกว่าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงได้อนุญาตให้เดือนเรียนต่อที่โรงเรียนสยามบริหารธุรกิจ แต่ก็เรียนได้ไม่นาน เดือนก็เลิกเรียน ไม่ยอมไปเรียนอีก เดือนอยู่บ้าน ช่วยทำงานบ้านและดูแล

หลานชาย อายุ 1 ปี สลับกับมารดา บางครั้งก็ช่วยขับรถจักรยานยนต์รับจ้างแทนบ้าง และตอนนี้ก็เริ่มมารบเร้าว่าอยากกลับไปเรียนแล้ว แต่ตนยังไม่อนุญาตเพราะไม่เชื่อใจว่าเดือนจะตั้งใจเรียนจริง เก่งว่าจะไม่ไปเรียนเช่นเดิม ทำให้เสียเวลาและเงินทองอีก ตนคิดว่าจะให้เดือนเรียนการศึกษานอกโรงเรียน เพราะเรียนวันอาทิตย์วันเดียว เดือนคงไปเรียนไหว ส่วนในวันอื่น ๆ ก็ให้เดือนอยู่บ้าน ช่วยทำงานบ้านและเลี้ยงหลานเหมือนเดิม

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

มารดาของเดือนคิดว่า ภายหลังจากที่ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน เดือน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นเพียงเล็กน้อย แทบจะไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงเลย ซึ่งสาเหตุอาจเป็นเพราะเดือนยังเด็ก ยังไม่มีความเป็นผู้ใหญ่มากเพียงพอ ยังขาดความอดทน และยังไม่รู้ว่าตนเองต้องการอะไร การถูกดำเนินคดี ทำให้เดือนได้เรียนรู้อะไรมากขึ้นก็จริง แต่ก็ไม่ใช่เพียงพอที่จะเปลี่ยนแปลงนิสัยใจคอของเดือนได้

ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นของเดือน

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ อาจารย์ประจำชั้นของเดือนที่โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ เพศหญิง อายุ 52 ปี สถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นอาจารย์สอนวิชา สังคมศึกษา รับราชการมานานกว่า 20 ปี มีรายได้ประมาณเดือนละ 26,000 บาท เป็นอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เดือนเรียนอยู่ รู้จักเดือนมานาน 3 ปี คอยให้การดูแล และให้คำปรึกษา ในเรื่องความประพฤติ และการเรียน เดือนมักฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการแต่งกาย และหนีเรียน ทำให้ตนต้องเรียกมาตักเตือนบ่อยครั้ง

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

อาจารย์ประจำชั้นของเดือนเล่าว่า เดือนเป็นเด็กที่มีอุปนิสัยร่าเริง พุดคุยเก่ง นิสัยใจร้อน ขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ และมักชอบแสดงความไม่พอใจทางสีหน้า แต่ก็สามารถเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดี เดือนคบเพื่อนเยอะ มีทั้งเพื่อนที่เรียนหนังสือด้วยกันและเพื่อนรุ่นพี่ที่โรงเรียน ผลการเรียนของเดือนไม่ค่อยดีนัก สอบตก ต้องสอบซ่อมหลายวิชา เพราะเดือนหนีเรียนบ่อย จนต้องเชิญผู้ปกครองมาพบ 2 ครั้งแล้ว เดือนเคยมีปัญหาเรื่องการทะเลาะวิวาทบ้าง มักฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการแต่งกายผิดระเบียบ เวลาอยู่ในกลุ่มเพื่อน เดือนชอบแสดงความเป็นผู้นำ แต่จริง ๆ แล้ว เดือนเป็นคนขาดความมั่นใจในตนเอง คล้อยตามผู้อื่น และถูกชักจูงได้ง่าย พฤติกรรมที่แสดงออกจึงเป็นเพียงแค่การป้องกันตนเอง และการเรียกร้องความสนใจเท่านั้น

3. ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวเยาวชน

อาจารย์ประจำชั้นของเดือน เล่าว่าเคยพบมารดาของเดือน 2 ครั้งแล้ว เพราะเชิญมาพบ เนื่องจากเดือนหนีเรียนบ่อยครั้งจนใกล้จะหมดสิทธิ์สอบ จากการสังเกตและพูดคุย ทำให้ทราบว่า ทั้งบิดามารดาต่างก็ห่วงใย และเอาใจใส่ในตัวเดือน แต่การที่เดือนถูกเลี้ยงอย่างตามใจในตอนเล็ก ๆ และเข้มงวด และมีกฎเกณฑ์ภายในบ้าน ทำให้เดือนกลายเป็นคนเอาแต่ใจตนเอง ดื้อรั้น และมีลักษณะเก็บกด เพราะอยู่ที่บ้านต้องเชื่อฟังและทำตามคำสั่งมารดา เดือนเลยเปลี่ยนมาแสดง ความเป็นตัวตนของตนเองที่โรงเรียน ด้วยการชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบต่าง ๆ อาจารย์คิดว่า เดือนกับมารดาต่างก็รักกัน แต่ก็ไม่เข้าใจกันในหลาย ๆ เรื่อง มารดารู้สึกสบายใจในตัวเยาวชนเกี่ยวกับ เรื่องการคบเพื่อน และการที่เดือนไม่เคยเที่ยวเตร่ ส่วนกับบิดานั้น ตนไม่ทราบว่ามีความสัมพันธ์กับเดือนดีหรือไม่

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

อาจารย์ที่ปรึกษาของเดือนเล่าว่า หลังจากที่ดินไปเข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนแล้ว ตนสังเกตเห็นว่า เดือนก็ยังคงมีพฤติกรรมไม่ต่างจากเดิมนัก เดือนยังมาเรียนและ หนีเรียน ในบางวิชาที่ไม่ชอบเช่นเดิม แต่ก็ไม่บ่อยครั้งนัก การแต่งกายผิดระเบียบก็ยังเป็นอยู่ แต่ไม่มีปัญหาเรื่องทะเลาะวิวาทแล้ว อาจเป็นเพราะเดือนรู้สึกขัดหลาบกับการถูกดำเนินคดี จึงสงบเสงี่ยม และ ไม่ค่อยหาเรื่องใครแล้ว ตนเคยสอบถามเดือนในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป ก็ได้ทราบว่า ตอนนี้เดือนกับมารดาเข้าใจกันดี แต่ก็มีปากเสียงกันบ้างเล็กน้อย และในเวลาว่างหลังเลิกเรียน เดือนจะไปช่วยมารดาขับรถจักรยานยนต์รับจ้างแทนจนถึงเวลา 21.00 นาฬิกา เพราะมารดาต้องดูแลหลาน ที่พี่ชายนำมาฝากไว้ ตนดูแลความประพฤติเดือนจนจบการศึกษา หลังจากเดือนเรียนจบแล้ว ก็ไม่ทราบความเป็นไปของเดือนอีกเลย

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

อาจารย์ประจำชั้นของเดือน ไม่ขอออกความคิดเห็นในส่วนนี้ เพราะหลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวแล้ว ได้ติดตามดูแลความประพฤติของเดือนในขณะที่เรียนอยู่จริง แต่ภายหลังจากที่เดือน จบการศึกษา ตนก็ขาดการติดต่อ และไม่ได้รับทราบความประพฤติของเดือนอีก

กรณีศึกษาที่ 5 “โพล์”

ภูมิหลังของเด็กและเยาวชน

นายโพล์ (นามสมมุติ) อายุ 17 ปี ขณะกระทำความผิดครั้งแรก อายุ 14 ปีเศษ นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพโสด เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวนบุตร 3 คนของบิดามารดา ซึ่งอยู่ร่วมกันโดยการจดทะเบียนสมรส ฐานะครอบครัวดี บิดามารดาประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นเจ้าของกิจการโรงงานซึ่งรับตัดเย็บ สกรีนและพิมพ์ลายเสื้อผ้า มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 200,000 บาท ครอบครัวโพล์พักอาศัยอยู่ที่บ้านพักของตนเอง ลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น ด้านล่างเปิดเป็นโรงงาน ชั้นบนเป็นที่พักอาศัย อยู่หลังหมู่บ้านพระปิ่น 3 อยู่ในย่านที่พักอาศัย และแหล่งการค้า ไม่มีแหล่งยาเสพติดให้โทษ แต่มีร้านเกมส์ และโต๊ะสนุกเกอร์บ้าง ครอบครัวโพล์เพิ่งย้ายมาพักอาศัยอาศัยในชุมชนนี้ได้นาน 3 ปีเศษ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประกอบด้วย บิดา มารดา พี่ชายของโพล์ อายุ 18 ปี ทำงานกับบิดา โพล์ น้องสาวของโพล์ อายุ 10 ปี กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา และปู่ของโพล์ อายุ 80 ปี นอกจากนี้ยังมีลูกจ้างพักอาศัยอยู่ด้วยอีก 3 คน ขณะกระทำความผิด โพล์กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา จังหวัดนนทบุรี

การถูกจับกุมดำเนินคดี

โพล์ถูกจับกุมดำเนินคดีด้วยฐานความผิดครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 (กัญชา) ไว้ครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

โพล์เล่าว่า ในช่วงบ่ายของวันเกิดเหตุ โพล์ได้นัดกับเพื่อนอีก 3 คน ไปเที่ยวที่บ้านเพื่อนสนิทในกลุ่ม ชื่อ นายตัน ที่หมู่บ้านอบอุ่น ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านของโพล์นัก เนื่องจากในวันดังกล่าว บิดามารดาของนายตันไม่อยู่บ้าน โพล์กับเพื่อน ๆ ได้หาซื้ออาหารมารับประทาน และนั่งพูดคุยกัน หลังจากรับประทานอาหารเสร็จ โพล์และเพื่อน ๆ ได้มานั่งเล่นเกมสเปล์สเตชันกันประมาณ 20 นาทีต่อมา มีคนมาตะโกนเรียกนายตัน ซึ่งกำลังเข้าห้องน้ำอยู่ โพล์จึงอาสาออกมาดูให้ว่าเป็นใคร และกลับเข้าไปบอกนายตันว่าเพื่อนชื่อนายกมลเอาของมาให้ นายตันจึงขอร้องให้ตนออกมารับของแทน เมื่อโพล์รับของมาจากนายกมล แล้วนายกมลก็ขี่รถจักรยานยนต์กลับไป โพล์สงสัยว่า ในห่อกระดาษที่รับมาคืออะไร จึงยังไม่เข้าไปในบ้าน เพราะจะลองเปิดออกดู ขณะที่กำลังเปิดห่อกระดาษ ได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจนอกเครื่องแบบเข้ามาขอตรวจคน และพบกัญชาในมือของโพล์ โพล์จึงถูกจับกุมดำเนินคดี และส่งตัวมายังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนนทบุรี

โพล์ คิดว่าสาเหตุที่ตนถูกจับกุมดำเนินคดีในครั้งนี้ เพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไว้ใจคนง่าย และไม่ไตร่ตรองก่อนจะรับของมาจากผู้อื่น

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

โพล์ยอมรับว่าตนได้รับห่อกัญชามาจากนายกลมจริง โดยที่ไม่ทราบว่าของในห่อนั้นคืออะไร มาทราบภายหลังจากที่ตำรวจขอค้นตัว โพล์คิดว่าตนเองโชคร้ายที่ออกไปรับของแทนนายตัน แต่ก็ยอมรับผิด เพราะของกลางอยู่ในมือของตน หลังจากพนักงานคุมประพฤติได้สืบเสาะประวัติ และความประพฤติพบว่าความประพฤติโดยทั่วไปของโพล์ไม่เสียหายนัก และเป็นการกระทำผิดครั้งแรก ประกอบกับผู้ปกครองมีความสามารถที่จะดูแลโพล์ได้ ทำให้โพล์ได้เข้าร่วมประชุม กลุ่มครอบครัวและชุมชน

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนถูกจัดขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2549 มีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ พนักงานอัยการ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ) โพล์ บิดาของโพล์ (เยาวชนและผู้ปกครอง) กรรมการชุมชนในอำเภอบางแม่นาง (ชุมชน) ซึ่งผลของการประชุม คือ โพล์ต้องอยู่ในการดูแลให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเป็นเวลา 2 ปี โดยให้มารายงานตัว 3 เดือนต่อครั้ง และต้องไปทำงานบริการสังคมที่วัดส้มเกลี้ยง ตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ จำนวน 20 ชั่วโมง และให้ไปร่วมเข้าค่ายพัฒนาทักษะชีวิตที่สถานแรกรับเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 2 วัน ด้วย

โพล์มารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนนทบุรี เป็นจำนวน 6 ครั้ง โดยบิดาเป็นผู้พาเยาวชนมารายงานตัว ก่อนจะถูกจับกุมดำเนินคดีอีกครั้งด้วยฐานความผิดพวักเด็กอายุยังไม่เกิน 15 ปี ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

โพล์กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา จังหวัดนนทบุรี ผลการเรียนเฉลี่ยประมาณ 1.90 ไม่เคยมีพฤติกรรมหนีเรียน และไม่เคยสอบตก โพล์คิดว่าตนเองเป็นคนร่าเริง สนุกสนาน พูดคุยเก่ง ใจร้อน โมโหง่าย เชื่อฟังผู้ปกครอง เอาแต่ใจตนเอง และได้เถียงบ้างบางครั้ง โพล์คบเพื่อนมาก กลุ่มเพื่อนมีอายุไล่เลี่ยกัน บ้างก็เรียนหนังสือที่โรงเรียนเดียวกัน บ้างก็อาศัยอยู่ใกล้ละแวกบ้าน ตามปกติโพล์ไม่ค่อยออกไปเที่ยวเตร่ เวลาว่างมักจะเล่นเกมคอมพิวเตอร์อยู่ที่บ้าน และช่วยเหลืองานบิดา หากจะออกไปข้างนอก จะขออนุญาตบิดาก่อนทุกครั้ง มักกลับบ้านไม่เกินเวลา 19.00 นาฬิกา

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวและชุมชน

โพล์มีความรู้สึก ว่า ครอบครัวของตนเองอบอุ่นดี ทุกคนในครอบครัวรักใคร่กัน ไม่มีปัญหาการทะเลาะกัน โพล์สนิทสนมกับพี่ชายคนโต เพราะอายุไม่ห่างกันมากนัก มักจะไปเดินเที่ยว ที่ห้างสรรพสินค้ากับพี่ชายเป็นประจำ สนิทสนมกับบิดาพอสมควร เพราะบิดาใจดี มักจะตามใจและซื้อของใช้ให้ตามที่โพล์ร้องขอ โพล์ไม่สนิทสนมกับมารดา เพราะรู้สึกว่ามีมารดา ลำเอียง รักแต่น้องสาว และชอบจู้จี้ ขี้บ่นกับตน บิดาให้ค่าใช้จ่ายโพล์ตามปกติวันละ 100 บาท และจะให้เพิ่มเติมอีก 100 บาท หากโพล์ช่วยงานในครอบครัวช่วงวันเสาร์-อาทิตย์

โพล์ไม่ค่อยรู้จักใครในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ เพราะเพิ่งย้ายมาอยู่ที่นี่ได้เพียง 3 ปีเศษ โดยปกติโพล์มักจะอยู่บ้าน ไม่ค่อยออกไปนอกบ้านนัก โพล์รู้จักเพียงเพื่อนที่อยู่ใกล้เคียงแถวบ้านอีก 4-5 คน ดังนั้นโพล์จึงมีความรู้สึกเฉย ๆ กับชุมชนนี้

พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โพล์ยังคงพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่บ้านเดิม และเรียนหนังสือต่อที่โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา หลังจากจบการศึกษาแล้ว โพล์ขออนุญาตเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนบางใหญ่ โดยอ้างว่าต้องการช่วยเหลืองานของครอบครัวมากกว่า และอยากนอนตื่นสายบ้าง ซึ่งบิดาก็นุญาต ดังนั้น โพล์จึงไปเรียนเฉพาะ วันอาทิตย์ ส่วนวันอื่น ๆ โพล์ทำหน้าที่สกรีนเสื้อตามที่ลูกค้าส่งรายการมา โดยบิดาให้ค่าจ้างวันละ 700 บาท และต้องเข้าทำงานเป็นเวลาเช่นเดียวกับลูกจ้าง แต่ให้หยุดพักได้ในวันเสาร์ ซึ่งส่วนใหญ่โพล์จะออกไปเที่ยวเตร่ตามห้างสรรพสินค้า หรือไปช้อปปิ้งจักรยานยนต์เล่นกับกลุ่มเพื่อน บางครั้งก็ไปชมการแข่งขันรถจักรยานยนต์ และกลับเข้าบ้านหลัง 24.00 นาฬิกา ทุกวันเสาร์

โพล์มารายงานตัวพร้อมกับบิดาเสมอ แต่ในการรายงานตัวครั้งที่ 3 บิดาไปรายงานตัวแทนโพล์ เนื่องจากโพล์บรรพชาเป็นสามเณรอยู่ ซึ่งหลังจากที่โพล์ลาบรรพชา โพล์ก็มารายงานตัวพร้อมกับบิดาเช่นเดิม จนกระทั่งถูกจับกุมดำเนินคดีอีกครั้งหนึ่ง

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

โพล์ คิดว่าหลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โพล์ก็ยังดำเนินชีวิตตามปกติเช่นเดิม เพียงแต่หลังจากจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บิดาให้อิสระในการตัดสินใจแก่โพล์

มากขึ้น ไม่ได้บังคับให้โพล์เรียนต่อ โพล์จึงเลือกที่จะช่วยเหลืองานที่บ้านควบคู่ไปกับการศึกษา กศน. โพล์คิดว่าตนเองมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความรับผิดชอบที่มีมากขึ้น เนื่องจากการทำงาน แต่ในเรื่องนิสัยใจคอ โพล์คิดว่า ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง เพราะโพล์ไม่มีพฤติกรรมที่เสียหายอยู่แล้ว โพล์คิดว่า ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นเพราะครอบครัว โดยเฉพาะบิดา ที่ให้ความไว้วางใจ ในตัวโพล์เรื่องการทำงาน และไม่เคยมากล่าวเรื่องการกระทำผิดของโพล์เลย จึงทำให้โพล์อยากจะปรับปรุงตัวเองในเรื่องการทำงานให้ดีขึ้น และอีกสาเหตุหนึ่งเพราะตัวของโพล์เอง

ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการของโพล์

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ บิดาของโพล์ อายุ 51 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นเจ้าของกิจการ โรงงานซึ่งรับตัดเย็บ สกรีน และพิมพ์ลายเสื้อผ้า มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 200,000 บาท ครอบครัวพักอาศัยอยู่ที่บ้านพักของตนเอง ลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น ครอบครัวพักอาศัยที่บ้านของตนเองซึ่งเป็นอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น เพิ่งย้ายมาพักอาศัยได้ประมาณ 3 ปีเศษ (เดิมครอบครัวพักอาศัยที่บ้านพักย่านบางแค กรุงเทพฯ) เพราะมาเปิดกิจการของตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัวราบรื่น การเลี้ยงดูบุตรมีลักษณะตามใจ ไม่ค่อยเข้มงวด และไม่มีกฎระเบียบในครอบครัวให้ยึดถือปฏิบัติ

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

บิดาของโพล์มีทัศนคติที่ดีต่อโพล์ กล่าวคือ บิดา คิดว่า โพล์ เชื่อฟังผู้ประกอบการดี ไม่ค่อยได้เถียง หัวอ่อน มีนิสัยขี้พูด ข้างคุย สนุกสนาน มักจะพูดคุยเล่นให้ตนหัวเราะได้เสมอ ขยันทำงาน แต่ก็ค่อนข้างเอาแต่ใจตนเอง ใจร้อน และหุนหันุนใจ ดุด่าเพื่อน บิดาวางแผนไว้ว่าจะให้โพล์ กับพี่ชายของโพล์ช่วยดูแลกิจการต่อ เพราะโพล์มีความสามารถ มีฝีมือดี แต่ยังขาดความรับผิดชอบ ซึ่งคงต้องอาศัยระยะเวลามากกว่านี้ บิดาของโพล์คิดว่าสาเหตุที่ทำให้โพล์กระทำผิดในครั้งนี้ เป็นเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และไม่รู้จักไตร่ตรอง

3. ทัศนคติที่มีต่อชุมชน

บิดาของโพล์เล่าว่า ครอบครัวของตน เพิ่งย้ายมาพักอาศัยที่ชุมชนนี้ได้เพียง 3 ปี แต่ก็รู้จักคนเยอะ เพราะตนเองทำธุรกิจ จำเป็นที่จะต้องรู้จักคนให้มากเข้าไว้ เพื่อนบ้านส่วนใหญ่ดี ไม่มีปัญหาอะไร แต่ด้วยความที่เป็นแหล่งร้านค้า ทำให้ส่วนมากมักจะมีชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่มากกว่า แต่ถ้าเทียบกับตอนที่อยู่บางแคแล้ว เพื่อนบ้านที่นี้น้ำใจมากกว่า บางครั้งที่ต้องการตามตัวโพล์ เพราะโพล์ไม่อยู่บ้าน ก็สามารถไปสอบถามได้ และบ่อยครั้งที่ตามตัวโพล์เจอ จากคำ

บอกเล่าของ เพื่อนบ้าน แต่สิ่งที่ตนไม่ค่อยชอบอย่างหนึ่งในชุมชนนี้ คือมีวัยรุ่นเยอะ และอยู่ไม่ไกลจากถนนกาญจนาภิเษกที่ชอบมีวัยรุ่นมาแข่งขันรถจักรยานยนต์กัน ตนกลัวว่าโพล์จะไปดู หรือไปแข่งด้วย สักวัน เพราะโพล์ติดเพื่อน และคล้อยตามคำชวนของเพื่อนได้ง่าย

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โพล์ยังคงพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่บ้านเดิม บิดาคิดว่าโพล์ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรมมากนัก เพราะหลังจากที่โพล์เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โพล์ได้ไปเรียน กศน. ต่อ พร้อมกับช่วยทำงานของครอบครัว การที่โพล์ มีเวลาว่างในช่วงกลางคืน และวันเสาร์ ทำให้โพล์ออกไปเที่ยวเตร่มากขึ้น โดยมักจะไปกับกลุ่มเพื่อนที่อยู่ใกล้ ๆ ละแวกบ้าน ซึ่งตนไม่เคยทราบเลยว่าโพล์กับเพื่อนไปเที่ยวเตร่ที่ไหนกัน แต่โพล์ไม่ได้กลับบ้านดึกมากมายนัก จะกลับเข้าบ้านประมาณ 21.00 นาฬิกา และกลับดึกมากในช่วงวันเสาร์ คือกลับบ้านประมาณ 24.00 นาฬิกา แต่ตนก็ไม่ได้ว่ากล่าว เพียงแค่ตักเตือนเท่านั้น ซึ่งตนคิดว่าพฤติกรรมเช่นนี้ของโพล์มีส่วนทำให้โพล์ถูกจับกุมดำเนินคดีอีกครั้ง สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ขึ้นตามความเห็นของบิดา คือ โพล์มีการพัฒนาฝีมือในการสกรีนและออกแบบเสื้อผ้าเพิ่มมากขึ้น ทำให้ตนเห็นได้ชัดเจนขึ้นว่า โพล์เหมาะสมที่จะดูแลกิจการต่อ แต่ต้องรอให้โพล์โตเป็นผู้ใหญ่ และ มีความคิดมากกว่านี้ก่อน

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

บิดาของโพล์ คิดว่า ภายหลังจากที่ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โพล์มีความเปลี่ยนแปลงในเรื่องพฤติกรรมไม่มากนัก ในส่วนที่ดี คือโพล์มีความขยัน ตั้งใจ และรับผิดชอบในการทำงานของครอบครัวมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงเรียนการศึกษานอกโรงเรียนไปด้วย ในส่วนที่ไม่ดี คือเรื่องความประพฤติของโพล์ ระยะหลังตนสังเกตเห็นว่า โพล์คบเพื่อนมากขึ้น ติดเพื่อน บางครั้งก็พาเพื่อนผู้หญิงมาที่บ้าน นอกจากนี้โพล์ยังเริ่มดื่มสุราด้วย บิดาของโพล์คิดว่าสาเหตุที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของโพล์ มีดังนี้

อันดับที่ 1 คือ สภาพแวดล้อม และเพื่อน

ทำให้โพล์มีความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป โพล์เริ่มดื่มสุรา และออกไปเที่ยวเตร่กับกลุ่มเพื่อน จนกลับเข้าบ้านดึกเป็นประจำ อีกทั้งกลุ่มเพื่อนของโพล์ก็มีส่วนทำให้โพล์ต้องถูกจับกุมดำเนินคดีอีกครั้ง

อันดับที่สอง คือ ตัวของโพล์เอง

บิดาของโพล์คิดว่า โพล์โตแล้ว มีอิสระในการตัดสินใจเลือกเองได้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรทำ เพราะตนก็เปิดโอกาสให้โพล์ตัดสินใจในเรื่องเล็กน้อยได้ โดยไม่ต้องมาปรึกษาหรือขออนุญาตเหมือนก่อน

อันดับที่ 3 คือ ครอบครัว

บิดาของโพล์คิดว่า การที่ปล่อยให้โพล์มีอิสระมากเกินไปหลังจากที่โพล์เรียนจบ ทำให้โพล์มีพฤติกรรมแย่ลง แต่ตนก็มั่นใจว่าได้ให้ความรัก ความเอาใจใส่ดูแล และอบรมสั่งสอนโพล์อย่างดีที่สุดแล้ว

ผลการสัมภาษณ์กรรมการชุมชนในพื้นที่

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ กรรมการชุมชนในตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ เพศหญิง อายุ 44 ปี สถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบธุรกิจส่วนตัว (เปิดร้านอาหาร) มีรายได้ประมาณเดือนละ 100,000 บาท นอกจากนี้ยังดำรงตำแหน่งกรรมการสงเคราะห์ของสถานพินิจฯ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีหน้าที่ในการติดตามดูแลความประพฤติของโพล์ ภายหลังการประชุมกลุ่มครอบครัวอยู่ห่าง ๆ กรรมการชุมชนท่านนี้อาศัยอยู่ในชุมชนนี้นานประมาณ 10 ปี และรู้จักโพล์และครอบครัวมานาน 3 ปีเศษ แต่รู้จักโพล์อย่างใกล้ชิดประมาณ 1 ปีเศษ

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

กรรมการชุมชนท่านนี้มีความคิดเห็นต่อโพล์จากการสังเกต โดยคิดว่า โพล์เป็นเด็กน่ารัก พูดคุยเก่ง อธิบายดี สามารถเข้ากับผู้ใหญ่ได้ง่าย เชื่อฟังผู้ปกครองดี ไม่เคยพบเห็นว่าโพล์ได้เถียงผู้ปกครองเลย เป็นคนคบเพื่อนมาก ส่วนใหญ่ก็จะอยู่บ้านในละแวกเดียวกัน มักจะเห็นโพล์ไปนั่งพูดคุยกับเพื่อนที่ข้าง บางครั้งเพื่อนก็มาหาที่บ้านโพล์ แต่ส่วนมากมักจะเห็นโพล์ออกไปข้างนอกกับพี่ชาย จึงคิดว่าโพล์คงสนิทสนมกับพี่ชายมาก

3. ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวเยาวชน

กรรมการชุมชน คิดว่า ครอบครัวโพล์อบอุ่น ไม่ค่อยมีปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ทุกคนทำงานและช่วยเหลือกิจการที่บ้านดี แต่มีปัญหาในเรื่องการให้เวลากับลูกเหมือนกับหลายครอบครัวในชุมชนนี้ที่บิดามารดาประกอบธุรกิจส่วนตัว เท่าที่สังเกตพบว่า ลักษณะการเลี้ยงดูลูกเป็นลักษณะตามใจ ไม่ค่อยมีการวางกฎระเบียบหน้าที่ให้กับลูก มีเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับ

การทำงานเท่านั้น บิดามารดาให้อิสระกับโฟล์คมาก สามารถออกจากบ้านหรือกลับเวลาใดก็ได้ หากลูกทำผิด ก็จะไม่กล่าวตักเตือน ไม่มีการลงโทษใด ๆ นอกจากนั้นยังปกป้อง และยอมรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของลูก โดยไม่พยายามที่จะแก้ไข

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

กรรมการชุมชน คิดว่า พฤติกรรมของโฟล์คเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดีนัก กล่าวคือ หลังจากที่โฟล์คเริ่มทำงานที่บ้านอย่างเป็นทางการจะลักษณะ ทำให้โฟล์คมีรายได้ และมีความรู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว สามารถจะตัดสินใจหรือทำอะไรก็ได้ โฟล์คจึงเริ่มออกเที่ยวเตร่กับกลุ่มเพื่อน โดย ชีจักยานยนต์เป็นพาหนะ (บิดาซื้อให้โฟล์คหลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน) โฟล์คมักจะไปนั่งพูดคุยกับเพื่อนตามบ้านเพื่อน บางครั้งก็ออกไปเล่นเกม บางครั้งก็ไปเล่นสแน็กเกอร์ โฟล์คเริ่ม ดื่มเหล้า/เบียร์ แต่พฤติกรรมที่น่าเป็นห่วงที่สุด คือการที่โฟล์คออกไปชมการแข่งขันรถจักรยานยนต์เป็นประจำ และเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

ภายหลังจากที่ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โฟล์คมีความเปลี่ยนแปลงในเรื่องพฤติกรรมในทางที่ไม่ดีนัก ระยะหลังตนสังเกตเห็นว่า โฟล์คคบเพื่อนมากขึ้น ติดเพื่อน บางครั้งก็พาเพื่อนผู้หญิงมาที่บ้าน นอกจากนี้โฟล์คยังเริ่มดื่มสุราด้วย บิดาของโฟล์คคิดว่าสาเหตุที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของโฟล์ค มีดังนี้

อันดับที่ 1 คือ สภาพแวดล้อม และเพื่อน

ทำให้โฟล์คมีความประพฤติเปลี่ยนแปลงไป โฟล์คเริ่มดื่มสุรา และออกไปเที่ยวเตร่กับ กลุ่มเพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการไปชมการแข่งขันรถจักรยานยนต์ และการคบเพื่อนต่างเพศที่มีหลายคน

อันดับที่ 2 คือ ครอบครัว

การที่บิดามารดาเลี้ยงดูโฟล์คอย่างตามใจ ปกป้องโฟล์ค ให้ค่าใช้จ่ายโฟล์คมาก และปล่อยให้โฟล์คมีอิสระมากเกินไปหลังจากที่โฟล์คเรียนจบ ทำให้โฟล์คมีความเสี่ยงที่จะถูกยั่วเย้า และกระทำผิดได้โดยง่าย

อันดับที่ 3 คือ ตัวของโฟล์คเอง

โฟล์คคิดว่าตนเองโตแล้ว และสามารถดูแลตัวเองได้ ประกอบกับการที่โฟล์คมีบุคลิกภาพ ที่คล้อยตามผู้อื่นง่าย และมีแนวโน้มจะกระทำการใดก็ได้ตามที่เพื่อนยั่วเย้า ทำให้โฟล์คมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้ร้ายแรงมากนัก

กรณีศึกษาที่ 6 “โคม”

ภูมิหลังของเด็กและเยาวชน

นายโคม (นามสมมุติ) อายุ 19 ปี ขณะกระทำผิดครั้งแรก อายุ 17 ปี นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพสมรส เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวนบุตร 2 คนของบิดามารดา ซึ่งอยู่ร่วมกันโดยจดทะเบียนสมรส ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ จ.ขอนแก่น ฐานะครอบครัวยากจน บิดาถึงแก่กรรมตั้งแต่โคมยังเล็ก โคมจึงอยู่ในการปกครองของมารดา ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา) มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 5,000 บาท โคมจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เคยศึกษาต่อระดับ กศน. ม.ต้น แต่ไม่จบหลักสูตร เนื่องจากอยากทำงาน เพื่อช่วยมารดาในการหารายได้เลี้ยงครอบครัว จึงมาพักอาศัยกับน้าชาย ที่บ้านพักซึ่งเป็นบ้านเช่า ในอำเภอโพนทอง จังหวัดขอนแก่น และทำงานรับจ้าง นาน 4 ปี ปัจจุบันโคม มีภรรยา และอยู่ร่วมกันโดยมิได้จดทะเบียนสมรส นาน 2 ปีเศษ

การถูกจับกุมดำเนินคดี

โคมถูกจับกุมดำเนินคดีด้วยฐานความผิดบุกรุกเคสสถานในเวลากลางคืน โดยโคมเล่าว่า ในเวลาประมาณ 21.00 นาฬิกาของวันเกิดเหตุ โคมดื่มสุรากับเพื่อนจนมีอาการเมาสุรา และรู้สึกอยากสนทนากับคนรักซึ่งพักอยู่ที่บ้านของนางลี (ผู้เสียหาย) จึงได้ป็นขึ้นไปบนระเบียงบ้านของนางลี เพื่อจะเข้าไปหาคนรัก แต่เจอนางลี โคมจึงหลบหนี ต่อมาโคมจึงถูกจับกุมดำเนินคดี

โคม คิดว่าสาเหตุที่ตนถูกจับกุมดำเนินคดีในครั้งนี้ เพราะความคึกคะนอง ประกอบกับมีเงินเมาสุรา และขาดสติ

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

โคมยอมรับว่าได้บุกรุกเข้าไปที่บ้านนางลีจริง เพื่อที่จะเข้าไปหาสนทนากับคนรัก แต่ก็ไม่พบ เพราะเจอนางลีก่อน จึงได้หลบหนีไป โคมมีความรู้สึกเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะความมีเม้า ขาดสติ หลังจากพนักงานคุมประพฤติได้สืบเสาะประวัติ และความประพฤติพบว่า ความประพฤติโดยทั่วไปของโคมไม่มีข้อเสียหายนักเป็นการกระทำผิดครั้งแรก ประกอบกับผู้เสียหายไม่ติดใจเอาความกับโคมอีก ทำให้โคมได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนถูกจัดขึ้นในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 มีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ พนักงานอัยการ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ) โคม มารดาและน้าชายของโคม (เยาวชนและผู้ปกครอง) ผู้ใหญ่บ้านบ้านยานาง จังหวัดขอนแก่น (ชุมชน) ซึ่งผลของการประชุม คือ โคมต้องอยู่ในการดูแล

ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเป็นเวลา 2 ปี โดยให้มารายงานตัว 3 เดือนต่อครั้ง และต้องไปทำงานบริการสังคม ที่วัดบัวขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 15 ชั่วโมง

โคมมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนนทบุรี เป็นจำนวน 7 ครั้ง โดยใน 2 ครั้งแรก น้ำชายเป็นผู้พาโคมมารายงานตัว ต่อมาโคมมารายงานตัวเพียงลำพัง เพราะน้ำชายไม่สามารถมาด้วยได้ เพราะย้ายไปทำงานที่ต่างจังหวัด

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

โคมจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้ศึกษาต่อ และย้ายเข้ามาทำงานและพักอาศัยกับน้ำชายที่จังหวัดนนทบุรี โคมเคยทำงานรับจ้างเป็นพนักงานขายของตามบ้าน นาน 1 สัปดาห์ ก็ลาออกเนื่องจากไม่ถนัดงานด้านนี้ จากนั้นทำงานเป็นผู้ช่วยช่างร้านจักรเย็บผ้า นานประมาณ 5 เดือนจึงลาออก และย้ายมาทำงานเป็นพ่อครัวอยู่ที่ร้าน เคเอฟซี สาขารัตนาธิเบศร์ นานประมาณ 1 ปีเศษ

โคมคิดว่าตนเองเป็นคนร่าเริง ยิ้มง่าย ใจร้อน นิยตรงไปตรงมา ไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง พูดน้อย ชอบคิดก่อนทำ เบื่อง่าย ไม่อดทน และขี้อาย จึงไม่ค่อยมีเพื่อนมากนัก เพื่อนที่คบหาก็คือเป็นเพื่อนร่วมงานทั้งสิ้น หลังเลิกงาน โคมจะร่วมวงดื่มสุรา/เบียร์กับเพื่อน และในวันหยุด โคมมักจะพักผ่อน ชมโทรทัศน์ที่บ้าน เล่นฟุตบอล และเล่นเกมสล็อตตามร้านที่ให้บริการ และโทรศัพท์พูดคุยกับคนรัก โคมสูบบุหรี่มานาน 3 ปี โดยจะสูบ วันละ 5-6 มวน

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวและชุมชน

โคมคิดว่า ครอบครัวของตนเองไม่อบอุ่น เพราะบิดาเสียชีวิตตั้งแต่โคมยังเล็ก โคมจึงอยู่กับมารดาตลอดมา จึงสนิทสนมกับมารดามาก ส่วนพี่ชายก็คุยกันบ้าง แต่ไม่สนิทสนมมากนัก เพราะตอนนี้พี่ชายแต่งงาน และแยกครอบครัวไปอยู่อีกหมู่บ้านด้วย โคมรู้สึกสงสารมารดาที่ต้องทำงานหารายได้เพียงคนเดียว โดยที่พี่ชายก็ไม่ค่อยได้ช่วยเหลือ เพราะยากจนเช่นเดียวกัน โคมจึงตัดสินใจเลิกเรียน และเข้ามาทำงานที่จังหวัดนนทบุรี เพื่อช่วยมารดาหารายได้ และส่งเงินกลับไปให้มารดา ทุกเดือน โคมจะกลับบ้านทุกวันหยุดเทศกาล และทุกครั้งที่มีโอกาสอำนวย เพราะเป็นห่วงมารดาที่ต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง

โคมสนิทสนมกับเพื่อนบ้าน และรู้จักคุ้นเคยกับผู้ใหญ่บ้านตอนอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น เป็นอย่างดี เพราะเป็นผู้ที่คอยดูแลช่วยเหลือครอบครัวของโคมมาตลอด เมื่อโคมย้ายมาอยู่ที่

จังหวัดนนทบุรี โคมจะส่งเงินเป็นธนาคาไปให้ผู้ใหญ่บ้านให้เป็นผู้จัดการให้ เพราะมารดาไม่ค่อยมีความรู้ ในเรื่องนี้ และจะได้พบกันทุกครั้งที่โคมกลับไปเยี่ยมมารดา โคมย้ายมาพักอาศัยอยู่กับน้ำชาย ที่บ้านเช่าในอำเภอไทรมา จังหวัดนนทบุรีนานประมาณ 4 ปี ไม่ค่อยสนิทสนมกับคนในชุมชนนัก เพราะโคมทำงานเกือบทุกวัน เมื่อกลับถึงบ้านก็เข้าบ้านพักผ่อน ไม่ได้ออกมาพูดคุยกับใครทั้งสิ้น

พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โคมพักอาศัยอยู่กับน้ำชายเช่นเดิมได้ระยะหนึ่ง ต่อมาน้ำชายเปลี่ยนที่ทำงานใหม่ และต้องย้ายไปทำงานที่จังหวัดสระบุรี โคมจึงออกมาเช่าอพาร์ทเมนต์อยู่ลำพังที่ห้องเช่าในย่านมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร เพราะอยู่ใกล้กับที่ทำงานใหม่ ซึ่งโคมย้ายมาทำงานเป็นพ่อครัวที่ร้านเคเอฟซี สาขาเมเจอร์รัชโยธิน มีรายได้ประมาณเดือนละ 5,000 บาท ต่อมาโคมแต่งงานและคนรักย้ายมาพักอาศัยอยู่ด้วยกัน รายได้จึงไม่ค่อยพอใช้ โคมจึงเปลี่ยนงานไปทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟที่ร้านก๋วยเตี๋ยวเรือท่าสยาม สาขาเดอะมอลล์ งามวงศ์วาน มีรายได้ประมาณเดือนละ 7,000 บาท โคมทำนานประมาณ 6 เดือน ก็ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นพ่อครัว รายได้ประมาณเดือนละ 8,500 บาท ปัจจุบันโคมเปลี่ยนมาทำงานเป็นพ่อครัว ที่ร้าน สะจิบัง ราเมน สาขาแฟชั่นไอส์แลนด์ มีรายได้เดือนละ 9,000 บาท และย้ายที่พักไปอาศัยอยู่ที่ อพาร์ทเมนต์ใกล้ห้างสรรพสินค้าแฟชั่นไอส์แลนด์กับภรรยา

โคมเลิกดื่มสุรา และกำลังพยายามที่จะเลิกสูบบุหรี่ ซึ่งสามารถลดจำนวนบุหรี่ที่สูบเป็นประจำ เหลือวันละประมาณ 2 มวน นอกจากนี้โคมก็ยังคงส่งเงินไปให้มารดาอย่างสม่ำเสมอเช่นเดิม ส่วนในด้านนิสัยใจคอ โคมคิดว่าตนเองมีความรับผิดชอบ และใจเย็นมากขึ้น

โคมไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่เป็นครั้งที่ 7 แล้ว โดยในครั้งที่ 1-2 โคมไปรายงานตัวพร้อมกับน้ำชาย แต่ในครั้งหลัง ๆ โคมไปรายงานตัวเองเพียงลำพัง

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

โคมคิดว่าหลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน มีหลายปัจจัยที่ทำให้โคมสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้ ได้แก่

อันดับที่ 1 ตนเอง

ผมคิดว่าหลังจากที่ถูกจับกุมดำเนินคดี ทำให้คิดได้ว่าการดื่มสุราไม่มีประโยชน์ ทำให้ขาดสติ และกระทำการใด ๆ ลงไปโดยไม่มีโอกาสได้ไตร่ตรอง ผมจึงเลิกดื่มสุรา อย่างเด็ดขาด และพยายามเลิกสูบบุหรี่ด้วย

อันดับที่ 2 ครอบคร้ว

โคมคิดว่าภรรยาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ตนมีความรับผิดชอบมากขึ้น และพยายามหา
 ความก้าวหน้าให้กับตนเอง เพราะจะใช้ชีวิตเหมือนตัวคนเดียวเช่นเดิมคงทำไม่ได้ อีกทั้งโคมและ
 ภรรยากำลังวางแผนที่จะมีบุตรด้วย โคมจึงมักจะทำงานล่วงเวลาเป็นประจำ เพื่อที่จะ

เก็บเงินไว้ในอนาคต นอกจากนี้ มารดา ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้โคมมีความขยัน
มานะ อดทน ในการทำงาน เพราะโคมทราบว่ามารดาลำบากมานาน จึงอยากให้มารดาสบาย
และมีความสุข มากขึ้น

ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการของโคม

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ มารดาของโคม อายุ 46 ปี นัศตาศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม (ทำนา) พักอาศัยที่บ้านยานางอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นบ้านของตนเอง และอาศัยอยู่มานานกว่า 40 ปีแล้ว ขณะนี้อยู่ลำพังเพียงคนเดียว เพราะบุตรชายคนโตมีครอบครัวแล้ว จึงย้ายไปอยู่กับครอบครัวที่หมู่บ้านใกล้เคียง ส่วนบุตรชายคนเล็ก (โคม) ไปทำงานอยู่ที่กรุงเทพมหานคร นาน ๆ จึงจะได้พบกันสักครั้ง มารดาเลี้ยงดูโคมอย่างตามใจ ไม่ค่อยเข้มงวดกวดขันนัก

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

มารดาของโคมเล่าว่า ตนสนิทสนมและเข้าใจในตัวโคมมากกว่าบุตรชายคนโต เพราะตั้งแต่เล็ก โคมจะติดมารดา ช่างประจบ เอาใจ และจะพูดคุยกปรักปรามมากกว่า หากมองภายนอก โคมจะเป็นคนพูดน้อย เรียบร้อย และใจเย็น แต่จริง ๆ แล้ว โคมเป็นคนพูดคุยกัง แต่เฉพาะกับคนที่สนิทสนมด้วยเท่านั้น ซ้ำยัง ไม่ค่อยกล้าทำอะไรคนเดียว ต้องมีเพื่อนไปด้วยเสมอ จึงจะยอมทำ แต่โคมก็มีเพื่อนสนิทเพียงแค่ 2-3 คน ที่มักจะชวนกันไปเที่ยวเล่นในละแวกใกล้ ๆ หมู่บ้าน โคมสามารถเข้ากับผู้ใหญ่ และเพื่อนบ้านได้ดี ไม่เคยมีปัญหาเรื่องทะเลาะวิวาท แต่ในระยะเวลาที่โคมขออนุญาตไปทำงานและอาศัยอยู่กับน้ำชาย ตนก็ไม่ค่อยได้ทราบว่าโคมเป็นอย่างไรบ้าง เพราะโคมจะโทรศัพท์ มาพูดคุยด้วยเดือนละประมาณ 1 ครั้ง และส่งเงินมาให้ทุกเดือน ตนทราบแต่ว่าโคมสบายดี มีงานทำ จึงไม่ค่อยเป็นห่วงนัก

มารดาของโคมคิดว่า สาเหตุที่ทำให้โคมกระทำผิดจนถูกจับกุมดำเนินคดี เป็นเพราะมีเงินเมาสุรา ทำให้ขาดสติ และคึกคะนอง

3. ทัศนคติที่มีต่อชุมชน

มารดาของโคมเล่าว่า อาศัยอยู่ที่บ้านย่านางมาตั้งแต่เกิด จึงมีความรู้สึกคุ้นเคยและผูกพันมาก จึงไม่อยากจะย้ายไปอยู่ที่อื่น โคมเคยขอร้องให้ตนไปอาศัยอยู่ด้วยกันที่กรุงเทพฯ แต่ตนก็ไม่ยอมไป เพราะถึงแม้ว่าจะลำบาก ไม่ค่อยมีรายได้ แต่ก็ยังมีเพื่อนบ้านที่คอยให้ความช่วยเหลือดูแลอยู่ นอกจากนี้บุตรชายคนโตก็แวะมาเยี่ยมเสมอ จึงไม่รู้สึกเหงามากนัก ผู้ใหญ่บ้านก็มีน้ำใจ และให้ความช่วยเหลือครอบครัวตนเองมาตลอด แม้กระทั่งโคมไปทำงานที่กรุงเทพฯ แล้วยังส่งเงินมาให้โดยผ่านผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งก็ใจดี คอยเป็นธุระให้มาตลอด 4 ปีแล้ว

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โคมพักอาศัยอยู่กับน้ำชายต่อระยะหนึ่ง ส่วนมารดากลับไปอยู่บ้านที่จังหวัดขอนแก่น เพราะน้ำชายรับรองที่จะดูแลโคมแทนให้ แต่ต่อมาน้ำชายเปลี่ยนงานใหม่ ต้องย้ายไปอยู่ที่จังหวัดสระบุรี โคมจึงออกมาเช่าห้องพักอยู่เอง ซึ่งตนก็ไม่เคยไปที่ห้องพักของโคม ทราบเพียงแต่ว่าอยู่ที่ย่านมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และตอนนี้โคมก็มีภรรยาแล้ว สาเหตุที่ทราบเพราะโคมเคยพาไปหาที่บ้าน ซึ่งก็เห็นเป็นคนดี คอยดูแลช่วยเหลือกัน ส่วนในเรื่องงานนั้น ตนไม่ทราบแนวว่าทำงานอยู่ที่ใด เพราะโคมเปลี่ยนงานบ่อยมาก ทราบแต่ว่าเงินเดือนขึ้นตลอด โคม จะมาเยี่ยมมารดาทุกเทศกาลที่มีวันหยุดเยอะ หรือมีเวลาว่าง ปีละประมาณ 2-3 ครั้ง มารดาของโคมคิดว่าโคมเปลี่ยนไปมาก หลังจากที่ได้เข้ามาอยู่ที่กรุงเทพฯ แต่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ใจเย็น มีความอดทน มีความรับผิดชอบในเรื่องการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ยังรู้จักเก็บเงิน ไม่ใช้เงินสุรุ่ยสุร่ายเช่นเดิมด้วย

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

มารดาของโคมคิดว่า ภายหลังจากที่ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะเรื่องความรับผิดชอบ และความอดทนในการทำงาน ซึ่งปัจจัยที่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของโคมตามความคิดของมารดา ได้แก่

อันดับที่ 1 คือ ตัวของโคมเอง

การที่โคมต้องออกไปใช้ชีวิตอยู่ตามลำพัง ทำให้โคมรู้จักใช้ชีวิตมากขึ้น รู้จักดูแลตัวเอง รู้จักรับผิดชอบ และอดทนในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้โคมยังเลิกดื่มเหล้าด้วยตัวเอง โดยที่มารดาไม่ได้ขอร้อง

อันดับที่ 2 คือ ครอบครัว

มารดาคิดว่าภรรยาของโคมเป็นส่วนช่วยผลักดันให้โคมมีความเชื่อมั่นในการที่จะเป็นผู้นำครอบครัวที่ดี ด้วยการตั้งใจทำงาน และเก็บเงินเพื่ออนาคต ซึ่งส่งผลให้โคมมีความรับผิดชอบ และก้าวหน้าในการทำงานมากกว่าเดิม มารดาของโคมคิดว่า ตนมีส่วนช่วยเพียงเล็กน้อย ในเรื่องการเป็นกำลังใจให้ภายหลังจากที่โคมถูกจับกุมดำเนินคดี

อันดับที่ 3 คือ ชุมชน

ผู้ใหญ่บ้าน เป็นคนสำคัญที่คอยช่วยเหลือโคม และครอบครัวมาตลอด ตั้งแต่ก่อนโคมจะไปทำงานที่กรุงเทพฯ หรือแม้แต่ตอนที่โคมถูกจับกุมดำเนินคดี ผู้ใหญ่บ้านก็ยังยอมเดินทางไกลมาเข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวให้ด้วย ซึ่งตนกับโคมรู้สึกซาบซึ้งใจมาก นอกจากนี้หลังจากที่ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนแล้ว ผู้ใหญ่บ้านก็ยังเป็นธุระเรื่องค่าใช้จ่ายที่โคมส่งมาให้ทุกเดือนด้วย

ผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ใหญ่บ้าน บ้านยานาง อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เพศชาย อายุ 54 ปี สถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา) มีรายได้ไม่แน่นอน ผู้ใหญ่บ้านอาศัยอยู่ในชุมชนนี้มาตลอดชีวิต แต่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมาเป็นเวลา 19 ปี มีความรู้จักสนิทสนม คั่นเคย กับครอบครัวของโคมเป็นอย่างดี เป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือตลอดมา

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

ผู้ใหญ่บ้านเล่าว่า ตนเห็นโคมมาตั้งแต่ยังเล็ก โคมเป็นเด็กเรียบร้อย พูดน้อย เชื่อฟัง มารดามาก ติดมารดา ไม่ค่อยชอบยุ่งวุ่นวายกับใคร โคมมีเพื่อนไม่มากนัก มักจะชวนกันเที่ยวเล่นในหมู่บ้าน หรือใกล้ ๆ หมู่บ้าน ตนไม่เคยเห็นโคมเล่นการพนัน หรือประพฤติตัวเสียหยา โคมเรียนกศน. ในวันอาทิตย์ ส่วนวันอื่น ๆ ก็ช่วยมารดาทำนา แต่ก็ทำได้ไม่ค่อยทนนัก ส่วนมากจะติดเล่นกับเพื่อนมากกว่า ต่อมาโคมมาบอกว่า จะไปทำงานที่กรุงเทพฯ และให้ตนช่วยเป็นธุระ นำเงินที่ส่งมาให้ไปให้กับมารดา แทนในทุก ๆ เดือน

ผู้ใหญ่บ้านคิดว่า สาเหตุที่ทำให้โคมกระทำผิดจนถูกจับกุมดำเนินคดี เป็นเพราะมีเมมาสุรา ทำให้ขาดสติ

3. ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวเยาวชน

ผู้ใหญ่นึก คิดว่า ครอบครัวของโคมน่าสงสาร ยากจน เพราะบิดาเสียชีวิตตั้งแต่โคมยังเล็ก ดังนั้นจึงมีแต่มารดาที่ต้องทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว ซึ่งที่นาก็ไม่ใช่ที่นาของตนเอง ต้องเช่าอีก ทำให้มีรายได้ไม่ค่อยพอใช้จ่ายในครอบครัว ลูกชายคนโตก็ไม่สามารถช่วยอะไรได้มากนัก เพราะมีครอบครัวแล้ว จึงต้องดูแลครอบครัวของตนเป็นหลัก ส่วนโคมก็ยังเป็นมินิสัยเหมือนเด็กมาก ไม่ค่อยโต แม้จะศึกษา กศน. แต่ในวันว่างก็ทำงานไม่ค่อยเป็นกิจจะลักษณะนัก ทำงานรับจ้างทั่วไป ซึ่งรายได้ก็ไม่ค่อยดี ช่วยเหลือมารดาไม่ได้มากนัก ตนจึงต้องคอยเข้ามาสอบถามและดูแลครอบครัวนี้อยู่เสมอ

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

ผู้ใหญ่นึก คิดว่า โคมมีความเปลี่ยนแปลงในเรื่องนิสัยใจคอ และการทำงานไปในทางที่ดีขึ้น แม้ว่าจะไม่ค่อยได้พบหน้าก็ตาม แต่ทุกครั้งที่โคมกลับมาเยี่ยมมารดาที่บ้าน ก็จะมาหา และ นำของฝากมาให้อยู่เสมอ จึงมีโอกาสได้นั่งพูดคุย สอบถามความเป็นอยู่กันบ่อยครั้ง ผู้ใหญ่นึกสังเกตเห็นว่า ตั้งแต่โคมมีภรรยา โคมดูใจเย็นลง และมีความรับผิดชอบมากขึ้น ขยัน และตั้งใจทำงานมากขึ้น แต่ก็ยังเห็นเปลี่ยนงานบ่อยเช่นเดิม แต่คงจะมีรายได้ดีขึ้น เพราะส่งเงินมาให้มารดามากขึ้นจากในตอนแรกที่ไปทำงานที่กรุงเทพฯ

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

ภายหลังจากที่ประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน โคมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไป ในทางที่ดีขึ้น โดยปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความคิดของผู้ใหญ่นึก มีดังนี้

อันดับที่ 1 คือ ตัวของโคมเอง

ผู้ใหญ่นึกคิดว่า หลังจากที่ถูกจับกุมดำเนินคดี โคมมีความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด ในเรื่องการทำงานที่มีความรับผิดชอบ ขยัน ตั้งใจ และมีความอดทนมากขึ้น

อันดับที่ 2 คือ ครอบครัว

ภรรยาของโคม น่าจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้โคมเริ่มเปลี่ยนแปลงตัวเอง รู้จักการวางแผนชีวิตมากขึ้น นอกจากนี้มารดาของโคมก็น่าจะเป็นกำลังใจ และเป็นแรงผลักดันสำคัญให้กับโคมด้วย

กรณีศึกษาที่ 7 “แทน”

ภูมิหลังของเด็กและเยาวชน

นายแทน (นามสมมุติ) อายุ 16 ปี ขณะกระทำผิดครั้งแรก อายุ 15 ปีเศษ นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพโสด เป็นบุตรคนที่ 5 ในจำนวนบุตร 5 คนของบิดามารดา ซึ่งอยู่ร่วมกันโดยการจดทะเบียนสมรส ฐานะครอบครัวปานกลาง บิดาเยาวชนประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ เป็นพนักงานตรวจสอบน้ำมัน ที่องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 20,000 บาท ส่วนมารดามีได้ประกอบอาชีพใด ครอบครัวของแทนพักอาศัยอยู่ที่บ้านพักของตนเอง ลักษณะเป็นบ้านครึ่งไม้ครึ่งปูน 2 ชั้น สภาพค่อนข้างเก่า อยู่ในย่านที่พักอาศัย มีแหล่งยาเสพติดให้โทษ และ มีแหล่งที่ยั่วยู่ให้กระทำผิดได้โดยง่าย โดยครอบครัวของแทนพักอาศัยอยู่ในชุมชนนี้ได้นาน 24 ปี ขณะนี้พี่ชายคนโตแต่งงานและแยกครอบครัวออกไปแล้ว ดังนั้นจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันจึงมีจำนวน 7 คน ได้แก่ บิดา มารดา พี่สาว 2 คน พี่ชาย แทน และน้องชาย ลักษณะการเลี้ยงดูบุตร

คือ เข้มงวดสลับกับตามใจ แล้วแต่ว่าจะเป็นเรื่องใด ขณะนี้แทนว่างงาน ไม่ได้ศึกษาต่อ และไม่ได้ประกอบอาชีพใด

การถูกจับกุมดำเนินคดี

แทนถูกจับกุมดำเนินคดีด้วยฐานความผิดร่วมกันลักลอบเล่นการพนันไพ่เก้าเก โดยไม่ได้รับอนุญาต

แทนเล่าว่า ในวันเกิดเหตุ เวลาประมาณ 23.00 นาฬิกา แทนออกจากบ้านพร้อมพี่ชายและแฟนของพี่ชาย เพื่อจะออกไปรับประทานอาหารกันที่หัวถนนปากเกร็ด หลังจากอิ่มแล้วจึงเดินทางกลับ แต่เรือข้ามฟากหมด แทน พี่ชาย และแฟนของพี่ชาย จึงนั่งรอเรือสองตอนมารับ ระหว่างนั้นพบเห็นคนประมาณ 7-8 คน กำลังจับกลุ่มเล่นไพ่เก้าเกกันอยู่ จึงเข้าไปร่วมเล่นด้วย ซึ่งเล่นได้ประมาณ 10 เกม ตำรวจก็เข้าจับกุม แทนจึงถูกส่งตัวมายังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี

แทน คิดว่าสาเหตุที่ตนถูกจับกุมดำเนินคดีในครั้งนี้ เพราะความคึกคะนอง และ อยากสนุกสนาน โดยไม่ได้ไตร่ตรองถึงผลที่จะตามมาในภายหลัง

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

แทนยอมรับว่าได้ร่วมเล่นพนันไพ่เก้าเกจริง โดยเล่นได้ประมาณ 10 เกม ซึ่งแทนมีความรู้สึกเสียใจต่อการกระทำของตนเอง หลังจากพนักงานคุมประพฤติได้สืบเสาะประวัติและ

ความประพัตติพบว่าเป็นประพัตติโดยทั่วไปของแทนไม่เสียหายมากนัก และเป็นการกระทำผิดครั้งแรก ประกอบกับผู้ปกครองมีความสามารถที่จะดูแลแทนได้ ทำให้แทนได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนถูกจัดขึ้นในเดือนมกราคม พ.ศ. 2550 มีผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ พนักงานอัยการ ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ) แทน มารดาของแทน (เยาวชนและผู้ปกครอง) ผู้ใหญ่บ้าน (ชุมชน) ซึ่งผลของการประชุม คือ แทนต้องอยู่ในการดูแล ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเป็นเวลา 2 ปี โดยให้มารายงานตัว 3 เดือนต่อครั้ง และต้องไปทำงานบริการสังคม โดยทำงานบริการสังคมที่วัดเตย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 20 ชั่วโมง

แทนมารายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนนทบุรี เป็นจำนวน 4 ครั้ง โดยมารดาจะไปรายงานตัวพร้อมแทนทุกครั้ง

พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

แทนถูกไล่ออกจากขณะกำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้านนทบุรี สาเหตุเพราะไม่ตั้งใจเรียน หนีเรียน และไม่ส่งงานอาจารย์ ทางโรงเรียนเคยเชิญผู้ปกครองไปพบหลายครั้ง แต่ก็ไม่เป็นผล แทนยังคงมีความประพฤติเช่นเดิม ดังนั้นแทนจึงออกจากโรงเรียน และอยู่บ้านเฉย ๆ มานาน 1 ปีแล้ว หลังออกจากโรงเรียน แทนตื่นนอนประมาณ 11.00 นาฬิกา เล่นเกมส์ ชมโทรทัศน์อยู่ที่บ้านจนกระทั่งเย็นจึงออกไปพบปะพูดคุย นั่งเล่นกับเพื่อน ๆ ใกล้ละแวกบ้าน จะกลับเข้าบ้านหลัง 23.00 นาฬิกา บางครั้งก็ไปค้างคืนบ้านเพื่อน แต่ก็ขออนุญาตมารดา ก่อนทุกครั้ง แทนเคยเล่นการพนัน 2-3 ครั้ง เล่นสล็อตเกอร์บ้างนาน ๆ ครั้ง แต่เคยไปชมการแข่งขันรถจักรยานยนต์ ไม่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาท แทนสูบบุหรี่วันละ 1-2 มวน แต่แอบสูบไม่ให้บิดาเห็น ดื่มสุรบบ้างเวลาว่างสังสรรค์ แทนเคยทำงานรับจ้างจัดโต๊ะจีน แล้วแต่จะมีผู้จ้างวาน ได้รับค่าจ้างครั้งละ 180-200 บาท ลักษณะนิสัยทั่วไปของแทน เป็นคนสนุกสนาน พูดคุยเก่ง แต่จะเรียบร้อยเมื่ออยู่กับบุคคลที่ไม่รู้จัก คู่คนเคยด้วย ใจร้อน เชื่อฟังผู้ปกครองแต่ไม่ค่อยปฏิบัติตาม เอาแต่ใจตนเอง หงุดหงิดง่าย ติดเพื่อน และคบเพื่อนมาก

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวและชุมชน

แทนมีความรู้สึกที่ว่า คนในครอบครัวรักใคร่กลมเกลียวกันดี ไม่ค่อยมีการทะเลาะเบาะแว้ง แต่บิดาจะทำงานตลอด ไม่ค่อยมีเวลาว่าง ประกอบกับบิดาเป็นคนดุ และเคร่งขรึมมาก จนแทนรู้สึกกลัว เกรงใจ จึงไม่ค่อยได้พูดคุยกันนัก แทนสนิทสนมกับมารดา พี่สาวคนที่ 2 และน้ำชาย เพราะใจดี ตามใจ มักจะพาไปเที่ยว ให้เงินและซื้อของให้เสมอ ไม่ค่อยดุ หรือบ่นว่าแทน ส่วนกับพี่น้องคนอื่น ก็จะได้พูดคุยกันบ้างในเวลารับประทานอาหารเย็นด้วยกันเท่านั้น เพราะพี่แต่ละคนต่างก็ทำงาน บ้างก็เรียนหนังสือ

แทนรู้จักและคุ้นเคยกับทุกคนในชุมชนเป็นอย่างดี มีความรู้สึกที่ดีกับชุมชน เพราะอาศัยอยู่ในชุมชนนี้มาตั้งแต่เกิด อีกทั้งในเวลาเย็นของทุกวัน แทนจะออกมาพบเพื่อน และพากันไปนั่งเล่น ที่สนามเด็กเล่น ทำให้แทนได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกับคนในชุมชนบ่อยครั้ง นอกจากนี้ในเวลาประมาณ 22.00 นาฬิกา แทนมักจะไปนั่งเล่นที่ท่าเรือข้ามฟาก รอพี่สาวซึ่งทำงานขับเรืออยู่ เพื่อจะได้กลับบ้านพร้อมกันเกือบทุกวัน แทนจึงรู้จักและสนิทสนมกับผู้คนที่ทำงาน และอาศัยอยู่ใกล้บริเวณท่าเรือข้ามฟากเกือบทุกคน

พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน แทนยังคงพักอาศัยอยู่กับบิดา มารดา และครอบครัวที่ชุมชนเดิม แทนเล่าว่า ตนเองกลับเข้าบ้านเร็วขึ้น ประมาณ 21.00 นาฬิกา และตื่นนอนเร็วขึ้น เพื่อช่วยทำงานบ้านตามที่มารดาจะบอกให้ทำ ใจเย็นขึ้น ไม่ค่อยหงุดหงิดง่ายเหมือนก่อน แทนยอมกลับไปเรียนหนังสือต่อ แต่เป็นการเรียนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเวลาว่างบางวันก็ไปช่วยทำงานเป็นอาสาสมัครที่หน่วยกู้ภัยปอดเด็กตั้งกับเพื่อนสนิทซึ่งอาศัยอยู่ใกล้ละแวกบ้าน ส่วนในเรื่องการคบเพื่อน แทนยังคงคบเพื่อนเช่นเดิม เพราะแทนรู้สึกว่า การคบเพื่อนของตนเป็นเรื่องปกติ ไม่ได้เสียหายแต่อย่างใด

ปัจจุบัน แทนไปรายงานตัวพร้อมกับมารดาต่อเจ้าหน้าที่เป็นครั้งที่ 4 แล้ว เพราะหลังจากถูกดำเนินคดี มารดาเป็นห่วง และคอยติดตามดูแลพฤติกรรมของตนเองอย่างใกล้ชิดมากกว่าเดิม มักจะพาแทนไปด้วยเสมอ หากมีธุระที่จะต้องออกจากบ้าน

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

แทน คิดว่าหลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ตนเองมีความประพฤติดีขึ้นในเรื่องนิสัย และการเรียน นอกจากนี้ยังได้มีโอกาสไปช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการทำงานอาสาสมัครด้วย ซึ่งแทนคิดว่า ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น เกิดจาก

อันดับที่ 1 ครอบครัว

การกระทำผิดของแทนในครั้งนี้ ทำให้แทนได้ทราบว่าบิดามารดารัก และเป็นห่วงตนมาก แทนเห็นมารดาร้องไห้หลายครั้ง แต่ทั้งบิดา มารดา ต่างก็ไม่บ่นว่า มีเพียงแค่ตักเตือน และอบรมสั่งสอน และบอกว่ให้โอกาสแทนในการปรับปรุงแก้ไขตนเอง โดยพยายามที่จะเข้าใจในตัวแทนให้มากขึ้น ทำให้แทนรู้สึกว่ต้องทำตัวเองให้ดีขึ้น ให้บิดามารดาภาคภูมิใจ และไม่ต้องเสียใจในความประพฤติของแทนอีก แทนจึงยอมกลับมาเรียนหนังสือต่อ เพื่อหวังว่หลังจากได้วุฒิการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว จะได้ไปศึกษาต่อเรื่อย ๆ ให้ถึงระดับปริญญาตรีให้ได้ตามที่บิดามารดาคาดหวัง

อันดับที่ 2 การประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

แทนคิดว่เป็นส่วนสำคัญหนึ่งที่ทำให้แทนได้มีโอกาสรับรู้ความรู้สึก และความคาดหวังของบิดามารดาที่มีต่อตนเอง และทำให้แทนได้มีโอกาสแสดงความรู้สึกรัก ห่วงหาอาทรกัน ได้กอดกัน แทนรู้สึกสนิทใจมากขึ้นที่จะพูดคุยกับบิดา และสนิทสนมกับมารดามากยิ่งขึ้น อีกทั้งการที่ได้เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ทำให้แทนมีโอกาสดีที่ได้เข้าร่วมทำกิจกรรมฝึกทักษะต่าง ๆ และรู้จักวางแผนเป้าหมายในชีวิตตนเองมากขึ้น

อันดับที่ 3 ชุมชน

ก่อนหน้านี้แทนกังวลว่จะต้องมีคนพูดหรือสอบถามถึงเรื่องการที่ตนถูกจับกุมดำเนินคดี ทำให้ครอบครัวต้องรู้สึกอับอาย แต่คนในชุมชน หรือเพื่อนบ้าน ต่างไม่เคยพูดถึงหรือว่กล่าวอีกทั้งยังแสดงความห่วงใยหลังจากที่ตนถูกจับกุมดำเนินคดีนั้น ทำให้ตนรู้สึกดีขึ้น อีกทั้งผู้ใหญ่บ้าน ก็คอยสอบถาม และคอยให้กำลังใจแทนในเรื่องการเรียนอยู่เสมอนั้น ทำให้แทนรู้สึกมีความหวัง และมีแรงจูงใจที่จะเรียนต่อมากขึ้น

อันดับที่ 4 ตนเอง

หลังจากเหตุการณ์นี้ แทนได้เรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่าง ทำให้แทนรู้สึกว่ตนเองมีความคิดเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นกว่าเดิม และรู้จักที่จะวางแผนเป้าหมายให้ชีวิตของตนเอง แทนคิดว่ที่ผ่านมาตนเอง ทำตัวไร้สาระ ใช้ชีวิตไปเรื่อย ๆ โดยไม่ได้คิดอะไร ตอนนั้ก็เลยพยายามที่จะชดเชยเวลาที่ผ่านมา ด้วยการตั้งใจเรียน และทำงานอาสาสมัครช่วยเหลือผู้อื่นให้มากขึ้น

ผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของแทน

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ มารดาของแทน อายุ 50 ปีเศษ นัศือศาสนาพุทธ สถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ได้ประกอบอาชีพใด ครอบครัวย้ายมาอาศัยอยู่ที่บ้านพักของตนเอง ลักษณะเป็นบ้านครึ่งไม้ครึ่งปูน 2 ชั้น ครอบครัวย้ายมาอาศัยที่บ้านของตนเอง โดยอาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้มานานกว่า 24 ปี สนินทสนมและเอ็นดูแทนมาก เพราะแทนเป็นบุตรคนเล็กของครอบครัว

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

มารดาของแทน เล่าว่า แทนเป็นที่รักและห่วงใยของทุกคนในครอบครัว สาเหตุเพราะเป็นบุตรคนเล็ก ประกอบกับแทนมีนิสัยช่างอ้อน และเอาใจเก่ง แทนเป็นคนร่าเริง ยิ้มง่าย เอาแต่ใจตนเอง ใจร้อน เชื่อฟังบิดามารดาบ้าง เกียจคร้าน จะช่วยเหลืองานบ้านบ้างตามแต่จะบอกให้ทำ แต่ก็มีควมประพฤติที่ทำให้หนักใจอยู่หลายเรื่อง ได้แก่ เรื่องการเรียน ที่ตอนนี้อยู่ถูกไล่ออกจากโรงเรียน ตอนนี้อยู่บ้านเฉย ๆ มีเวลารว่างมาก ทำให้แทนออกไปคบหา แลสนินทสนมกับเพื่อนใกล้ละแวกบ้านที่ไม่ได้เรียนหนังสือเหมือนกัน เลยยังชวนกันออกเที่ยวเตร่ และกลับบ้านดึกเป็นประจำ บางวันก็กลับเข้าบ้านหลัง 24.00 นาฬิกา บางวันก็ไม่กลับบ้านเลย และจะโทรมาบอกขออนุญาตภายหลัง ตนเตือนแล้วก็ยังมีความประพฤติเช่นเดิม จนรู้สึกระอาใจ ไม่รู้จะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร ตนจึงอยากให้แทนกลับไปเรียนหนังสือเหมือนเดิม เคยขอร้องแล้ว แต่แทนก็ไม่ยอมกลับไปเรียนต่อ นอกจากนี้ก็เป็นห่วงเรื่องการสูบบุหรี่ด้วย เพราะตนเคยได้กลิ่นบุหรี่หลังจากที่แทนเข้าห้องน้ำบ่อยครั้ง แต่แทน ไม่ยอมรับว่าสูบบุหรี่ ซึ่งคิดว่าคงเพราะกลัวว่าบิดาจะดุว่า เพราะไม่ชอบและเคยสั่งห้ามลูกทุกคน สูบบุหรี่

มารดาของแทน คิดว่าสาเหตุที่ทำให้แทนกระทำความผิดและถูกจับกุมดำเนินคดีในครั้งนี้ เพราะความคึกคะนอง และอยู่ไปในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม

3. ทัศนคติที่มีต่อชุมชน

มารดาของแทน รู้จัก คุ่นเคย และสนินทสนมกับเพื่อนบ้าน และบุคคลในชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะอาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้มาตั้งแต่ยังเล็ก ซึ่งในเวลาว่างหลังจากทำงานบ้าน ก็มักจะออกมานั่งคุยกับเพื่อนบ้านที่หน้าบ้าน หรือที่ร้านขายของชำใกล้ ๆ บ้านเกือบทุกวัน จึงรู้จักและทราบพฤติกรรมเพื่อนที่แทนคบหาด้วย มารดาของแทนเล่าว่า สภาพแวดล้อมในชุมชนปัจจุบันไม่ค่อยดีนัก เพราะมีร้านเกมส์ มีโต๊ะสนุกเกอร์ มีวงไฟ มียาบ้าระบาด และมีกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ได้เรียนหนังสืออยู่มาก ทำให้ตนกลัวว่าแทนจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ เพราะระยะหลัง ๆ แทนกลับเข้าบ้านดึกตลอด แต่ก็ยังสบายใจอยู่บ้างที่เพื่อนบ้าน และผู้ใหญ่บ้านคอยดูแลสอดส่องให้

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

หลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน แทนยังคงพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่บ้านเดิม มารดาของแทนคิดว่า แทนมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความคิด และการใช้ชีวิตมากขึ้น คือ แทนคิด ที่จะกลับไปเรียนหนังสือต่อด้วยตัวเอง โดยที่ไม่ต้องขอรับรอง แม้จะเป็นการเรียนกศน. ก็ตาม นอกจากนี้ยังยอมรับว่าสูบบุหรี่ และพยายามที่จะเลิก แทนคิดวางแผนเป้าหมายชีวิตของตนเอง พยายามที่จะทำตัวให้เป็นประโยชน์ อย่างเช่นเรื่องที่แทนไปเป็นอาสาสมัครของมูลนิธิปอเต็กตึ๊ง ซึ่งตนเห็นด้วยและรู้สึกภูมิใจมากที่แทนรู้จักใช้เวลาว่างได้เป็นประโยชน์ และยังเชื่อฟัง และปฏิบัติตามที่บิดามารดาสอนมากขึ้น

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

มารดาของแทน คิดว่า ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความประพฤติของแทนที่มีความเปลี่ยนแปลงนั้น เกิดจาก

อันดับที่ 1 คือ กระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

การที่แทนได้เข้าร่วมกระบวนการดังกล่าว ทำให้แทนได้รับทราบข้อเท็จจริง และความรู้สึกเกี่ยวกับคนในครอบครัวที่แทนไม่เคยทราบมาก่อน เช่น เรื่องที่บิดาเคยสูบบุหรี่จัด แต่ก็สามารถ เลิกสูบได้ เพราะเกรงว่าแทนจะติดบุหรี่ เพราะมีตัวอย่างให้เห็น หลังจากที่ได้กลั่นกรองในหองน้ำ ทุกครั้งที่แทนออกมา และเรื่องความกังวลใจเกี่ยวกับการเรียนของแทน มารดาคิดว่าการที่แทนได้รับรู้ ทั้งที่ไม่เคยทราบมาก่อนนั้น ทำให้แทนรู้สึกอยากจะปรับปรุงตนเองมากขึ้น

อันดับที่ 2 คือ ตัวของแทนเอง

หากแทนไม่คิดอยากจะปรับปรุงแก้ไขเรื่องต่าง ๆ ที่ผิดพลาด หรือไม่เหมาะสมด้วยตัวเองแล้วนั้น ก็คงไม่มีใครสามารถไปเปลี่ยนแทนได้ เพราะแทนเป็นคนดื้อเงียบ ภายนอกเป็นคนที่รับฟัง แต่จะไม่ปฏิบัติตามถ้าไม่เห็นด้วย และเป็นคนเอาแต่ใจตนเองมาก

อันดับที่ 3 คือ ครอบครัว

มารดาของแทนคิดว่า การที่ทุกคนในครอบครัวไม่ดูว่า ให้กำลังใจ และให้โอกาสแทนในครั้งนี้ ทำให้แทนสำนึกได้ และต้องการปรับปรุงความประพฤติของตนเองให้เป็นไปตามที่คนในครอบครัวคาดหวัง ซึ่งก็มีเพียงเรื่องสำคัญหลัก ๆ เพียงเรื่องเดียว คือ เรื่องการเรียน

อันดับที่ 4 คือ ชุมชน

การที่ทุกคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนบ้าน หรือเพื่อน ๆ ของแทน ไม่กล่าวหาว่าซ้ำเติมแทน ทำให้แทนมีความรู้สึกดีขึ้น หลังจากที่ถูกวลกลั้วว่าจะต้องอับอายคนอื่นอยู่นาน นอกจากนี้ผู้ใหญ่บ้านยังคอยให้คำแนะนำ และช่วยเหลือติดต่อเรื่องการเรียนรู้ กศน. ให้แทน ทำให้แทน

รู้สึกอยากจะเรียนมากขึ้น และเพื่อนสนิทของแทนอีกคนที่ชวนแทนไปทำงานอาสาสมัครก็เป็นอีกคนที่ช่วยให้แทนได้รู้จักคิดทำอะไรที่เป็นประโยชน์กับคนอื่นมากขึ้น

ผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอปากเกร็ด เพศหญิง อายุ 50 ปี สถานภาพสมรส นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำสวนผลไม้) มีรายได้ไม่แน่นอน อาศัยอยู่ในชุมชนนี้มาตั้งแต่เกิด และดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหลายสมัยติดต่อกัน รู้จักและสนิทสนมกับครอบครัวแทนเป็นอย่างดี มีโอกาสได้พูดคุยกับมารดาของแทนบ่อย เพราะบ้าน อยู่ใกล้เคียงกัน

2. ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมเด็กและเยาวชนก่อนถูกดำเนินคดี

ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นว่า แทนเป็นเด็กร่าเริง พูดคุยเก่ง เชื้อพืงผู้ปกครองดี แต่งตัวเรียบร้อย จึงมักจะเรียกให้แทนมาทำงานเพื่อหารายได้พิเศษบ่อยครั้ง ในกรณีที่มีคนติดต่อมาให้ช่วยหาคนทำงานจัดโต๊ะจีน เพราะระยะหลังตนเห็นแทนไม่ได้ไปเรียน ซึ่งได้สอบถามมารดาของแทนจึงทราบว่าแทนถูกไล่ออก ทำให้แทนมีเวลาว่างมาก จะเห็นแทนไปนั่งเล่นกับกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน ที่สนามเด็กเล่นจนดึกทุกวัน เลยรู้สึกเป็นห่วง เคยตักเตือนหลายครั้ง แทนก็เฉย ยังปฏิบัติตนเหมือนเดิม

ผู้ใหญ่บ้าน คิดว่าสาเหตุที่ทำให้แทนกระทำความผิดและถูกจับกุมดำเนินคดีในครั้งนี้ เพราะความคึกคะนอง และไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม

3. ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวเยาวชน

ผู้ใหญ่บ้าน เล่าว่า ครอบครัวแทนเป็นครอบครัวใหญ่ แต่ก็มีอุปสรรคไม่ค่อยพบเห็นคนในครอบครัวมีปัญหาความขัดแย้งกัน มารดาจะเลี้ยงดูเด็กอย่างตามใจ ไม่ค่อยจู้จี้ แต่บิดาจะเข้มงวด เอาจริงเอาจัง เวลาดุลูกจะเสียงดังมาก ตามลักษณะของคนไทยที่มีเชื้อสายจีน ซึ่งบุตรคนโตกับคนรองก็ทำงานดี ดูแลตัวเองได้ อีก 2 คนก็กำลังเรียนหนังสืออยู่ มีเพียงแค่แทนที่ตอนนี้ว่างงาน อยู่บ้านเฉย ๆ ซึ่งมารดาของแทน เคยมาปรึกษาถึงเรื่องการไม่ยอมไปเรียน และเรื่องที่แทนกลับเข้าบ้านดึก โดยส่วนตัว ตนคิดว่าบิดามารดาของแทนดูแล เอาใจใส่บุตรดีพอสมควร แต่ไม่ค่อยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ หรือกฎระเบียบให้กับบุตรเท่าที่ควร

4. พฤติกรรมของเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

4.1 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของเยาวชน

ผู้ใหญ่บ้าน คิดว่า แทนมีความประพฤติดีขึ้น ตอนนี้แทนไปเข้าเรียน กศน. และตั้งใจเรียนดี ไม่ค่อยกลับบ้านดึก หรือไปนั่งรวมกลุ่มกับเพื่อน ๆ เช่นเดิม นอกจากนี้แทนยังไปช่วยทำงานอาสาสมัครกับหน่วยกู้ภัยปอดเด็กตั้งด้วย ซึ่งตนเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ดี มีประโยชน์ และยังเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่ทำให้แทนมีความคิดอ่านเป็นผู้ใหญ่ และมีความรับผิดชอบมากขึ้น ตอนนี้ทั้งบิดามารดาของแทนต่างก็หมดความกังวลใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของแทนลงไปมาก

4.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

ผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของแทนที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้ ดังนี้

อันดับที่ 1 คือ กระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

การที่แทนได้เข้าร่วมกระบวนการดังกล่าว เจ้าหน้าที่ได้อธิบายให้แทนรับรู้ที่แทนได้รับโอกาสที่ดีกว่าเด็กและเยาวชนคนอื่นเกี่ยวกับในเรื่องคดี และพยายามชี้ให้แทนเห็นว่าแทนมีข้อบกพร่องในเรื่องใด ที่ยังสามารถแก้ไขได้ ทำให้แทนมีแรงจูงใจและมีความรู้สึกที่อยากจะปรับปรุงตนเองมากขึ้น

อันดับที่ 2 คือ ตัวของแทนเอง

การที่เด็กและเยาวชนจะเปลี่ยนแปลงนิสัย หรือความประพฤตินั้น ต้องเกิดจากความต้องการของเด็กและเยาวชนคนนั่นเอง ผู้อื่นมีหน้าที่เพียงแค่ให้ความช่วยเหลือ และแนะนำเท่านั้น

อันดับที่ 3 คือ ครอบครัว

การที่มารดาของแทนดูแล เอาใจใส่บุตรอย่างสม่ำเสมอต้นเสมอปลาย และพยายามเข้าใจในตัวบุตรนั้นจะเป็นแรงเสริม และแรงกระตุ้นที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้บุตรมีความประพฤติเหมาะสม หรือมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

อันดับที่ 4 คือ ชุมชน

การที่คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดี คอยช่วยเหลือเกื้อกูล ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน จะช่วยทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการที่จะแก้ปัญหาใดก็ตามที่เกี่ยวกับชุมชนในกรณีของแทนก็เช่นกัน เท่าที่สังเกตเห็น ก็พบว่าทุกคนพยายามให้กำลังใจแทน ไม่ซ้ำเติม และยังคงคอยช่วยเหลือดูแลความประพฤติของแทนตามที่มารดาของแทนเคยแจ้งให้ช่วยด้วย

อภิปรายผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน” ศึกษาเฉพาะกรณี : สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี ในครั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการศึกษา จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำในชุมชน ปรากฏว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

- ลักษณะพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน
- สาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
- การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนภายหลังการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน
- ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนหลังการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายหลัง จากที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนไปในทางที่ดีขึ้น จำนวน 5 คน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมใด ๆ จำนวน 1 คน และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่แย่ลง จำนวน 1 คน ซึ่งหลังจากประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ ศึกษาต่อ กศน. และยังคงอาศัยอยู่ในครอบครัวและชุมชนเดิม มีความเกี่ยวข้องกับกรอยู่รวมเป็น กลุ่ม มีการคบหาสมาคมกับบุคคลเดิม มีความผูกพันกับสังคมเดิม แต่ประสบการณ์ต่าง ๆ รอบตัว ได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งทำให้เกิดการปะทะสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น ซึ่งเด็กและ เยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องประมวผล จนก่อให้เกิดความรู้สึกต้องการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็น กระบวนการ ในการปรับตัวของบุคคล สอดคล้องกับทฤษฎีการปรับตัวของอริคสัน ที่อธิบายว่า ประสบการณ์ ที่ได้รับของแต่ละบุคคล จะเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพ นิสัย ความเชื่อ ทัศนคติ และความประพฤติของบุคคลนั้น ซึ่งหากสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาจัดให้สอดคล้องกับ บุคลิกลักษณะของตนได้อย่างไม่ขัดแย้ง จะทำบุคคลมีการปรับตัวไปในทางบวก แต่หากมีการบิดเบือน การรับรู้ และความคิดเกี่ยวกับตนเอง บุคคลก็จะเกิดความสับสน สูญเสียความเป็นตัวเอง และ จะมีการปรับตัวไปในทางลบ

ลักษณะพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนก่อนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

จากการศึกษาพบว่าเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพร่าเริง พุดคุยเก่ง มีนิสัยใจร้อน หงุดหงิดง่าย เอาแต่ใจตนเอง บางคนก็มีอัธยาศัยดี สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย คล้อยตามผู้อื่นได้ง่าย ชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบ และไม่ค่อยรับฟังเหตุผล ซึ่งเป็นลักษณะโดยทั่วไปของวัยรุ่น ดังที่ วินัดดา ปิยะศิลป์ (ม.ป.ป., น. 134-135) ได้อธิบายถึงวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลายไว้ว่า ลักษณะอารมณ์ของเด็กวัยนี้จะมีความเข้มข้น มีอารมณ์ทุกประเภท มีความอ่อนไหวทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยดีนัก และมีการเปลี่ยนแปลงง่าย โดยสามารถจำแนกพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เป็นตารางเปรียบเทียบได้ดังตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4

ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กและ
เยาวชนก่อนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

กรณีศึกษา	ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน	ความคิดเห็นของผู้ปกครอง	ความคิดเห็นของชุมชน
กาย	เจี๊ยบขี้ริ้ม โมโหง่าย คบเพื่อนมาก รักเพื่อน ใจร้อน	เจี๊ยบเฉย หัวอ่อน ดื้อรั้น ติดเพื่อน ใจร้อน โมโหง่าย	เรียบร้อย ไม่ค่อยพูด คบเพื่อนมาก
มีเนาะ	ร่าเริง พุดคุยเก่ง เชื่อฟังผู้ปกครอง เอาแต่ใจตนเอง	ร่าเริง พุดคุยเก่ง ดื้อเจี๊ยบ ไม่อดทน เอาแต่ใจตนเอง	ร่าเริง พุดคุยเก่ง มีสัมมาคารวะ เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย
วิน	ร่าเริง อารมณ์ดี เชื่อฟังผู้ปกครอง ใจร้อน ชอบเข้าสังคม	ร่าเริง อารมณ์ดี เชื่อฟังผู้ปกครอง ใจร้อน วิตกกังวลง่าย	สนุกสนาน มีน้ำใจ อารมณ์แปรปรวน เก็บกด
เดือน	ร่าเริง พุดคุยเก่ง เชื่อคนง่าย ภู่วาม เอาแต่ใจตนเอง	ร่าเริง พุดคุยเก่ง ใจร้อน เอาแต่ใจ ไม่ค่อยรับฟังเหตุผล	ร่าเริง พุดคุยเก่ง ชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบ คล้อยตามผู้อื่นง่าย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

กรณี ศึกษา	ความคิดเห็นของ เด็กและเยาวชน	ความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง	ความคิดเห็นของ ชุมชน
โพล์ค	สนุกสนาน พูดคุยเก่ง เชื่อฟังผู้ปกครอง ใจร้อน หงุดหงิดง่าย	สนุกสนาน ช่างพูด ขยันทำงาน เอาแต่ใจตนเอง ใจร้อน หงุดหงิดง่าย	ร่าเริง อ้าปากดี เข้ากับผู้ใหญ่ได้ง่าย
โคม	ร่าเริง ใจร้อน ไม่มั่นใจในตนเอง ตรงไปตรงมา ชอบทำก่อนคิด ไม่อดทน	ร่าเริง ช่างพูดคุย ไม่มั่นใจในตนเอง ช่างเอาใจ	เรียบร้อย พูดน้อย เชื่อฟัง และติดมารดา คบเพื่อนไม่มากนัก
แทน	สนุกสนาน ใจร้อน เอาแต่ใจตนเอง หงุดหงิดง่าย	ร่าเริง ช่างอ้อน เอาแต่ใจตนเอง เกียจคร้าน เชื่อฟังผู้ปกครอง	ร่าเริง พูดคุยเก่ง เชื่อฟังผู้ปกครองดี แต่งตัวเรียบร้อย

นอกจากนี้ ในส่วนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนนั้น ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับบุคลิกภาพและอารมณ์ ใจร้อน หงุดหงิดง่าย เกียจคร้าน และมีพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องการติดเพื่อน และกลับเข้าบ้านดึก ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนออกมาจากความคิดของผู้ปกครอง และชุมชนเป็นส่วนใหญ่ มีเด็กและเยาวชนจำนวนน้อยที่คิดว่าพฤติกรรมของตนเองมีปัญหา หรือไม่เหมาะสม ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5
พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชน

กรณีศึกษา	ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน	ความคิดเห็นของผู้ปกครอง	ความคิดเห็นของชุมชน
กาย	ไม่ไหวง่าย ทะเลาะวิวาท	ติดเพื่อน ทะเลาะวิวาท กลับเข้าบ้านดึก ไม่สนใจความรู้สึกคน ในครอบครัว	มั่วสุม กลับเข้าบ้านดึก
มีเนาะ	ไม่มี	ไม่อดทน เกียจคร้าน	ไม่มี
วิน	ใจร้อน สูบบุหรี่	ใจร้อน ค้างคืนนอกบ้าน	บุคลิกภาพและอารมณ์ แปรปรวนง่าย
เดือน	ไม่มี	เรื่องการเรียน ทะเลาะวิวาท	ชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบ หนีเรียน ทะเลาะวิวาท
โพล์ค	ไม่มี	ขาดความรับผิดชอบ	ไม่มี
โคม	ไม่อดทน	ไม่มี	ไม่มี
แทน	กลับเข้าบ้านดึก	หนีเรียนจนถูกไล่ออก นอนตึนสาย เกียจคร้าน ติดเพื่อน	ไม่เรียนหนังสือ กลับเข้าบ้านดึก

สาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากความคิดเห็นของตัวเยาวชน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่คิดว่าเกิดจากการที่เยาวชนเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม คือคะนอง มีบางคน ที่กระทำผิดเพราะถูกยั่วยุ ขาดสติ บางคนก็ถูกเพื่อนชักชวน บางคนก็ละโมภ อยากได้ของผู้อื่น และบางคนคิดว่าเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ในแง่ทฤษฎีทางสังคมวิทยา ซึ่ง Sutherland อธิบายทฤษฎีการคบค้าสมาคม ที่แตกต่าง (Differential Association Theory) ว่า อัตราส่วนของการทำผิดมากขึ้นน้อยเพียงใดนั้นเป็นผลมาจากลักษณะของการคบค้าสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่มและการ

ที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่ม การที่บุคคลคบหาสมาคมกันในกลุ่มทำให้บุคคลรับเอาค่านิยม และพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาถือปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของการติดต่อสัมพันธ์ ทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีนั้นเป็นสิ่งที่ได้รับมาจากการเรียนรู้ตั้งแต่เล็ก ๆ จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต ทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับการกระทำผิดของเยาวชน นั้นเกี่ยวข้องกับการอยู่กันเป็นกลุ่ม ทศนคติทางสังคม สถานภาพ และบทบาททางสังคมของบุคคล ตลอดทั้งสถาบันทางสังคม และความเกี่ยวข้องของสถาบัน มีผลต่อการกระทำผิดของเยาวชนทั้งนั้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสาเหตุการกระทำผิดของกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวว่าเกิดจากการถูกเพื่อนชักจูง ยั่วยุ

นอกจากนี้ Cloward ยังได้กล่าวไว้ คนเรามีโอกาสที่แตกต่างกัน ทั้งในแง่ของการกระทำ ผิดกฎหมายและการกระทำถูกต้องตามกฎหมาย ความแตกต่างอันนี้เองที่ทำให้เกิดอาชญากรรม นานาชนิด อาชญากรรมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อคนได้เรียนรู้ และโอกาสเอื้ออำนวยให้กระทำผิด ซึ่งมีความสัมพันธ์เหตุของกลุ่มตัวอย่างที่ว่าเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการกระทำผิด หรือมีเหตุให้ต้องถูกจับกุมดำเนินคดี

สำหรับสาเหตุการกระทำผิดในทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน มีความแตกต่างกัน โดยเปรียบเทียบเป็นตารางได้ ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

กรณีศึกษา	ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน	ความคิดเห็นของผู้ปกครอง	ความคิดเห็นของชุมชน
กาย	อยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม พกอาวุธ (ผิดกฎหมาย)	อยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม เพื่อนชักชวน	อยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม เพื่อนชักชวน
มีเนาะ	อยากได้ของผู้อื่น	ละโมภ อยากได้ของผู้อื่น	อยากได้ของผู้อื่น
วิน	รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม	รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม	รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม
เดือน	คึกคะนอง	คึกคะนอง ถูกยั่วยุ	คึกคะนอง ถูกยั่วยุ
ไฟล์ค	รับของจากผู้อื่นโดยไม่ได้อำนาจ ไตร่ตรอง	รู้เท่าไม่ถึงการณ์	รู้เท่าไม่ถึงการณ์

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

กรณี ศึกษา	ความคิดเห็นของเด็กและ เยาวชน	ความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง	ความคิดเห็นของ ชุมชน
โคม	กระทำการโดย ไม่ไตร่ตรอง ขาดสติ คิดคะนอง	ขาดสติ คิดคะนอง	ขาดสติ
แพน	อยู่ในสถานที่ไม่เหมาะสม คิดคะนอง	อยู่ในสถานที่ไม่เหมาะสม คิดคะนอง	อยู่ในสถานที่ไม่เหมาะสม คิดคะนอง

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนภายหลังการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษาสรุปโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ ทศนคติของเยาวชนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ทศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน และทศนคติของชุมชนที่มีต่อพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชน โดยสรุปได้ดังนี้

ในประเด็นทศนคติของเยาวชนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองนั้น กลุ่มประชากรทั้ง 7 คน คิดว่าตนเองมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนดีขึ้น โดยทุกคนต่างให้ความเห็นว่าตนได้เรียนรู้อะไรมากขึ้นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงทำให้โตเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น มีเยาวชนเพียงแค่ 1 คน ที่ไม่แน่ใจว่าตนเองมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ดังตารางที่ 5.1

ในประเด็นต่อมา ทศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน คิดว่าเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นทั้งในเรื่อง การเรียนหรือการทำงาน และผู้ปกครอง จำนวน 1 คน คิดว่าเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในด้านนิสัยและบุคลิกภาพแย่ลง แต่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนหรือการทำงานดีขึ้น ตามตารางที่ 4.7

ในประเด็นสุดท้าย ทศนคติของชุมชนที่มีต่อพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชน มีจำนวน 5 คนที่คิดว่าเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลง และมีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งในด้านนิสัยใจคอ การเรียน รวมถึงการทำงาน มีจำนวน 1 คนที่คิดว่าเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่แย่ลง และจำนวน 1 คน ไม่ให้ความเห็น เนื่องจากไม่ได้ติดตามดูแลเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง

กรณีศึกษา	การเปลี่ยนแปลง	ด้านนิสัย / ความประพฤติ	ด้านการเรียน / การทำงาน
กาย	มี	มีความคิดเป็นผู้ใหญ่ รู้จักใช้เหตุผล เลิกติดเพื่อน	เรียน กศน. ม.ปลาย กำลังจะเป็นนักกอล์ฟมืออาชีพ ของสโมสรภูตาทหลวง จ.ระยอง
มีเนาะ	มี	รับผิดชอบ และมีความตั้งใจ ในการเรียนและทำงานมาก ขึ้น	เรียน กศน. ม.ปลาย พนักงานขายและติดต่อประสาน งานกับลูกค้า
วิน	มี	มีความคิดเป็นผู้ใหญ่ ใจเย็นลง ไม่ค่อยเที่ยวเตร่ มีเงินเก็บ	เรียน ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 วาดรูปขาย และรับงานมาที่บ้าน (หารายได้พิเศษ)
เดือน	มี	ใจเย็นขึ้น ใส่ใจความรู้สึกของบิดา มารดามากขึ้น	เข้ารับกรรยานยนต์รับจ้าง กำลังจะเรียนต่อ กศน. ม.ปลาย
โพล็ค	มี	ไม่แน่ใจ	เรียน กศน. ม.ปลาย รับจ้างสก๊رين พิมพ์ลายเสื้อ
โคม	มี	ใจเย็นขึ้น เลิกสูบบุหรี่ เลิกดื่มสุรา มีความรับผิดชอบมากขึ้น	ทำงานเป็นพ่อครัว ที่ร้านฮะจิบัง ราเมน สาขาแฟชั่นไอส์แลนด์
แทน	มี	กลับบ้านเร็ว ใจเย็น มีความคิดเป็นผู้ใหญ่ มากขึ้น	เรียน กศน. ม.ต้น ทำงานอาสาสมัครหน่วยกู้ภัย ปอเต็กตึ๊ง

ตารางที่ 4.8

ทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชน

กรณีศึกษา	การเปลี่ยนแปลง	ด้านนิสัย / ความประพฤติ	ด้านการเรียน / การทำงาน
กาย	มี	มีความคิดเป็นผู้ใหญ่ ขยัน ตั้งใจฝึกซ้อม เลิกติดเพื่อน ไม่เที่ยวเตร่	เรียน กศน. ม.ปลาย กำลังจะเป็นนักกอล์ฟมืออาชีพ ของสโมสรภูตาทหลวง จ.ระยอง
มีเนาะ	มี	ขยัน รับผิดชอบ และมีความ ตั้งใจในการเรียนและทำงาน มากขึ้น	เรียน กศน. ม.ปลาย พนักงานขายและติดต่อประสาน งานกับลูกค้า
วิน	มี	มีความคิดเป็นผู้ใหญ่ ใจเย็นลง ไม่ค่อยเที่ยวเตร่ รู้จักวางแผนชีวิตของตนเอง	เรียน ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 วาดรูปขาย และรับงานมาที่บ้าน (หารายได้พิเศษ)
เดือน	ไม่มี	ไม่เปลี่ยนแปลง	จบรศกรยานยนต์รับจ้าง กำลังจะเรียนต่อ กศน. ม.ปลาย
โพล็ค	มี	กลับบ้านดึก ติดเพื่อน เที่ยวเตร่ กระทำผิดซ้ำ	เรียน กศน. ม.ปลาย รับจ้างสก๊รีน พิมพ์ลายเสื้อ
โคม	มี	ใจเย็น อดทน มีความรับผิดชอบ รู้จักเก็บออมเงิน	ทำงานเป็นพ่อครัว ที่ร้านฮะจิบัง ราเมน สาขาแฟชั่นไอส์แลนด์
แทน	มี	กลับเข้าบ้านเร็ว ใจเย็น ไม่หงุดหงิดง่าย รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์	เรียน กศน. ม.ต้น ทำงานอาสาสมัครหน่วยกู้ภัย ปอเต็กตึ๊ง

ตารางที่ 4.9

ทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชน

กรณีศึกษา	การเปลี่ยนแปลง	ด้านนิสัย / ความประพฤติ	ด้านการเรียน / การทำงาน
กาย	มี	ไม่แน่ใจไม่ค่อยเที่ยวเตร่ ไม่ติดเพื่อน	เรียน กศน. ม.ปลาย กำลังจะเป็นนักกอล์ฟมืออาชีพ ของสโมสรภูตาทหลวง จ.ระยอง
มีเนาะ	มี	รับผิดชอบ และมีความตั้งใจ ในการเรียนและทำงานมาก ขึ้น	เรียน กศน. ม.ปลาย พนักงานขายและติดต่อประสาน งานกับลูกค้า
วิน	มี	มีความคิดเป็นผู้ใหญ่ มีความมุ่งมั่น และตั้งใจใน ทุกเรื่อง ไม่ค่อยเที่ยวเตร่ รู้จักวางแผนชีวิต	เรียน ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 วาดรูปขาย และรับงานมาที่บ้าน (หารายได้พิเศษ)
เดือน	มี	ไม่แน่ใจ	ขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง กำลังจะเรียนต่อ กศน. ม.ปลาย
โพล์ค	มี	ติดเพื่อน เที่ยวเตร่ กลับเข้าบ้านดึก ดื่มสุรา ถูกจับกุมดำเนินคดีอีกครั้ง	เรียน กศน. ม.ปลาย รับจ้างสก๊กรีน พิมพ์ลายเสื้อ
โคม	มี	ใจเย็น อดทน มีความรับผิดชอบ รู้จักเก็บออมเงิน	ทำงานเป็นพ่อครัว ที่ร้านสะะจิบัง ราเมน สาขาแฟชั่นไอส์แลนด์
แทน	มี	กลับเข้าบ้านเร็ว ใจเย็น ไม่หุนหันุนใจง่าย รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์	เรียน กศน. ม.ต้น ทำงานอาสาสมัครหน่วยกู้ภัย ปอเต็กตึ๊ง

จะเห็นว่า เยาวชนมักประเมินพฤติกรรมแบบเข้าข้างตนเอง โดยที่ผู้ปกครองและชุมชนประเมินจากความเป็นจริงตามที่สังเกตเห็น จึงมีทัศนคติตรงกัน แต่จะแตกต่างกันบ้างใน

เรื่องรายละเอียดเกี่ยวกับนิสัยและบุคลิกภาพ เพราะผู้ปกครองใกล้ชิดกับเยาวชนมากกว่า จึงสามารถสังเกตเยาวชนได้อย่างละเอียดกว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนหลังการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง พบว่าสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เยาวชน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่นั้น มีความใกล้เคียงกัน แต่จะแตกต่างกันไป ในการเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่คิดว่ามีผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ครอบครัว ตนเอง การประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชน บางคนก็คิดว่ามีเพียงแค่ 3 ปัจจัย ได้แก่ ครอบครัว ตนเอง การประชุมกลุ่มครอบครัว บางคนคิดว่ามีเพียง 2 ปัจจัย คือครอบครัว และตัวเยาวชน แต่โดยรวมแล้ว ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน

อันดับที่ 1 คือ ครอบครัว

อันดับที่ 2 คือ ตัวเยาวชนเอง

อันดับที่ 3 คือ กระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

อันดับที่ 4 คือ ชุมชน/สภาพแวดล้อม

แต่มีกรณีศึกษาที่ 4 (เดือน) ที่ผู้ปกครองและชุมชน ไม่ได้ระบุว่าปัจจัยใดมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนภายหลังกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน เพราะไม่พบว่าเยาวชนมีความเปลี่ยนแปลงใด ๆ รายละเอียดสรุปตามตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.10
ทัศนคติเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชน
มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (เรียงตามลำดับ)

กรณีศึกษา	ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน				ความคิดเห็นของผู้ปกครอง				ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน			
	ตัวเยาวชน	ครอบครัว	ชุมชน	การประชุม	ตัวเยาวชน	ครอบครัว	ชุมชน	การประชุม	ตัวเยาวชน	ครอบครัว	ชุมชน	การประชุม
กาย	3	1	-	2	2	1	-	3	2	1	3	-
มีเนาะ	2	1	-	3	2	1	-	3	2	1	3	-
วิน	2	1	3	4	2	1	3	4	2	1	3	4
เดือน	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โฟล์ค	2	1	-	-	3	2	1	-	3	2	1	-
โคม	1	2	-	-	1	2	3	-	1	2	3	-
แทน	4	1	3	2	4	1	3	2	4	1	3	2

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนจะมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร ก็ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้จากครอบครัว สังคม หรือสิ่งแวดล้อม ตามที่อรรถัย ชื่นมนุชย์ (2519, น. 23-25) ได้กล่าวไว้ว่า

สิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม จะมีอิทธิพลต่อบุคคลในรูปแบบ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมนั้นจะเป็นตัวก่อพฤติกรรมประจำบทบาท (Role Behavior) คือ สังคมจะเป็นผู้กำหนดบทบาท หรือ Role ของบุคคลแต่ละคน แล้วบุคคลก็จะค่อย ๆ เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาทเรื่อย ๆ มา ตั้งแต่วัยเด็ก โดยอาศัยขบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่เรียกว่า Socialization เพราะฉะนั้น Socialization จึงมีผลสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลทุกคน

2. สังคมและวัฒนธรรมจะกำหนดและก่อตั้งตำแหน่งบทบาทให้แก่บุคคล แล้วจะเป็นตัวสร้างความหวังถึงการกระทำของบุคคลไว้ด้วยว่า สำหรับบุคคลที่มีบทบาทหนึ่ง ๆ จะได้รับการคาดหวังจากสังคมและวัฒนธรรมให้แสดงออกอย่างไร จะถูกคาดหวังว่าควรจะมีพฤติกรรมอย่างไรบ้าง และพฤติกรรมใดบ้างที่ถูกคาดหวังจากสังคมและวัฒนธรรมว่าไม่ให้แสดงออก

3. สังคมและวัฒนธรรม จะให้ความหมายแก่สถานการณ์ซึ่งบุคคลกำลังกระทำอยู่

นอกจากนี้ แรงจูงใจยังเป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่งซึ่งช่วยกำหนดพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน เช่นเดียวกับเยาวชนที่เป็นกลุ่มประชากร ที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นในทางที่ดีขึ้นหรือแย่ลงอีกด้วย

ในประเด็น สาเหตุที่เยาวชนที่เป็นกลุ่มประชากรกระทำผิดนั้น โดยส่วนมากเป็นเพราะไปอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม รู้เท่าไม่ถึงการณ์ คึกคะนอง และกลุ่มเพื่อน ตามทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่าง แยกต่าง (Differential Association Theory) ที่อธิบายว่า อัตราส่วนของการทำผิดมากน้อยเพียงใดนั้นเป็นผลมาจากลักษณะของการคบค้าสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม และการที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่มการที่บุคคลคบหาสมาคมกันในกลุ่มทำให้บุคคลรับเอาค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาถือปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ผิดหรือไม่ก็นั้นขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของการติดต่อสัมพันธ์ ทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีนั้นเป็นสิ่งที่ได้รับมาจากการเรียนรู้ตั้งแต่เล็ก ๆ จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต กล่าวโดยสรุปคนกระทำผิดก็เพราะการเรียนรู้แนวทางประพฤติดนที่ผิดกฎหมายจากผู้อื่น และยังเกี่ยวข้องกับทฤษฎีสถาบันที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเกิดอาชญากรรม (Institutions and Crimes Theory) ที่กล่าวว่า สถาบันก็มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และสถาบันที่สำคัญซึ่งมีส่วนส่งเสริมการกระทำผิด ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน เช่นเดียวกับกลุ่มประชากรทั้ง 5 คน โดยเฉพาะกรณีศึกษาที่ 5 ที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ไม่เหมาะสม เพราะปัจจัยเสริม คือ การเลี้ยงดูของครอบครัวที่ตามใจ และให้อิสระกับเยาวชนมากเกินไปจนเกินขอบเขต ทำให้เยาวชนประพฤติดนไม่เหมาะสมได้ เพราะไม่มีคนคอยชี้แนะ และคอยตักเตือนว่าการกระทำใดเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม

ในประเด็นเรื่องพฤติกรรมของเยาวชนที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นนั้น เป็นเพราะเยาวชนมีลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้ดี ตามที่ พรพนเลขา พลอยสระศรี (2546, น. 20-21) ได้อธิบายไว้ว่า บุคคลที่จะปรับตัวได้ดีนั้น มีลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self-Knowledge) ผู้ที่ปรับตัวได้ดี คือ ผู้ที่รู้ถึงพลังจิตแรงจูงใจ ความปรารถนา ความทะเยอทะยาน ความรู้สึก ความสามารถ และอารมณ์ต่างของตนเอง นั่นคือ จะต้องเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับตนเองได้หมดทั้งพฤติกรรมและความรู้สึกของตนเอง

2. ความรู้สึกว่าตนเองมีค่า (Self-Esteem) ประกอบด้วยความรู้สึกต่อตนเองและความสามารถที่จะทำหน้าที่ให้แก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความรู้สึกมั่นคงอบอุ่น (Feeling of Security) คนที่ปรับตัวได้ดีจะมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับการยกย่องว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และที่สำคัญที่สุดคือมีอิสระในการแสดงออกต่อสถานการณ์ทางสังคมที่ต่างต่างกัน

4. ความสามารถในการรับและให้ความรัก (Ability to Accept and Give Affection) คือ ความสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้อย่างน่าพอใจบุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะมีความรู้สึกนึกคิดความต้องการและความรู้สึกของคนอื่น ๆ นั่นคือ สามารถล่วงรู้ถึงความรู้สึกของคนอื่น ๆ และรักษาความสัมพันธ์ที่มีทั้งการให้และการรับไว้ได้

5. ความพอใจต่อความปรารถนาทางกาย (Satisfaction of Bodily Desires) บุคคลที่ปรับตัวได้ดี จะมีทัศนคติต่อการทำงานของร่างกายของตนเองอย่างสมบูรณ์ ไม่หมกมุ่น ครุ่นคิดวิตกกังวล

6. ความสามารถที่จะเป็นผู้ผลิตและมีความสุข (Ability to Be Productive and Happy) บุคคลใช้ความสามารถต่าง ๆ ในการทำงานหรือความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี และกว้างขวาง มีความสนุกและความกระตือรือร้น

7. ปราศจากความตึงเครียดและความรู้สึกที่เกินขีด (Absence of Tension and Hypersensitivity) คนที่ปรับตัวไม่ได้จะมีความทุกข์ที่เกิดจากความวิตกกังวล และความตึงเครียดซึ่งมีผลสะท้อนให้เกิดอาการอื่น ๆ ตามมา

ในการปรับตัวของบุคคลนั้น บุคคลจะสามารถปรับตัวได้ดีหรือไม่ดีนั้น อาจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้คนเราปรับตัวได้ดี อันได้แก่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539, น. 500)

1. รับรู้และเข้าใจสถานการณ์หรือปัญหาอย่างถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงทำให้แก้ไขถูกต้อง
2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี ทำให้ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และบุคคลอื่นในสังคม
3. ได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องในวัยเด็ก ทำให้เมื่อโตขึ้น มีความเข้มแข็ง หนักแน่น อดทน กล้าเผชิญกับสถานการณ์หรือปัญหาได้
4. มีประสบการณ์ในการแก้สถานการณ์หรือปัญหามากพอ รู้ว่าเมื่อไรควรแก้ปัญหาด้วยการต่อสู้หรือเผชิญหน้า นิ่งเฉย หรือถอยหนี
5. มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดพอควร
6. สถานการณ์หรือปัญหาไม่รุนแรง ยุ่งยาก หรือซับซ้อนมากนัก
7. มีเวลาเพียงพอ เนื่องจากสถานการณ์หรือปัญหาบางอย่างต้องการใช้เวลาในการปรับตัวหรือแก้ไข

และในประเด็นเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องตามทัศนะของเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชน (เรียงตามลำดับ) มีดังนี้

1. ครอบครัว
2. ตัวเยาวชนเอง
3. กระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน
4. สภาพแวดล้อม / เพื่อน / ชุมชน

ในกรณีของเยาวชนที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดีขึ้นนั้น ครอบครัว นับเป็นปัจจัยหลักที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง กล่าวคือ ผู้ปกครองเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติต่อบุตร และแสดงออกให้บุตรรับรู้ความรู้สึก ห่วงใย และพยายามทำให้เยาวชนรู้สึกมีคุณค่า ทำให้เยาวชนมีแรงจูงใจในการที่จะเปลี่ยนแปลงตนเอง สอดคล้องกับที่ วรพร นรเศรษฐวิวัฒน์ (อ้างถึงใน วชิรณี ทศนะเทพ, 2542, น. 27) ได้อธิบายว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญอันดับต้น ๆ ในการที่จะสร้างลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชน หรืออาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวมีอิทธิพลสำคัญต่อการหล่อหลอมอารมณ์ จิตใจ อุปนิสัย ทศนคติ ค่านิยม พฤติกรรมของเด็ก ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของเด็กด้วย ซึ่งพฤติกรรมของเด็กจะแสดงออกอย่างไรนั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพครอบครัวได้ว่าเป็นอย่างไร หากเด็กกระทำผิดขึ้นมา ปัญหาทางอารมณ์และจิตใจที่เด็กและเยาวชนได้รับเกิดมาจากความสัมพันธ์ในครอบครัว ระหว่างพ่อกับแม่ พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง รวมถึงความไม่คงเส้นคงวาในการอบรมระเบียบวินัย และการลงโทษ การละเลยไม่เอาใจใส่ การขาดความรัก

ในกรณีที่เยาวชนไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางลบนั้น ก็สามารถอธิบายได้ว่า ครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญอีกเช่นกัน เมื่อเด็กหรือเยาวชนประสบปัญหา ในครอบครัว เด็กจะมีโอกาสติดต่อกับ และเรียนรู้การกระทำผิดภายนอกบ้านนั้น จะขึ้นอยู่กับว่าครอบครัวสามารถทำให้เด็กคุ้นเคยกับข้อห้ามต่าง ๆ ของสังคมได้มากน้อยเพียงใด มิใช่ว่าความทุกข์ใจเพียงอย่างเดียวจะทำให้เด็กเสียคนเสมอไป การอบรมสั่งสอนและแบบแผนความประพฤติที่ดีก็เป็นสิ่งที่เด็กควรจะได้รับและเรียนรู้ ซึ่งควรปลูกฝังเด็กตั้งแต่วัยแรกเริ่ม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของซัทเทอร์แลนด์ และเครซี่ (Sutherland and Cressey, 1955, p. 125) กล่าวว่า ครอบครัวอาจก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้ โดยผ่านกระบวนการ 5 อย่างที่เกี่ยวข้องกัน คือ

1. ในครอบครัวที่มีตัวอย่างที่ไม่ดี ทำให้เด็กเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ก่อให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม หรือแบบแผนความประพฤติไม่ดี เช่น การติดยาเสพติด การพนัน ความประพฤติผิดศีลธรรมทางเพศ เป็นต้น
2. ชั้นสังคมของครอบครัวและถิ่นที่อยู่ของครอบครัว เป็นตัวกำหนดความประพฤติของเด็ก

3. ครอบครัวเป็นสิ่งที่กำหนดเกียรติภูมิของเด็ก เขาจะค่อย ๆ เรียนรู้ว่าคุณค่าที่น่าเลื่อมใสศรัทธาเป็นเช่นไร ถ้าเด็กเกิดไปนิยมชมชอบคนที่มีความประพฤติไม่ดี และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดด้วย โอกาสที่จะเสียคนก็ง่าย

4. ถ้าในครอบครัวไม่ราบรื่น ไม่เป็นสุข ไม่น่าอยู่ เด็ก ๆ ก็จะไปหาสิ่งทดแทนนอกบ้าน ซึ่งถ้าเกิดไปเจอเพื่อนเสเพลชักจูง เด็กก็จะกลายเป็นเด็กเถรไปได้

5. ครอบครัวเพิกเฉย หรือไม่อบรมสั่งสอน หรือปกป้องเด็กมากเกินไป ทำให้เด็กได้ใจทำอะไรตามใจตนเอง และไม่คุ้นเคยกับกฎเกณฑ์ของสังคม ทำให้เด็กกลายเป็นเด็กเถรก้าวร้าวในที่สุด